

Evida Service A/S
Vognmagervej 14
8800 Viborg

Miljøvurdering & Plan
J.nr. 2025 - 12607
Ref. LIULL
15. oktober 2026

Att. Anni Berndsen

Afgørelse om, at tilslutningsledning til Hærup Biogas ikke er omfattet af krav om miljøvurdering

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø har den 27.05.2025 modtaget Evida Service A/S' ansøgning fra Mariagerfjord Kommune og fra Viborg Kommune, hvoraf det fremgår, at Evida Service A/S ønsker at etablere en ny tilslutningsledning til biogas, mellem Hærup biogasanlæg og M/R-station Hobro.

Formålet med at etablere en tilslutningsledning er, at sikre tilstrækkelig kapacitet til at biogasanlægget, med baggrund i en produktionsudvidelse, fortsat kan afsætte den producerede mængde biogas til distributionsnettet.

Projektet omfatter følgende: Etablering af en Biogas Måle- og Reguleringsstation (BMR-station) på Hærup Biogas' arealer, en 17,2 km lang gasrørledning, der fører biogassen fra BMR-station hen til en kompressorstation, der vil blive etableret vest for Hobro. Fra kompressorstationen vil den komprimerede gas blive tilsluttet eksisterende transmissionsledning, som føder gassen ind til den eksisterende M/R-station på Smedegade i Hobro.

Gasledningen nedgraves med åben anlægsgrav og dels med styrede underboringer, på arealer hvor åben rørgrav ikke er mulig.

Afgørelse

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø har på baggrund af en screening vurderet, at projektet ikke vil kunne påvirke miljøet væsentligt og derfor ikke er omfattet af krav om miljøvurdering. Afgørelsen er truffet efter § 21 i miljøvurderingsloven¹.

Afgørelsen er ikke en tilladelse, men alene en afgørelse om, at projektet ikke skal gennemgå en miljøvurderingsproces. Bygherre har ansvar for at indhente eventuelle nødvendige tilladelser og dispensationer for at realisere projektet.

Screeningen er gennemført med udgangspunkt i det projekt, som er beskrevet i ansøgningen og sagens øvrige bilag, og på baggrund af de miljømæssige forudsætninger, som er gældende på screeningstidspunktet. Hvis projektet ændres, er bygherre forpligtet til at ansøge igen med henblik på at få afgjort, om ændringen er omfattet af krav om miljøvurdering.

Afgørelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år efter, at den er meddelt eller ikke har været udnyttet i 3 på hinanden følgende år, jf. miljøvurderingslovens § 39.

¹ LBK nr. 4 af 03/01/2023 om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM).

Sagens oplysninger

Ansøgningen er indgivet i henhold til § 18 i miljøvurderingsloven. Ansøgningen er fremsendt til Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø, herefter SGAV, som varetager kommunalbestyrelsens opgaver og beføjelser for det konkrete projekt, jf. § 3, stk. 1, nr. 1 i miljøvurderingsbekendtgørelsen², da staten (Evida Service A/S, herefter Evida) er bygherre for projektet. Det ansøgte projekt er omfattet af bilag 2, pkt. 3.b i miljøvurderingsloven omhandlende industrianlæg til transport af gas, damp og varmt vand (projekter, som ikke er omfattet af bilag 1), idet projektet omhandler etablering af en gasledning til transport af gas.

Evida har undervejs i perioden frem til juli 2026 foretaget justeringer af traceets forløb. Evida har i juli 2026 fremsendt opdateret ansøgningsskemaet og tracejusteringer. Senest er projektbeskrivelsen opdateret i oktober 2026 i forhold til støj. Undervejs er der stillet supplerende spørgsmål til projektet og svaret herpå. Spørgsmål og svar er vedlagt som bilag 12 Evidas supplerende oplysninger. Det er de seneste opdateringer, der er lagt til grund for afgørelsen.

Desuden, har SGAV siden ansøgningstidspunktet foretaget nye tilstandsvurderinger af de økologiske kvalitetselementer for vandløb og søer, i udarbejdelsen af basisanalysen forud for vandområdeplanerne 2027-2033 (VP4). SGAV har anvendt seneste tilstandsvurderinger til vurderingen af overfladevandområder, selvom ansøgningen indeholder redegørelser iht. VP3 efter genbesøget. Der henvises til afsnit 4 i denne afgørelse.

Sagens dokumenter omfatter:

- Bilag A Evidas ansøgning
- Bilag B Evidas projektbeskrivelse
- Bilag 1 - Gassystemets opbygning
- Bilag 2 – Oversigtskort
- Bilag 3 – Underboringer
- Bilag 4 - DHI_Risikovurdering-af-borevaeskeprodukter-maj-2026
- Bilag 5 - støj - kompressor datablad
- Bilag 6 - Artspåvirkning N2000
- Bilag 7 - Beredskabsplan for blow-out
- Bilag 8 - Kompressor eksempel
- Bilag 9 - Situationsplan for Kompressorer
- Bilag 10 – Besigtigelsesnotat _Vandløb
- Bilag 11 -1 Vandløbsberegninger _ Hærup
- Bilag 11 -2 Beregning - målsatte vandløb
- Bilag 12 - Evidas supplerende oplysninger

Evida ønsker at igangsætte et projekt, der skal sikre, at de kan aftage overskydende biogas fra Hærup Biogas anlæg og få det overført til deres eget gasnetværk via en eksisterende M/R- station ved Hobro.

Projektet vil bestå af tre anlægstiltag: en BMR-station (modtagerstation), en nedgravet tilslutningsledning og en kompressorstation.

² BEK nr. 1608 af 09/12/2024 vedr. bekendtgørelse om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter.

Tilslutningsledning skal føre biogassen fra BMR-stationen frem til kompressorstationen. Der er til projektet valgt at benytte en ledningstype udført i hård plastik (PE) med en rørdiameter på 160 mm og som er dimensioneret til at kunne transportere bionaturgas med et tryk på 7 bar. Tilslutningen vil blive gravet ned i jorden, dels ved åbengrav og dels ved brug af styrede underboringer, hvor ledningen føres under veje diger beplantninger m.m. Tilslutningsledningen vil blive 17,2 km lang, hvoraf underboringer udgør ca. 2,3 km af strækningen.

Generelt vil der være behov for et arbejdsareal på 12 meter omkring traceet ved åben grav og omkring boregruber til underboringer. Nogle steder vil der blive behov for mindre brede arbejdsarealer og andre steder behov for supplerende aflæggerplads i forbindelse med rørdlægning til underboringer, hvilket uddybes i følgende afsnit og vises i bilag 3. Alle de nævnte projektaktiviteter er omfattet af anlægsfasen. Gasledningen vil i driftsfasen, efter den er taget i brug, være uden egentligt behov for efterfølgende driftsmæssig indgriben, medmindre der opstår fejlmeldinger. Kompressorstationen tilses ugentlyt.

A map of the area around Hørup and Hobro, Denmark, illustrating a proposed gas pipeline project. The pipeline is shown as a thick orange line with red segments indicating underground sections. Key locations labeled include Hørup, Skårup, Klejtrup, Hvornum, Hvornum Høje, Brøndum, Hornsmark, Ols, Vestermærk, and Sender Ønsild. Specific features highlighted are "Hørup biogas ny BMR-station" at the start, "ny kompressorstation" (new compressor station) near Sender Ønsild, and "underboringer" (underground crossings) near Brøndum and Hornsmark. A "Trace" label points to the main pipeline route. Water bodies like KLEJTRUP SO and various KRAT areas are also visible.

1. Projektbeskrivelse

1.1. Etablering af tilslutningsledning

Tilslutningsledningen etableres i markareal og vejkant. Den primære anlægsmetode er åben rørgrav, men der anvendes også styret underboring som anlægsmetode. Ved tilslutning til BMR-station og tilslutning til kompressorenheder benyttes overjordiske rørføringer. Anlægsmetoderne er uddybet nedenfor og i Evidas projektbeskrivelse.

Tilslutningsledningen vil blive gravet ned i minimum 1 meters dybde (min 1,2 meter på markarealer). Som udgangspunkt nedlægges ledningen i mark- og langs vejarealer i en åben rørgrav, som dækkes til efterfølgende. Hvor anlæggelse med rørgrav ikke er mulig, anvendes styret underboring.

Under projekteringen af nye gasledninger indhentes der oplysninger om øvrige ledninger gennem LER-databasen, så der kan tages hensyn til andre ledninger under anlægsarbejdet.

1.1.1 Åben grav

Forud for gravearbejdet til tilslutningsledningen vil der blive undersøgt for fortidsminder. Evida oplyser, at der er indgået aftaler med Nordjyske Museer og Viborg Museum om, at disse overvåger muldafrømningen, eller foretager egne arkæologiske forundersøgelser indenfor hele projektområdet med henblik på at afdække eventuelle skjulte fortidsminder.

Når en gasledning anlægges i rørgrav påbegyndes arbejdet først med at transportere rørene ud langs traceet og lægge køreplader ud, hvor det findes nødvendigt. Der må forventes køreplader lagt ud på store dele af strækningen. Efterfølgende svejses rørene sammen i de relevante længder og rørgraven graves ud.

Rørgraven opgraves med traditionel gravemaskine. Mulden skræbes af og lægges i en bunke ved siden af traceet. Efter muldafrømningen graves råjorden op i den nødvendige dybde og lægges i en anden bunke ved siden af muldjorden. Efter at ledningen er svejst sammen og kvalitetssikret, kan ledningen lægges i rørgraven. Figur 2 viser eksempel på nedgravning af ledning ved åben rørgrav.

Figur 0 – Eksempel på anlæggelse af gasledning i åben ledningsgrav. Kilde: Evida

Inden den sidste del af den opgravede råjord tilbagefyldes i graven, vil der blive nedlagt et 10-20 cm bredt advarselsbånd ned i graven over gasrøret, svarende til ca. 60-70 cm dybde, for at markere tilstedeværelsen af gasledningen i tilfælde af senere gravearbejde. Den resterende råjord fyldes ned i graven i og øverst lægges topmulden, som udjævnes over arbejdsarealet.

1.1.1.1 Arbejdsarealer i forbindelse med åben grav

Gravens udformning afhænger af den plads, der er til rådighed. Hvor der er plads, graves graven af sikkerhedsårsager med skrå sider med dimensionerne som vist på figur 3, hvilket er ca. 2 meter bred i toppen, ca. 0,5 meter bred i bunden og op til 1,2 meter dyb.

5

1.1.2 Styret underboring

I dette projekt anvendes styret underboring til at føre kablerne under veje, jernbane, indkørsler, vandløb, diger og beplantning m.m. (tabel 1). Der vil der blive udført i alt 32 underboringer. Tilsammen udgør underboringerne ca. 2,3 km af strækningen. Der henvises til bilag 3, for en detaljeret visning af underboringerne lokaliserings og arbejdsarealerne.

Tabel 1. Oversigt over projektets 15 underboringer med angivelse af den konkrete underboringsbegrundelse, anlægsvarighed, længde og dybde. (OSD – Områder med særlige drikkevandsinteresser, I – Indvindingsopland og BNBO – boringsnære beskyttelsesområder

Kilde Evida

Underboring UB Nr.	Lokation	Meter	Dybde (m.u.t)	Varighed (dage)	Krydsning af vandforekomster
UB 1	Herredsvejen	15	1,2	1	OSD
UB 2	Skårupvej	20	1,2	1	OSD/I
UB3	hegn	15	1,2	1	OSD/BNBO/I
UB 4	Beskyttet dige	25	1,2	1	OSD/I
UB 5	Søvej	20	1-2	1	
UB 6	Dremstrup Bæk (07091)	50	Min. 3 m under vandløbsbund	1	
UB 7	Søvej/ Læhegn	25	1,2	1	
UB 8	Klejtrup Bæk (07119_x)	65	Min. 3 m under vandløbsbund	1	
UB 9	Skivevej	30	1,2	1	
UB 10	Østergårdsvej, §3 mose og overdrev	200	1,2	2	
UB 11	Skivevej-sidevej	250	1,2	2	
UB 12	Skivevej	70	1,2	1	
UB 13	Lillemøllevej	40	1,2	1	
UB 14	§3 mose	60	1,2	1	
UB15	Skivevej	35	1,2	1	OSD
UB16	Bevoksning	90	1,2	1	OSD
UB17	Skivevej	35	1,2	1	OSD
UB18	Brøndum Rytterbæk (07143_E) + §3 mose + Trinderupvej	70	Min. 3 m under vandløbsbund)	1	OSD
UB 23	Jernbane og fredskov	480	Dybde afhænger af vilkår for banekrydsningstilladelse	1-2	OSD
UB 24	Vandløb uden navn og Onsild å (07143_c) (rørlagt)	350	Min. 3 m under vandløbsbund	1-2	OSD
UB 26	Væggedalen indkørsel	25	1,2	1	OSD
UB 27	Motorvej	130	Efter vejdirektoratets anbefalinger, typisk 5 m under vejbane.	2	OSD
UB 28	Dige	25	1,2	1	OSD
UB 29	Hegn	15	1,2	1	OSD

Underboring UB Nr.	Lokation	Meter	Dybde (m.u.t)	Varighed (dage)	Krydsning af vandforekomster
UB 30	Dige	15	1,2	1	OSD
UB 31	Dige	15	1,2	1	OSD
UB 32	Bundgårdsvej	10	1,2	1	OSD
UB 33	Nr. Onsildvej	25	1,2	1	OSD
UB34	Dige	25	1,2	1	OSD
UB 35	Nr. Onsildvej	20	1,2	1	OSD
UB 36	Indkørsel og hegn	30	1,2	1	OSD
UB37	Indkørsel	20	1,2	1	OSD

Der gøres opmærksom på at underboringerne er nummererede fra UB1-UB37, men der er huller i rækkefølgen. Dette skyldes, at der i planlægningsforløbet, er foretaget nogle projektændringer, hvilket betyder at underboringerne: UB19, UB20, UB21, UB22 og UB25 er udgået.

Underboringerne føres mindst 1,2 meter under terræn (for vandløb minimum 3 meter under vandløbsbund) og længden på boringerne varierer fra 15-480 m. Varigheden af borearbejdet vil afhænge af længde og lokale forhold. Jævnfør **Fejl! Henvisningskilde ikke fundet.**, så forventes underboringerne at kunne afvikles indenfor én dag, og inden for normal arbejdstid, dvs. mellem kl. 07 og 18 med undtagelse af de fem lange underboringer (UB10, UB11, UB23, UB24, og UB27), hvor arbejdet forventes udført inden for to dage.

Lange boringer kan undtagelsesvis fortsætte ud over normal arbejdstid. Begrundelsen er, at når man har igangsat trækning af gasledningen ned i underboringen, må det ikke afbrydes, fordi ledningen dermed kan "sætte sig fast". I så fald skal man lave en helt ny underboring. Entreprenøren vil i forbindelse med anmeldelsen³, til kommunen, af det midlertidige anlægsarbejde, vurdere om der samtidigt er behov for en ansøgning om dispensation til at arbejde udenfor normal arbejdstid.

Evidas entreprenør hjemhenter tilladelse/dispensation for aften- og natarbejde ved den pågældende kommune.

Ved styrede underboringer føres et borehoved gennem jorden i den ønskede linjeføring og dybde, hvilket kan måles præcist. Man borer fra en start boregrube i den ene ende af området, og frem til en slut boregrube i den anden ende af området. For at undgå skader på gasrøret, der skal igennem borehullet, lægges gasrøret ind i et beskyttelsesrør (PE). Herefter trækkes beskyttelsesrøret, med gasrør, igennem borehullet.

Boregruberne placeres således, at det sikres, at der ikke kan ske afstrømning af boremudder til nærliggende recipienter eller beskyttet natur. Hvis der er behov for yderligere sikring, afskærmes boregrube fra den beskyttede natur eller recipient med en jordvold, hvor den afrømmede jord fra tracéet anvendes. Boregrubernes størrelse afhænger af beskyttelsesrørets tykkelse, samt dybden på boringen og vil maksimalt være på 16 m² i dette projekt.

Evida har oplyst, at underboringerne som udgangspunkt planlægges til at foregå i sommerhalvåret (april til september, begge måneder inkl.), hvor man forventer relativt begrænsede nedbørsperioder. I vinterhalvåret, hvor man kan forvente perioder med meget nedbør, kan dette medføre anlægstekniske udfordringer.

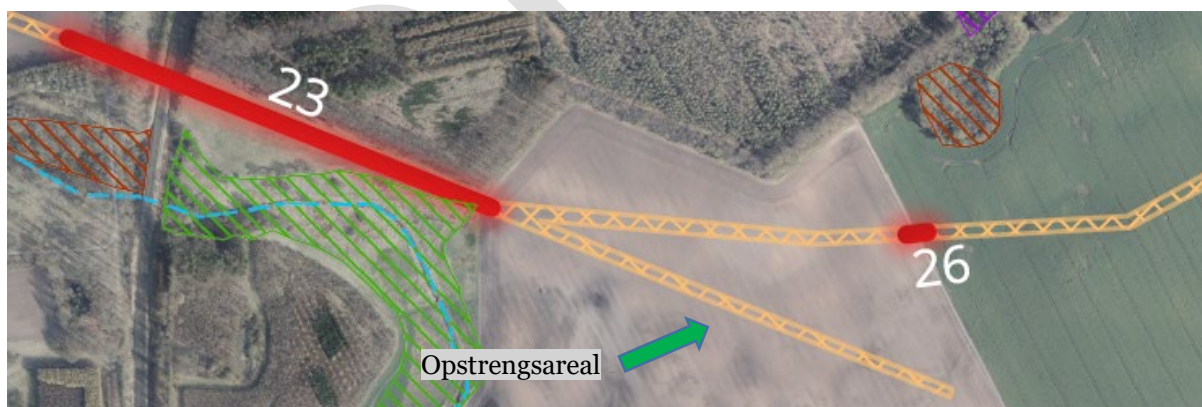
³ BEK nr. 844 af 23/06/2017 - Miljø- og Ligestillingsministeriet - Miljøaktivitetsbekendtgørelsen

Omkring boregruberne opstilles der uanset årstid, separat mandskabshegn, der synligt markerer boregruben. Ved at anvende et finmasket afgrænsningshegn (se afsnit 1.1.13) i kombination med mandskabshegn udelukkes også risikoen for større dyrearter kan falde i boregruben.

Figur 4. Eksempel på en boregrube med boremudder, hvor underboringen er igangsat. Kilde Evida.

I tilfælde af, at retningen på lange underboringer afviger væsentligt fra det øvrige tracé, vil arbejdsarealet afvige fra de 12 meter omkring tracéet, da ledningen skal lægges op på bagsiden af underboringen. Ved de følgende underboringer er der opstrengsarealer, der afviger fra arbejdsarealet omkring tracéet: UB9, UB12, UB15, UB 23, UB24 og UB33 og Ub35. Opstrengsarealerne kræver ingen muldafrømning og heller ingen gravearbejde. Et eksempel på et opstrengsareal er vist for UB23 i figur 5. Alle opstrengsarealer er vist på kortet i bilag 3.

Figur 5. Opstrengsareal ved underboring 23 er et arbejdsareal udlagt i forlængelse af underboringen, hvor tracéet bøjer af. Her vil der kortvarigt samles og opbevares rør til underboringen. Der vil ikke blive afrømet for muld på opstrengsarealet.

1.1.2.1 Borevæskeprodukter og boremudder

I forbindelse med de styrede underboringer anvendes borevæske. Når borevæsken blandes med jord fra boringen, kaldes det boremudder. Boremudders funktion er blandt andet at stabilisere borehullet og forhindre udsivning til den omgivende jordmatrice. Der anvendes kun den mængde borevæske, så den

samlede mængde boremudder kan være i boregruberne. Dette er også gældende for perioder med meget nedbør.

Borevæsken består af 97% vand tilsat 3 % bentonit (ler, montmorillonit) og op til 1 % additiver. Additiver tilsættes for at tilpasse borevæskens egenskaber, herunder smøreevne og viskositet. Hvilke additiver der anvendes afhænger af geologien og andre forhold på lokaliteten samt af underboringens længde, diameter og dybde. Evida stiller krav til boreentreprenøren, så der kun anvendes de typer af borevæskeprodukter, og i de koncentrationer, som er dokumenteret uskadelige for jord, grundvand og overfladevand i DHI-rapporten⁴ "Risikovurdering af borevæskeprodukter, maj 2026", jf. bilag 4. Som forudsætning for underboringerne, stiller Evida desuden nedenstående krav til entreprenøren:

1. Der må kun anvendes borevæskeprodukter, som er omfattet af DHI risikovurderingen (bilag 4).
2. Der må kun anvendes borevæskekemikalier i de koncentrationer, der er angivet i DHI risikovurderingen (Bilag 4)
3. Der må ikke anvendes borevæskekemikalier der indeholdende pesticider/biocider. Det vil sige følgende stoffer er udelukket til brug i projektet; TUNNEL-LUBE, TORQUE GUARD, Dämmer light 300 UW, Centrament Stabi 520.
4. Ved underboring af vandløb kan følgende produkter ikke anvendes TUNNEL-GEL® PLUS, Tunnel-gel max, TORQUE-GUARD, BARO-GEL, Aqua Clear PFD, CLAY CUTTER PRO, EZ-MUD GOLD og Super Block, på grund af deres indhold af specifikke indholdsstoffer.

Evida oplyser at den underboring, som ligger nærmest drikkevandsboringer er UB11, som ligger i en afstand af 28 m fra boring nr. 57.381. For så vidt angår EZ-MUD GOLD og CLAY CUTTER PRO, vurderes distancen mellem underboring og vandindvindingsboring at være større, end den kritiske afstand, vurderet ud fra en borediameter på 0,25 m jf. DHI-rapporten. Af forsigtighed, da der kan være grundvandsstrømme ned mod boringen, vælges det for UB11 at udelukke brugen af EZ-MUD GOLD og CLAY CUTTER PRO pga. indholdsstofferne og risiko for grundvandet.

Evida oplyser, at DHI-rapporternes vurderinger er gældende for indeværende projekt, idet vurderingerne er baseret på Baltic Pipe-projektet, hvor ledningens længde og diameter er betydeligt større og dermed vil dette projekts forbrug af boremudder være mindre. SGAV gør opmærksom på, at hvis der bliver behov for at anvende andre borevæskeprodukter eller i højere koncentrationer end dem vurderet i DHI-rapporten, vil der være tale om en projektændring jf. miljøvurderingsbekendtgørelsens bilag 2, pkt. 13a.

1.1.2.2 Blow-out

For alle underboringer vil der være en risiko for blow-out med boremudder. Under et blow-out, som er en utilsigtet hændelse, siver boremudder ud i omgivelserne og på terrænoverfladen eller op over vandløbsbunden.

Sandsynligheden for blow-out afhænger af flere faktorer f.eks. jordbundens struktur, samt dybde og længde på underboringen. Som udgangspunkt falder risikoen for blow-out med dybden af boringen, mens risikoen stiger med længden. Erfaringsmæssigt sker de fleste blow-outs på terræn og typisk i nærhed til boregruberne, hvor boreddybden stadig er lille. Evida oplyser, at erfaringer fra tidligere sammenlignelige projekter viser, at det er alt fra en skovlfuld til flere kubikmeter (< 10 m³).

Evida begrundet i projektbeskrivelsen, ud fra projektets dimensionering; rørdiameter og længde samt trykforhold i underboringerne, at for den længste underboring under vandløb i projektet på 350 meter,

⁴ DHI 19. maj 2026 – Risikovurdering af borevæskeprodukter – maj 2026 – Projektnr. 11834121

med en længde på 130 meter fra boregrube til vandløb, så vil den største udsivning af boremudder, til overfladevand i en uheldssituation, vurderes at ligge under $2 \text{ m}^{3.5}$, svarende til at ca. halvdelen af boremuddet, der befinder sig i røret på udsivningstidspunktet kan sive op til vandløbsbunden, mens resten tilbageholdes i borehullet grundet tyngdekraften og adhæsion til boresiderne.

Evida oplyser, at der er flere muligheder for at mindske risikoen for blow-out, herunder nævnes at risikoen kan mindskes ved at bore i stabile geologiske lag og ved at øge boreddybden. I nærværende projekt har Evida valgt, at alle underboringer under vandløb skal udføres i min. 3 meters dybde undervandløbsbund, for at minimere risiko for blow-out med boremudder op i vandløbene.

I projektet, i forbindelse med udførelse af underboringer, kan der blive udført små aflastningshuller, hvilket erfaringsvist reducerer trykket og dermed risiko for blow-out. Et aflastningshul er i princippet et "kontrolleret" blow-out, hvor der på udvalgte strategiske steder foretages små lodrette borehuller fra terræn og ned til den styrede underboring. På den måde vil boremuddet trykkes op gennem aflastningshullerne i stedet for det overliggende jordlag. Det er også nævnt som en projektforsudsætning, at boreentreprenøren kontinuerligt under borearbejdet overvåger og reagerer på trykket i underboringen, for at minimere risikoen for blow-out. I tilfælde af, at der under borearbejdet skulle ske et blow-out vil boreentreprenøren hurtigt kunne reagere på trykfaldet og stoppe borearbejdet.

1.1.2.3 Beredskab ved underboringer

For at sikre korrekt håndtering af et potentielt blow-out, udarbejdes der beredskabsplaner i samarbejde med boreentreprenøren og Viborg- og Mariagerfjord kommuner forud for igangsættelse af borearbejdet og herved sikres et akut beredskab står klar til at dæmme op og suge boremudder op. Evida oplyser, at der vil blive udarbejdet en konkret beredskabsplan for hver af de åbne vandløb der underbores. Der udarbejdes således specifikke beredskabsplaner for de fire åbne vandløb der underbores: Dremstrup Bæk (07091) (UB6), Klejtrup Bæk (07199_x) (UB8), Brøndrum Rytterbæk (07143) (UB18) og vandløb uden navn. For alle øvrige underboringer udarbejdes der en generel plan.

Beredskabsplanerne vil tage udgangspunkt i den generiske beredskabsplan (bilag 7) og i de specifikke beskrivelser og kort der i projektbeskrivelsen afsnit 3.16.2.2 anviser, hvordan afspærring og oprensning af de enkelte vandløb kan udføres. Beredskabsplanerne skal endvidere sikre, at mulige adgangsveje til potentielle blow-out-områder er planlagt på forhånd.

For blandt andet at sikre korrekt håndtering af et potentielt blow-out vil der være konstant visuel overvågning under hele boringsprocessen, herunder af vandoverfladen ved vandløbsunderboringer og terrænoverfladen ved terrestriske underboringer, samt af boregruberne.

Evida oplyser, at ved blow-out til terræn vil inddæmning og opsamling af boremudder straks blive iværksat med håndredskaber, eller suges op med en slamsuger eller anden pumpe og fjernet (< 12 timer) og mere end 95 % af boremuddet kan fjernes.

Det er mere komplekst at opsamle boremudder i vandløb end på terræn, da boremuddet kan spredes og føres med vandløbsvandet nedstrøms og kræver hurtigere handling.

I dette projekt underbores udelukkende mindre vandløb med minimal vandføring. Evida argumenterer på baggrund af vandløbsbesigtigelser (bilag 10) og vandføringsberegninger (bilag 11 og 11.1) for, at det er realistisk at kunne nå at spærre vandløbene af med halmballer eller en stålplade indenfor forholdsvis få meter fra et krydsningspunkt med blow-out, herved vil boremudder hindres i at sprede sig længere ned end til spærringspunktet i vandløbssystemet og den mængde boremudder der vil være trængt op og

⁵ $2 \text{ m}^3 = ((3,14 \cdot (0,1)^2 \cdot 130)) / 2$. UB24 er 350 meter, hvor underboringen af vandløbet udgør omkring 130 meter (afstand fra boregrube til vandløb). En større del af boringen ligger under vandløbsbund, hvor tyngdekraften forhindrer udsivning opad. Dertil vil det ikke være alt boremudder i boregangen der forsvinder til blowout.

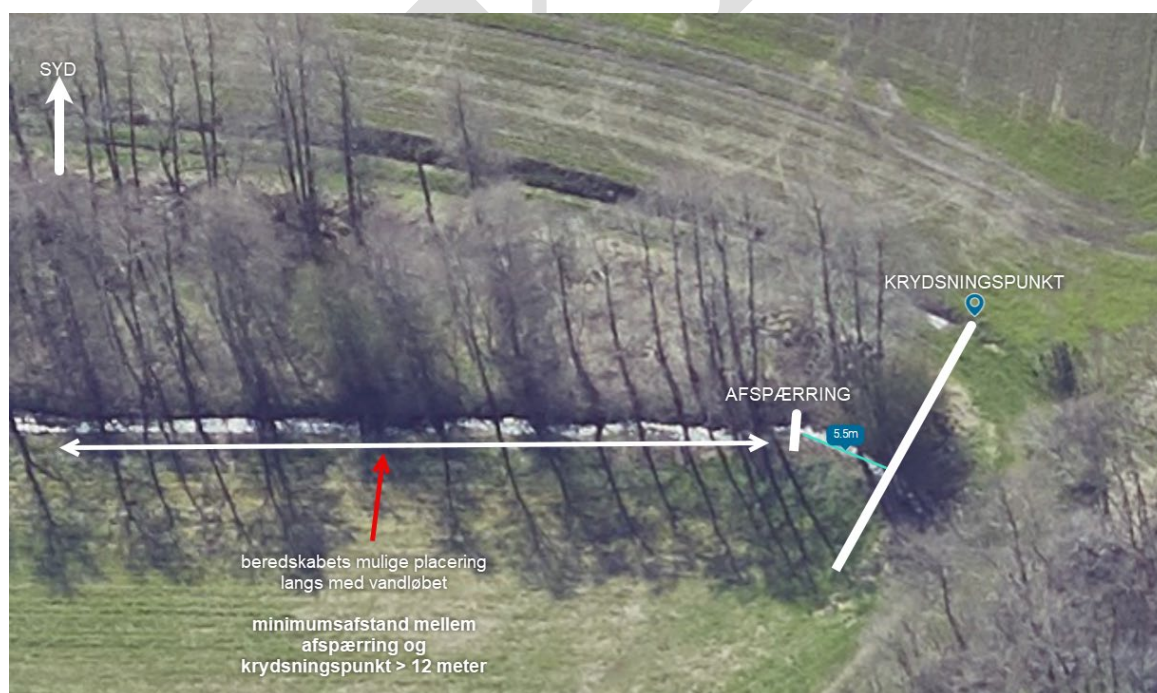
ligge mellem krydsningspunktet og spærringen er mulig at suge op med en håndholdt slamsugerslange med filter, så der ikke suges andet materiale op af vandløbet.

Evida forudsætter at min. 95 % af boremudderet kan fjernes og begrundes i deres projektbeskrivelse med udgangspunkt i DHI-rapporten et regneeksempel for produktet TUNNEL-LUBE, at selv hvis der er en rest på 5% af boremudderet tilbage svarende til 0,1 m³ ved et udslip på max 2 m³, (hvilket er 55 gange mindre en udslippet på 5 m³ som tabelværdien i DHI-rapporten er beregnet ud fra) og de 5 % går i fuld suspension og forsætter efter spærringen, så vil en vandføring på 3,3 l/s være nok til at kunne opblande boremudderresten til koncentration under kvalitetskravene, hvorved kvalitetskravene overholdes.

På baggrund af lignende beregninger og brug af tabel 8.2 i DHI-rapporten, så stiller Evida krav til entreprenøren om ikke at anvende borevæskeprodukterne:

TUNNEL-GEL® PLUS, Tunnel-gel max, BBARO-GEL, Dämmer light 300 UW, Cetrament stabi 520, Aqua-Clear PFD, CLAY CUTTER PRO, TORQUE-GAURD, EZ-MUD GOLD og Super Block. Herved sikres det, at alle de stoffer, der i rapporten er undersøgt og som kræver større vandføringer end eksemplet med TUNNEL- LUBE udelukkes for at blive brugt under projektets krydsninger med vandløb. Beredskabsplanerne vil sikre, at det kan lade sig gøre at sætte et beredskab i værk inden for få minutter. Evida oplyser, at få minutters respons kan opnås ved at lade beredskabet stå klar nede ved vandløbet, når vandløbet underbores, så vandløbet overvåges mens det underbores og en slamsuger holder tæt på krydsningspunktet, klar til at suge, mens en anden del af beredskabet står parat lidt nedstrøms til at sænke en spærring ned i vandløbet. Evida har garanteret, at boremudder og afspærringen er fjernet indenfor maksimalt 8 timer.

For hver af vandløbene der underbores har Evida i projektbeskrivelsen, afsnit 3.16.2, vist skråfotos der viser, hvor underboringer krydser vandløbet og hvor spærring kan sættes i værk. Evida oplyser at kortene vil blive integreret i de vandløbsspecifikke beredskabsplaner. Figur 6 viser et eksempel på, hvordan krydsning med underboring og beredskab er planlagt.

Figur 6. Eksempel på skråfoto med illustration af krydsningspunkt og afspærring. Her er det UB8 der underbore Klejtrup Bæk (ved Fristrup) (07119_x) samt tættest mulige afspærringspunkt, som er placeret 5,5 m nedstrøms. Beredskabet kan placeres mellem 5 – 20 meter fra krydsningsstedet. Ved 12 meter vil der for en middelvandføring være 1,5 min til at få afspærring sat på plads.

1.1.3 Afgrænsningshegn

Evida oplyser, at de følger deres standard og etablerer afgrænsningshegn på begge sider af arbejdsarealerne på alle strækninger med åben grav og rundt om boregruber fra den 1. februar og frem til 1. november. Formålet er at styrke arbejdssikkerheden, ved tydeligt at afgrænse, hvor i projektområdet der arbejdes, og som en generel forebyggende foranstaltning mod at dyr og mennesker kan falde i ledningsgraven. Evida oplyser, at i vinterperioden vil vegetation omkring arbejdsarealet være så lavt, at det ikke vurderes nødvendigt med afgrænsningshegn, da projektarbejdet tydeligt kan ses på afstand.

Hegnet placeres yderst langs arbejdsarealet, således at alle projektets arbejder, den åbne rørgrav inkl. Og boregruber er afskærmet med hegn. Rørgraven er tildækket i de yderste ender, indenfor hegnet.

Afgrænsningshegnet etableres og nedtages løbende, så den åbne del af ledningsgraven på de ca. 150 meter er dækket af. Jævnfør afsnit 1.1 vil det med en arbejdhastighed på 50-100 meter om dagen forventes afgrænsningshegnet kun vil være opsat få dage samme sted. Hegnet opsættes umiddelbart samtidigt med at køreplader udlægges, og topmulden fjernes. Evida oplyser, at hegnet skal være minimum 60 cm højt, slutte helt tæt ned til terræn, og materialet skal være glat i strukturen, med en U-formet afslutning i enderne af hegnet, se figur 7. Alternativt 40 cm højt, men med udadvendt kant på oversiden. Hegnet fjernes i takt med at rørgraven dækkes til, typisk 1-2 dage maksimalt 3 dage.

Figur 7. Forsimplet skitsering af afgrænsningshegn med en U-formet afslutning i enderne. Arbejdsstracéet ligger imellem de to afgrænsningshegn.

1.1.4 Trykprøvning af gasrør

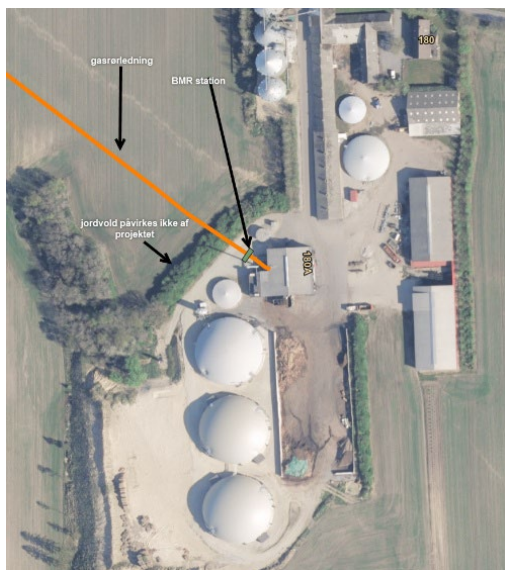
I takt med at rørene samles, så vil de blive trykprøvet i sektioner med rent nitrogen (N_2) og trykpumpeudstyr. Nitrogenet (N_2) medbringes enten af entreprenør eller trykprøvefirma. Nitrogen pumpes ind i ledningen og aflæses til atmosfæren, efter endt trykprøvning.

1.2. Etablering af BMR-station

I forbindelse med projektet, etableres der en BMR-stationen (en modtagestation), hvor biogassen kvalitetssikres inden den sendes ud på gasnettet.

BMR-stationens installationer placeres i en 20 fods container (5,9 x 2,35 x 2,38 m) på biogasanlæggets område jf. figur 8. Containeren placeres på fire præfabrikerede beton punktfundamenter, der graves ned i en dybde på ca. 1,2 meter (bredde 1x1 meter). Området omkring containeren befæstes med en flisebelægning, svarende til ca. 30 m². BMR-stationen etableres indenfor eksisterende hegn ved biogasanlægget og arbejdsområdet er også indenfor eksisterende hegn. Figur 9 viser et eksempel på hvordan BMR-stationen vil komme til at se ud efter den er anlagt.

Evida oplyser, at der ikke vil være behov for ekstra aflæggerplads/arbejdsarealerne, eftersom punktfundamenterne graves ned på stedet og container med indhold leveres samlet og læses af oven på fundamentet, når fundamentet står færdigt.

Figur 8 – kortudsnit som viser lokaliserings af BMR-stationen, indenfor biogas-anlæggets arealer

Figur 9- Foto som viser eksempel på en BMR- station

1.3 Etablering af kompressorstation

Kompressorens funktion er, at komprimere gassen, så den kan "fødes" ind i fordelingsledningen. Kompressorstationen etableres på et nyere areal, ca. 700 m vest for M/R-station i Hobro, ved Nr. Onsildvej.

Der etableres i alt to kompressorer på stationen med tilhørende køleranlæg og el-skabe, og anlægget hegnes ind med trådhegn. Placeringen af kompressorstationen er vist i figur 10, og et lignende anlæg ses på figur 11. Der henvises til bilag 8 og 9 for anlæggets tekniske tegninger og plantegninger for kompressorstationen. Kompressorstationens fundamenter støbes på stedet i beton. Anlægsarbejderne forbundet til fundamenteringen består i fjernelse af topmuld og råjord og efterfølgende etablering af ledningsanlæg, tilførsel af beton og armering. Hvis tørholdelse er nødvendigt, pumpes overfladevand op fra fundamentsgraven, med en dykpumpe eller sugespids. Anlægsarbejderne for etablering af kompressorstationens fundamenter, er estimeret til en varighed på maksimalt 20 uger.

Kompressorerne leveres med elementer i en 30 fods container (9 x 2,5 x 2,9 m), De to kompressorcontainere placeres på hver deres betongrundfundament på ca. 23 m² med en fundamentsdybde på 1,2 meter. Derudover etableres kølere, og el- og målerskabe. Området omkring fundamentet til kompressoren belægges med SF-sten, svarende til ca. 200 m² (figur 11). Det samlede stationsareal udgør cirka 1.690 m², som indhegnes med trådhegn. Trådhegnet vil blive 1,8 m højt og kan skærmes med grøn beplantning, afhængigt af krav fra Mariagerfjord Kommune.

Figur 10. kortudsnit som viser den ønskede placering af ny kompressorstation, ved Nr. Onsildvej 4, i tilknytning til eksisterende transmissions-rørledning (violet linje). Kilde: Evida

Figur 11. Foto til venstre viser 2 kompressor-containerer med tilhørende el-skab (foran) og kølere (bagerst). Foto til højre viser køleanlæg (forrest) og 2 kompressor-containerer og el-skab til venstre (mod hegnet). Kilde: Evida

1.4 Tørholdelse af rørgrave, fundamentgrave og boregruber

Evida oplyser, at hvis det bliver nødvendigt at tørholde rørgrav, fundamentgrave til kompressorstationen eller af boregruber inden de tages i brug, så vil vandet blive pumpet op fra graven/boregruben med en dykpumpe. Overfladevand vil blive ledt til omkringliggende arealer til lokal nedsivning. Der ledes aldrig direkte til åbne vandflader eller nærmere end 25 m til recipienter. Der bortledes ikke på arealer med terrænfald ned mod recipienter, hvor vandet kan løbe af overfladen.

De præcise udledningpunkter koordineres mellem entreprenør og lodsejer og er afhængig af de lokale forhold. Forud for anlægsperioden, overleveres et kort med angivelse af de terrænnære grundvandsforekomster til entreprenøren, så entreprenøren kan sikre, at vandet bortledes til samme grundvandsforekomst, som det blev pumpet op fra. Hvis ikke der er mulighed for at bortlede overfladevand/tilstødende grundvand efter ovenstående forholdsregler, bortledes vandet med slamsuger og udledes til kloak efter aftale med det lokale spildevandsselskab.

1.5 Midlertidige køreveje, arbejdsarealer og depotpladser

Arealerne retableres efterfølgende. For at minimere strukturskader kan der blive behov for at udlægge midlertidige køreveje med køreplader langs linjeføringen. Kørepladerne transporteres på og udlægges fra lastbil. Efter aftale med den enkelte lodsejer, udlægges køreplader ikke ved eksisterende grusveje eller andet, som ikke tager skade af den tunge trafik. Arealerne retableres efterfølgende.

Evida har oplyst, at der ikke forventes behov for depotpladser ud over de nævnte arbejdsarealer. Containerne til BMR-station og kompressorstationen vil blive leveret og placeret direkte op på fundamenterne.

1.6 Trafik- og adgangsforhold

Evida oplyser, at der i forbindelse med etablering af rørledningen vil forekomme transporter med tung trafik, til og fra projektområdet. Transporterne vil ske til/fra offentlige vej, og langs tracéet indenfor arbejdsarealet. Der køres ikke på tværs af marker eller lignende for at komme til tracéet.

Alle transporter sker inden for normal arbejdstid.

Tabel 2 – Overslagsberegninger for antallet af forventede transporter til projektområdet.

Type	Antal (til- og frakørsler)
Rørmaterialer (1 læs/km)	19
Sand (18 m ³ /læs)	33
Tilkørsel af bentonit/vand til boremudder (38 t/læs)	ca. 15
Bortkørsel af boremudder (14 t/læs)	ca. 61
Stål, BMR-stationer og kompressorcontainer	4
Køreplader	63
Beton (8 m ³ /læs)	4
Diverse (f.eks. løsvarer, skrot, SF-sten etc.)	50

Ud over tung trafik med lastbiler, vil der i forbindelse med anlæggelsen være mandstrafik i varebiler/personbiler, til og fra arbejdspladserne langs med tracéet. Det samlede antal transporter er fordelt ud over hele projektets længde, dvs. en strækning på 17,2 km. Samtidigt vil transporterne foregå periodvist – Først leveres materialer, efterfulgt af en pause, hvorefter anlægsarbejdet opstartes på de enkelte delstrækninger. Til slut i projektet vil der være behov for bortkørsel af køreplader m.m.

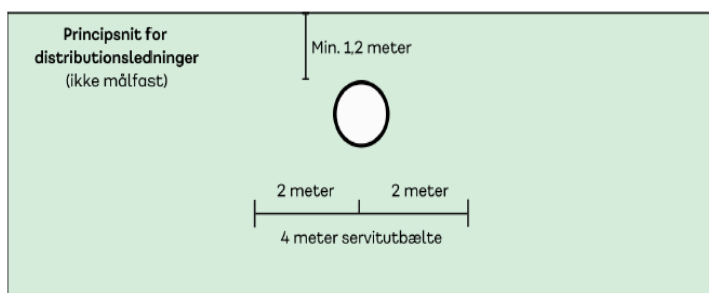
Der er ingen væsentlig transport forbundet til driften af gasrørledningen. Kompressorstationen tilses ugentligt.

1.7 Fældning af træer eller rydning af levende hegn

Der fældes ingen levende hegn eller træer i forbindelse med nedgravning af gasrørledningen eller i forbindelse med etablering af BMR-station og kompressorstationen. I driftsfasen ligger gasrørledningen nedgravet og påvirker ikke levende hegn.

1.8 Arealanvendelse, overjordiske anlæg og servitutter

Alle berørte lodsejere kontaktes i forbindelse med rettighedserhvervelsen, som gennemføres med frivillige aftaler eller ekspropriation. Hvor ledningsanlægget etableres i arealer ejet af private lodsejere, pålægges en standardservitut på 4 meter, 2 meter på hver side af ledningen. Af servituten fremgår de begrænsende restriktioner, som lodsejeren pålægges i servitútbæltet, herunder at arealet ikke må bygges eller beplantes med træer med dybtgående rødder. Markarealerne kan fortsat anvendes til almindelig landbrugsmæssig drift efter etablering af ledningsanlægget. Servituten skal beskytte anlægget og sikre Evida adgang til at vedligeholde anlægget, herunder opspore og udbedre fejl. Der indgås aftaler med lodsejer om alle arbejdsarealer, og der betales erstatning for midlertidig brug af arealerne.

Figur 12. Principskitse for servitútbælte for biogasledninger med op til 7 bars tryk Kilde: Evida.

Gasledningen vil efter den er anlagt være usynlig i landskabet, da den etableres under terræn. Over jorden etableres markeringspæle i markskel og ved vandløbs- og vejkrydsninger. Disse pæle vil være 160 cm høje over terræn. En markeringspæl er vist i figur 13.

Figur 13 Markeringspæl for nedgravet gasledning. Pælene placeres typisk ved markskel og ved krydsning af veje og vandløb. Kilde: Evida

BMR-stationen og Kompressorstationerne vil også være synlige i landskabet, dimensionerne er beskrevet i de respektive afsnit 1.2 og 1.3. BMR-stationen vil blive opført i en højde på 2,38 meter + fundament, mens kompressorstationens containere bliver opstillet i en højde på 2,9 meter + fundament.

2. Tidsplan og varighed af anlægsarbejdet

Anlægsperioden forventes at have en varighed af ca. 7-9 måneder, men der arbejdes ikke på hele strækningen samtidigt. Forventet anlægsopstart er ultimo 2026 – primo 2027.

Arbejdet langs ledningstracéet, etablering af kompressorstation og BMR-station samt til- og frakørsel af materialer foregår som i dagtimerne indenfor normal arbejdstid, som er hverdage 07.00-18.00 og lørdage 07.00-14.00.

Underboringer udføres som udgangspunkt også indenfor normal arbejdstid. Der kan dog for visse af de lange underboringer blive behov for at arbejde videre efter normalarbejdstid.

Omfanget forventes maksimalt at blive 1 – 2 nætter for hver de fem underboringer over 100 m (UB10, UB11, UB23, UB4 og UB27). Hvis det viser sig nødvendigt at arbejde udenfor normal arbejdstid, eksempelvis i forbindelse med underboringer, søges Viborg- og/eller Mariagerfjord Kommune om dispensation.

Ved uheld som f.eks. blow-out og oliespild kan der også opstå behov for at arbejde uden for normal arbejdstid for at afbøde eventuelle skader fra uheldet.

3. Vurdering

SGAV har på baggrund af ansøgningsmaterialet vurderet, at projektet ikke vil medføre en væsentlig indvirkning på miljøet, og derfor ikke kræver udarbejdelse af en miljøvurdering. Dette er uddybet og begrundet nedenfor.

4. Målsatte vandforekomster

Vandrammedirektivets Artikel 4 fastsætter de grundlæggende miljømål for vand, herunder forbud mod forringelse og krav om at nå god økologisk og kemisk tilstand for overfladevand og grundvand.

I Danmark er vandrammedirektivets bestemmelser bl.a. implementeret i Lov om vandplanlægning⁶. Af § 7, stk. 2, nr. 1, i Lov om vandplanlægning, følger, at grundvands- og overfladevandområders til enhver tid aktuelle tilstand, herunder i forhold til de enkelte kvalitetselementer, skal beskyttes mod forringelse. Denne forpligtelse er uddybet i indsatsbekendtgørelsens § 8.⁷

EU-Domstolen har i forbindelse med dom af 1. juli 2015, Weser-dommen⁸ præciseret, at de miljømål, som medlemsstaterne fastsætter i vandplaner i medfør af vandrammedirektivet, er bindende for medlemsstaterne, når projekter skal godkendes eller afvises. Medlemsstaterne må derfor ikke give tilladelse til projekter, der forringer tilstanden af et vandområde.

Vedrørende begrebet ”forringelse af tilstanden”, som ikke er defineret i vandrammedirektivet, fandt EU-Domstolen, at et vandområdes tilstand forringes, hvis bare ét miljøkvalitetselement for vandområdet forringes som konsekvens af et projekt og rykker en klasse ned i tilstandsvurdering. Hvis miljøkvalitetselementet er i den laveste klasse, vil enhver forringelse af elementet medføre en forringelse af tilstanden.

⁶ LBK nr. 126 af 26/01/2017 af lov om vandplanlægning

⁷ BEK nr. 1669 af 08/12/2025 om indsatsprogrammer for vandområdedistrikter

⁸ <https://jurainfo.dk/artikel/ny-udtalelse-fra-eu-domstolen-om-konkrete-konsekvenser-af-miljoemaal-efter-vandrammedirektivet>

Miljømål og tilstandsvurderinger for de danske vandforekomster, der er omfattet af vandrammedirektivet er beskrevet i vandområdeplanerne VP3 2021-2027. I forbindelse med genbesøg af vandområderne er der udført nye målinger for nogle af elementerne, som de målsatte vandforekomster vurderes på. "VP3 efter genbesøget 2021-2027", trådte i kraft 1. januar 2026 efter en politisk aftale og en offentlig høring, er herefter gældende på området. I MiljøGIS⁹, er det muligt at tilgå data efter genbesøget af vandområdeplanerne for de specifikke områder: vandløb, søer, kystvande og grundvandsforekomster. Evidas projektbeskrivelse er udarbejdet på baggrund af VP3 genbesøg data og tilstandsvurderinger.

Efterfølgende i ultimo august 2026 er de første data og tilstandsvurderinger for vandløb og søer til den nye basisanalyse 2027-2033 blevet offentliggjort på hjemmesiden "MiljøGIS for basisanalyse for vandområdeplaner 2027-2033"¹⁰. Her inddrages nyere målinger frem til 2024. Ved samme lejlighed er det besluttet, at lade målinger af "nationalt specifikke stoffer" (NNS - miljøfarlige stoffer som medlemslandene selv har udpeget) tælle med i vurderingen af kemisk tilstand sammen med kemiske prioriterede stoffer (EU-liste), fremfor som hidtil, hvor de nationalt specifikke stoffer indgik som et kvalitetselement under økologisk tilstand (jævnfør afs. 4.1-4.2 og 6 i Retningslinjer for udarbejdelse af basisanalyse for vandområdeplanerne 2027-2033¹¹). For nuværende er det kun nye data, der er offentliggjort for økologisk tilstand for vandløb og søer, hvilket betyder at "VP3 efter genbesøget" stadig vil blive vist for de andre kvalitets-elementer. SGAV er forpligtiget til at forholde sig til bedste tilgængelige viden, hvorfor de nyeste tilstandsvurderinger inddrages i nedenstående vurderinger. Der gøres derfor opmærksom på, at tilstandene som fremgår af afgørelsen, på enkelte punkter er forskellige, fra de der er vist i Evidas projektbeskrivelse, dels som følge af nyere data eller pga. de nationalt specifikke stoffer i stedet vurderes sammen med kemisk tilstand.

I det følgende beskrives de aktiviteter i projektet, der potentielt kan påvirke de målsatte vandforekomster. Efterfølgende vurderes der på, om projektet kan forventes at påvirke direkte og nedstrøms berørte vandområder og medføre tilstandsændringer eller forhindre målopfyldelse for det enkelte målsatte vandområde, jf. lov om vandplanlægning og indsatsbekendtgørelsen.

4.1 Aktiviteter der kan påvirke vandforekomster

Potentielle påvirkninger fra projektet, der direkte eller indirekte kan påvirke målsatte vandforekomster i eller nær projektområdet, er:

- opfyldning med sand i åben grav omkring rørledning
- tørholdelse af boregruber og rørgrave under anlægsarbejde
- boremudder fra styrede underboringer
- spredning af forurening fra forurenede arealer
- anlæg af BMR-station og kompressorstation

Ikke alle ovenstående aktiviteter kan medføre påvirkninger på alle forskellige typer af vandforekomster. De potentielle påvirkninger, der er relevante for vurderingen af den enkelte vandforekomst, inddrages i relevante afsnit.

⁹ https://miljoegis.mim.dk/spatialmap?&profile=vandrammedirektiv3_2-2025

¹⁰ MiljøGIS for basisanalyse for vandområdeplaner 2027-2033 [Miljøgis](#)

¹¹ [retningslinjer-for-udarbejdet-og-udarbejdelse-af-basisanalysen-for-vandomraadeplanerne-2027-2033.pdf](#)

4.2 Grundvandsforekomster

Grundvandsmagasiner omfatter jordlag med højt vandindhold (høj porøsitet) og høj vandledningsevne (permeabilitet) der kan få grundvandet til at strømme hen til borer eller til anden recipient. Typisk er det sand, grus og opsprækkede kalklag, der udgør jordarterne i grundvandsmagasinerne.

Grundvandsforekomsterne i Danmark er identificeret og afgrænset således, at en grundvandsforekomst udgøres af et eller flere selvstændigt afgrænsede grundvandsmagasiner. De opdeles i tre typer; terrænnære, regionale og dybe.

Terrænnære grundvandsforekomster: Grundvandsforekomster, som omfatter mindst et grundvandsmagasin med direkte kontakt til vandløb, søer eller potentielt grundvandsafhængige terrestriske økosystemer eller hav og fjord, som defineret af GeoDanmark-afgrænsning, samt at forekomsten har et overfladeareal mindre end 250 km², eller grundvandsforekomster, som ikke har kontakt til overfladevand-områder eller grundvandsafhængige terrestriske økosystemer, og hvis middelfstanden fra terræn til overfladen af grundvandsforekomsten er mindre end 25 meter.

Regionale grundvandsforekomster: Grundvandsforekomster, som har direkte kontakt til vandløb, søer, potentielt grundvandsafhængige terrestriske økosystemer eller kyst/hav, og som har et overfladeareal større end 250 km².

Dybe grundvandsforekomster: Grundvandsforekomster, som er uden kontakt til vandløb, søer, potentielt grundvandsafhængige terrestriske økosystemer eller kyst/hav, og hvor middelfstanden fra terræn til overfladen af forekomsten er større end 25 meter.

4.2.1 kvantitative og kemiske tilstande for projektområdets grundvandsforekomster

Projektområdet krydser henover 8 kortlagte grundvandsforekomster: 7 regionale og 1 dyb. Det skal bemærkes, at selvom der ikke er udpeget terrænnære forekomster under projektet, jævnfør definition ovenfor, så er der i området regionale forekomster som ligger næsten helt op til terræn, de har blot større udbredelse end de 250 km², der adskiller kategorien terrænnære forekomster fra regionale. De sidste to bogstaver i grundvandsforekomsternes navngivning indikerer, hvilken jordart forekomsten består af. Ks står for kvartært sand, det er sand der er aflejret i forbindelse med istiderne ofte i forbindelse med smeltevandaflejringer. Ka står for kalk. Kalk er aflejret i havet forud for istiderne og ligger ofte dybere nede i jorden end det kvartære sand. Alle de 8 grundvandsforekomster der er udpeget under projektområdet er oplistet i tabel 3, her fremgår det, at der er såvel sand- som kalk grundvandsforekomster under projektområdet.

Alle grundvandsforekomster, der ligger under projektområdet, er målsat til god kvantitativ tilstand og god kemisk tilstand. Grundvandsforekomsternes ID og aktuelle tilstande fremgår af tabel 3.

For grundvandsforekomsterne er der kun to kategorier for vurdering af tilstand: "God" og "Ringe".

Tabel 3. Oversigt over de grundvandsforekomster, som projektområdet krydser, og deres aktuelle tilstande ifølge Vandplan 3 Efter genbesøget.

Målsatte grundvandsforekomster	Type	Miljø-mål for kvantitativ tilstand	Miljø-mål for kemisk tilstand	Tilstand Kvantitativ	Tilstand Kemisk	Årsag til manglende kemisk målopfyldelse	Årsag til påvirkning af drikkevand	Ukendt i forholdt til målopfyldelse
DK102_dkmj_1096_ks	Regionalt	God	God	God	Ringe	Påvirkning af drikkevand	pesticider	chrom og kviksølv
DK102_dkmj_5002_ks	Regionalt	God	God	God	Ringe	Cadmium Nikkel Nitrat	-	Aluminium kviksølv
DK102_dkmj_976_kalk	Regionalt	God	God	God	Ringe	Påvirkning af drikkevand	Nitrat og pesticider	Ukendte; chrom og kviksølv
DK103_dkmj_978_kalk	Regionalt	God	God	God	Ringe	Påvirkning af drikkevand	Nitrat, Pesticider	-
DK102_dkmj_15_ks	Regionalt	God	God	God	God	-	-	Ukendt; chrom og kviksølv
DK103_dkmj_1094_ks	Regionalt	God	God	God	God	-	-	Ukendte: Kviksølv og Chrom
DK102_dkmj_1003_ks	Regionalt	God	God	God	Ringe	Nitrat, Pesticider	-	Ukendte: chrom kviksølv
DK103_dkmj_958_ks	Dyb	God	God	God	God	-	-	Ukendte: Bly, cadmium, chrom, kviksølv kobber zink

Af tabel 3 fremgår det, at samtlige grundvandsforekomsterne under traceet for gasledningen alle er i god kvantitativ tilstand, hvilket betyder, at mængden af ferskvand lever op til målsætningerne for grundvandsforekomsterne.

I forhold til kemisk tilstand er der kun 3 forekomster, der vurderes i god tilstand. Det gælder de to regionale forekomster DK102_dkmj_15_ks og DK103_dkmj_1094_ks, samt den dybe forekomst grundvandsforekomsten DK103_dkmj_958_ks.

Fra vest frem til underboring 27, hvor traceet krydser E45 Nordjyske Motorvej, er det grundvandsforekomsten DK102_dkmj_5002_ks som ligger øverst og flere steder når forekomsten helt op til terræn. Tilsvarende er det grundvandsforekomsten DK102_dkmj_1003_ks, som øst for motorvejen ligger tættest på terræn. De to terrænnære regionale forekomster er begge i ringe tilstand. For grundvandsforekomsten DK102_dkmj_5002_ks vest for E45 er det stofferne: cadmium, nikkel og nitrat, der overskrider kvalitetskravene, mens det for grundvandsforekomsten DK102_dkmj_1003_ks øst for motorvejen er nitrat og pesticider, der er årsag til manglende målopfyldelse.

De tre regionale forekomster: DK102_dkmj_1096_ks, DK102_dkmj_976_kalk og DK103_dkmj_978_kalk er vurderet i ringe tilstand fordi der fundet pesticider og for DK102_dkmj_976_kalk og DK103_dkmj_978_kalk også fordi, at der er høje nitratkoncentrationer i flere borer, så der er risiko for dele af grundvandsforekomstens vand vil forringe kvaliteten af drikkevandet der indvindes i området, til en grad, så det ikke kan overholde drikkevandskvalitetskravene. Risikoen for drikkevandspåvirkningen er således årsagen til, at de tre grundvandsforekomster er vurderet i ringe tilstand.

Som det fremgår af tabel 3, så er der en del stoffer, særligt metaller, som fremstår ukendte. En ukendt tilstand er ikke ensbetydende med, at vandet er forurenet, men blot at der mangler tilstrækkelige målinger for det pågældende stof til. Eftersom det ikke kan udelukkes at stofferne i forvejen belaster grundvandsforekomsterne i en grad, hvor grundvandsforekomsterne allerede er i dårlig tilstand for de pågældende stoffer, så vil det kræve en forsigtig tilgang i sagsbehandlingen og i lighed med forekomsterne i ringe tilstand, så der vurderes på et worst-case scenarie.

4.2.2 Påvirkning af grundvandsforekomsternes kvantitative tilstande

Som nævnt er alle de 8 grundvandsforekomster, som ligger inden for projektområdet, kortlagt til at have en god kvantitativ tilstand. En god kvantitativ tilstand indikerer bl.a. at vandmængderne er optimale, at dybden til grundvandsspejlet er nogenlunde stabil. Det vil bl.a. betyde at den langsigtede gennemsnitlige indvinding ikke overstiger den tilgængelige grundvandsressource. Der skal være balance, så grundvandsforekomsterne stadig får tilført vand fra nedsivning af regnvand og indvindinger fra forekomsten ikke er større end, at der er grundvand i overskud til afstrømning til vandløb vådområder.

I det følgende gengives først Evidas argumenter i projektbeskrivelsen for, at projektet ikke vil påføre grundvandsforekomsterne en forringelse af deres kvantitative tilstande, herefter følger SGAV's vurderinger.

Om risikoen for påvirkning af jordlagenes drænforhold under opfyldning af åben grav

Evida oplyser, at der kan være en risiko for at tilføre den ca. 1,2 meter dybe rørgrav en dræneffekt langs selve rørgraven, hvis opfyldning af åben grav omkring rørledning sker med sand. Evida har oplyst, at hvis det findes nødvendigt at sandomfylde på visse strækninger, som supplement til dækning med råjorden, så vil der blive lagt lerskotter ned i rørgraven med 50 m mellemrum for at undgå dræneffekt eller hydrologiske ændringer på nærliggende naturområder eller påvirkning på områdets grundvandsstrømning. I tilfælde af drænrør beskadiges under gravearbejdet, vil de blive repareret før graven atter tildækkes.

SGAV finder det tilstrækkelig begrundet i projektbeskrivelsen, at der ikke ændres væsentlig på dræneffekter for jordlagene, hvor gasledningen nedlægges ved åbengrav metoden. Eftersom rørgravene hovedsagelig fyldes op med den samme jord som blev gravet op, vil det ikke ændre væsentligt på jordens nedsivningsevne og grundvandsdannelsen i området ned til de underliggende grundvandsforekomster.

Hvis der opstår behov for sandopfyldning omkring gasledningen vil nedlægning af lerskotter hindre, at der kan ske en vandudveklingsindbyrdes horisontalt mellem grundvandsforekomster. SGAV vurderer på den baggrund, at opfyldning af rørgrav ikke væsentligt vil ændre på vandtilførslen til - eller fraførsel af - grundvand i de underliggende grundvandsforekomster, hverken i de øverste, hvor røret anlægges i eller de dybereliggende.

Om risikoen for påvirkninger af grundvandsspejl ved tørholdelse af rørgrav og boregruber

Evida oplyser, at i våde perioder, eller i områder med tilsvindende grundvand, kan det være nødvendigt med tørholdelse af rørgraven i forbindelse med nedlægning af rør. Varigheden er kortvarig og typisk af få dages varighed, som følge af den korte anlægsperiode på de enkelte delstrækninger.

Det kan også blive nødvendigt at tørholde boregruber inden de tages i brug med boremudder. Når først arbejdet med underboringen er i gang og der er tilførsel af boremudder til boregruben, så vil der ikke blive bortledt vand til nedsivning herfra.

Evida har beskrevet, at hvis tørholdelse er nødvendig, pumpes vand op fra graven/boregruben med en dykpumpe. Overfladevandet vil blive udledt på omkringliggende arealer til lokal nedsivning.

Overfladevandet vil med en slange blive ført ud til et omkringliggende areal, efter aftale med lodsejer og kommunen, hvor vandet kan nedsive. Det sikres at vandet tilbage ledes til samme grundvandsforekomst. Desuden sikres det, at vandet bortledes til nedsivning i et punkt i terrænet minimum 25 m fra recipienter, med hældning væk fra recipienter og uden risiko for, at overfladevandet løber overfladisk af til nærliggende vandforekomster, beskyttet natur, eller områder med jordforurening. Hvis det ikke er muligt at bortlede overfladevandet til nærliggende terræn, vil det blive kørt bort med en slamsuger, til spildevandssystemet efter tilladelse fra den pågældende kommune. Der bortledes ikke vand til terræn, fra boregruber tilført boremudder. Det er på nuværende tidspunkt ikke muligt at redegøre nærmere for de præcise udledningsspunkter i terrænet for overfladevand eller for eventuelle vandmængder som afhænger af grundvandsstand, konkret nedbørsforhold på anlægstidspunktet samt drændybden på den enkelte matrikel, men Evida bekræfter, at der er tale om en begrænset vandmængde. Det skyldes rørgravens dimensioner (afsnit 2.1.1), at eventuel tørholdelse begrænser sig til få dage og at boregruberne kan rumme den anvendte mængde boremudder inklusiv skybrudshændelser.

Evida vurderer på baggrund af ovenstående, at tørholdelse af boregruber og rørgrave ikke direkte eller indirekte vil påvirke målsatte vandområder.

SGAV vurderer, at det for en stor del af ledningsstrækningen ikke vil blive et problem med tilstrømmende vand til ledningsgraven. Pejlinger foretaget i borer (i GEUS's jupiterdatabase) viser, at der generelt langs traceet er mellem 2 og 40 meters dybde til grundvandet, hvorfor ledningsgraven må forventes at vil ligge over grundvandsspejlet de fleste steder. Nordvest for Klejtrup Sø er der dog tre borer (DGU nr. 57.478, 57.599 og 57.477) som indvinder i kalk fra ca. 60 meters dybde, hvor pejlinger indikerer at der er så stort et tryk i kalkmagasinet, at grundvandspotentialet i borerne når op til omkring terrænhøjde. Eftersom kalken i borerne ligger under tykke lerlag, vil der ikke nødvendigvis betyde, at der er vandmættede forhold ved terræn, hvor rørgraven graves.

I tilfælde af, at der bliver behov for at tørholde rørgrave eller boregruber, så er SGAV enig i, at det håndteres forsvarligt idet projektet forudsætter, at det oppumpede vand føres tilbage til den lokale grundvandsforekomst.

SGAV vurderer, at når tørholdelse strækker sig over så kort tid og afstande og der nedsives samtidigt med der oppumpes, så vil det kun være de to øverste liggende grundvandsforekomster der reelt er i kontakt med projektet og her vil påvirkningen være minimal og uden betydning, da vandmængderne der pumpes op og nedsives er sammenlignelige. Underliggende grundvandforekomster forventes ikke påvirket.

SGAV er enig med Evida i, at eftersom der ikke i driften er behov for at indvinde eller udlede vand, vil der ingen kvantitativ påvirkning være på grundvandsforekomsterne i området i driftsfasen.

Anlæg af BMR-station og kompressorstation

Evida oplyser, at der ikke vil blive bortledt regnvand fra BMR-station og kompressorstationerne. Der vil ske en naturlig nedsivning på arealerne. SGAV vurderer at stationerne, med deres begrænsede udstrækninger ikke væsentligt vil påvirke grundvandsdannelsen og de kvantitative forhold for de underliggende grundvandsforekomster, hverken i anlægs eller driftsfasen.

I forhold til tørholdelse ved kompressorstationen, viser eksisterende pejling i nærliggende boringer (DGU nr. 58.323 og 58.326), at der er over 26 meter ned til grundvandsspejlet, hvorfor der ikke er risiko problemer med grundvand, når fundamenterne skal støbes.

SGAV vurderer, at eftersom der ikke forventes at være væsentlig påvirkning på de øvre grundvandsforekomster er der endnu mindre risiko for påvirkning i de underliggende forekomster. Hertil skal tilføjes, at eftersom der ikke er behov for indvinding af vand, hverken til anlægsfasen eller til drift, så vil grundvandsstanden i de nedre forekomster ikke blive berørt af projektet.

4.2.3 Påvirkning af grundvandsforekomsternes kemiske tilstande

I det følgende uddybes der med Evidas argumenter for, at der fra projektet ikke vil ske en væsentlig påvirkning af de kemiske tilstande af de underliggende grundvandsforekomster og argumenterne følges efterfølgende op af SGAV's vurderinger af projektets potentielle kemiske påvirkninger.

Opfyldning af åben grav omkring rørledning

Evida oplyser, at forstærkningsledningen ingen udledninger, emissioner eller hydrologiske effekter har i driftsfasen, der kan påvirke grundvandsforekomsterne og deres muligheder for at opfylde målsætningen. Der vil tilbage i driftsfasen ligge gasrør begravet, som potentielt kan være i kontakt med nedsivende regnvand eller højtstående grundvand. Evida oplyser, at gasledningen er udført i hård plastik (PE), der er egnet til at ligge nedgravet.

SGAV er enig med Bygherre i, at der ikke hverken i anlægsfasen eller i driftsfasen vil være nogen væsentlig kemisk påvirkning af grundvandsforekomsterne, da gravene primært opfyldes med den lokale opgravede jord og sand og selve gasledningen er lavet af hård plast (PE), der også anvendes til forsyningsrør til drikkevand.

Okkerpotentielle områder

Projektet krydser flere områder, der er udpeget som okkerpotentielle områder. Områderne er hovedsagelig lokaliseret til de fem vandløbskrydsninger, hvor anlægsarbejdet udføres med underboringer. Behov for oppumpning af okkerholdigt overfladevand fra rørgraven, vurderes derfor minimal. Evida oplyser, at skulle det blive nødvendigt, så vil overfladevand blive filtreret, forud for udledning på terræn. De nævner, at det er en projektforsudsætning, at entreprenøren indgår i dialog med kommunen og de berørte lodsejere og aftaler håndtering af oppumpet vand. Rammerne for håndtering er blandt andet, at der aldrig må ske nedsivning af okkerholdigt vand. Metoden for filtrering af okkerholdigt vand, aftales med den berørte kommune, men vil typisk være en container, hvori vandet iltes, inden det ledes igennem et filter til udledning. Nedsivning vil ske indenfor samme grundvandsforekomst som der pumpes fra.

SGAV er enig i fremgangsmåden og præciserer at det rensede okkervand, hvis det nedsives, lige som andet oppumpet vand i forbindelse med tørholdelse, skal nedsives til samme grundvandsforekomst som det stammer fra.

Om påvirkning fra boremudder ved underboringer

Ved underboringer bruges boremudder til at stabilisere boringen, og når boringen er afsluttet ligger gasrøret omgivet af et tyndt lag boremudder i jorden som kan komme i kontakt med grundvand eller nedsivende regnvand.

Evida oplyser at, boremudder ikke spreder sig til omgivelserne i væsentlig grad og sivning af boremudder igennem jordlag begrænses hurtigt, da lerpartiklerne i boremudderen tætnes overfladen mellem jordoverfladen i boregruben og det resterende boremudder.

Der er i projektet særligt fokus på anvendelsen af additiver i boremudderblandingerne. Evida oplyser at der kun anvendes de additiver og i de koncentrationer der jf. DHI-rapporten (2026) ikke vurderes skadelige for grundvand. Evida stiller særlige krav til, at entreprenøren ikke i projektet anvender additiver indeholdende biocider eller andre former for pesticider, hvilket udelukker brugen af TUNNEL-LUBE, TORQUE GUARD, Dämmer light 300 UW, Centrament Stabi 520. Evida vurderer på den baggrund, at anvendelsen af boremudderprodukter ikke vil medføre en forringelse af den kemiske tilstand af grundvandsforekomsterne, der i forvejen er i ringe kemisk tilstand pga. pesticider.

Evida har endvidere oplyst, at der heller ikke anvendes produkter eller anlægsmetoder i projektet, som kan bidrage med nitrattilførsel til området.

SGAV er enig med Evida i at, der ikke er en væsentlig risiko for borevæskeprodukterne der anvendes i projektets underboringer vil forringe den kemiske tilstand i de grundvandsforekomster der ligger under projektets underboringer.

Metaller

Som det fremgår af tabel 3, så er metallet cadmium sammen med nitrat og pesticider årsag til at den terrænnære regionale forekomst DK102_dkmj_5002_ks klassificeres i ringe kemisk tilstand. I tabel 3 ses, at for 7 af de 8 grundvandsforekomster er der nævnt mindst to af følgende metaller som "Ukendt i forholdt til målopfyldelse": Chrom, kviksølv, aluminium, bly, cadmium, kobber og zink.

Som tidligere nævnt skal SGAV som myndighed sørge for, at der ikke sker en yderligere forringelse af pågældende kvalitetselement, eksempelvis i forhold til cadmium for forekomsten DK102_dkmj_5002_ks, når en forekomst allerede er i ringe tilstand og tilsvarende skal de overnævnte ukendte koncentrationer af metaller i grundvandsforekomsterne behandles efter forsigtighedsprincippet.

SGAV's vurdering og tilgang til eventuel tilførsel af metaller i projektet er: Alle bentonitprodukter som kan blive anvendt i disse projekter er risikovurderet i DHI (2026), og SGAV kan på baggrund af fortrolige bilag til rapporten konkludere, at der ikke er konstateret metalindhold i nogle af de anvendte additiver. Således vil det samlede bidrag til metalindholdet i vandfasen af boremudder som smører den styrede underboringer udelukkende komme fra (i prioriteret rækkefølge):

- 1) Vandet som bruges til borevæsken
- 2) Porevandet i den udborede råjord
- 3) Evt. desorption (frigivelse af molekyler) og/eller partiel opløsning af metaller associeret med den anvendte bentonit.

SGAV konstaterer at, kilderne 1) og 2), er i forvejen forekommende for grundvandsforekomsten. Desuden konstaterer SGAV, at bentonit anvendes til propning af samtlige boringer der foretages i Danmark, både drikkevandsboringer, geotekniske boringer, underboringer m.m. Bentonit er desuden en i forvejen forekommende bestanddel af alle lerholdige jorder.

SGAV finder det derfor begrundet, at der ikke er tale om en tilførsel af metaller til en grundvandsforekomst i forbindelse med styrede underboringer, og problematikken er derfor ikke relevant og ikke nødvendig at vurdere yderligere på.

Om risiko for påvirkning fra BMR-station og kompressorstation.

Evida oplyser, at projektets tilslutningsledning, BMR-station og kompressorstation ingen udledninger, emissioner eller hydrologiske effekter har i driftsfasen, der kan påvirke grundvandsforekomsterne og deres muligheder for at opfylde målsætningen.

Om risikoen for at sprede forurening fra forurenede arealer

I forhold til kemisk påvirkning, så ligger der henover grundvandsforekomsterne områdeklassificerede, og V1- og V2-kortlagte matrikler, som kan være forurenede, men selve projektet ligger ikke indenfor disse matrikler (jævnfør afsnit 6), hvorfor SGAV vurderer, at der ikke er nogen væsentlig risiko for spredning af forurenede Jord.

SGAV's opsamlende vurdering af projektets påvirkning på grundvandsforekomster

SGAV vurderer på det foreliggende grundlag, at projektet ikke hindrer målopfyldelse eller medfører risiko for at forringe eksisterende grundvandstilstande hverken kvantitativt eller kemisk. Det begrundes i, at der i forbindelse med midlertidige grundvandssænkninger er tale om en begrænset periode og dermed en begrænset vandmængde, som nedsives lokalt til den grundvandsforekomst det tilhører, hvorfor grundvandsforekomsterne samlede kvantitative tilstand ikke forringes. I de tilfælde, hvor det oppumpede vand ikke kan nedsives lokalt, men bortskaffes til spildevandssystem, vil der være tale om så begrænsede mængder, at det ikke vil medføre en påvirkning på den kvantitative tilstand af grundvandsforekomsterne. Der anvendes desuden ikke vand til trykprøvning af ledninger. Dertil kan påvirkninger fra dræneffekter på områdets grundvandsstrømninger udelukkes. Det skyldes anlægsmetoden med åben grav, hvor der ved risiko for dræneffekter anvendes lerskotter og reetableres eventuelt ødelagte markdræn.

Da projektet ikke udleder miljøfarlige forurenende stoffer eller anvender borevæskeprodukter indeholdende pesticider, biocider, nitrat, cadmium eller andre metaller, samt at påvirkninger fra okker er udelukket, da okkerområder primært underbores og evt. okkerholdigt vand fra tørholdelse af grav renses for okker før nedsivning vil projektet ikke medføre at grundvandsforekomsterne kemiske tilstande forringes.

4.3 Målsatte vandløb

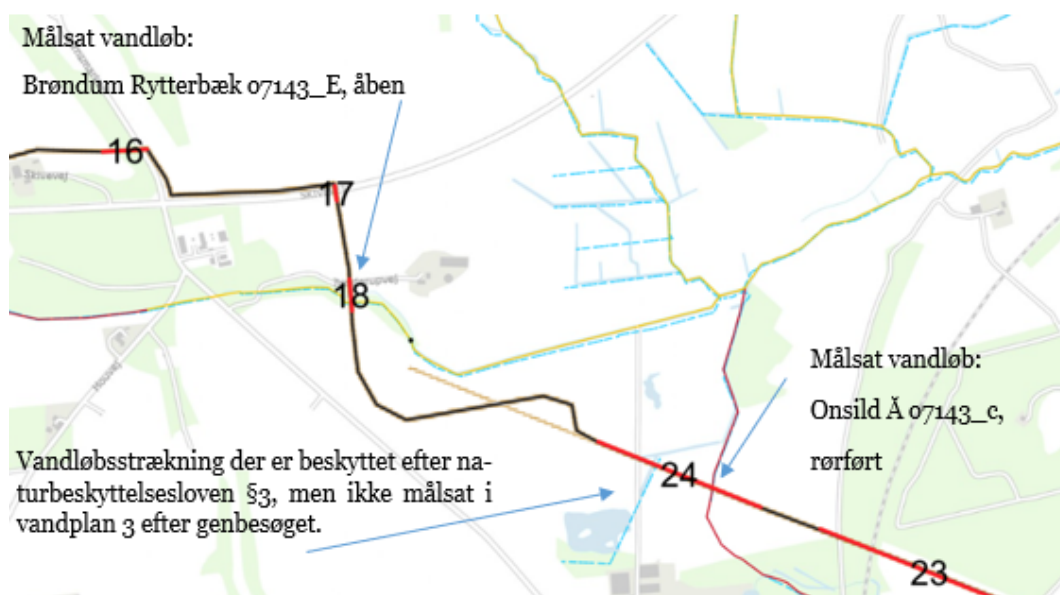
Som det fremgår af figur 14, så krydser gasledningen hen over et område med topografisk vandskel og med flere mindre vandløb, der har deres udspring i området. Dremstrup Bæk og Klejtrup Bæk ligger vest for vandskellet og afvander ned mod Klejtrup Sø, som via Skals Å afvander ud i Limfjorden. Brøndum Rytterbækken og Onsild Å afvander mod øst ud til Mariager Fjord.

Projektet krydser i alt fem vandløbsstrækninger. Alle de krydsende vandløbsstrækninger underbores.

Kun fire af de fem strækningerne er målsatte i basisanalysen forud for vandområdeplanerne 2027-2033 (VP4) og dermed beskyttede af vandrammedirektivet. Som det fremgår af figur 15, så er der en mindre vandløbsstrækning, et tilløb til Onsild Å, der underbores ved underboring UB24, som ikke er målsat, men ligesom de øvrige vandløbsstrækninger, der krydses, beskyttet mod tilstandsændringer gennem naturbeskyttelseslovens §3 (Afsnit 9)

Figur 14. Projektet krydser fire steder målsatte vandløb med underboringerne UB6, UB8 og UB18 krydser åbne målsatte vandløb, mens UB24 krydser en strækning af det målsatte vandløb Onsild Å der er rørlagt. Farverne på vandløbene repræsenterer den samlede økologiske tilstand efter den nye basisanalyse til VP4 (grøn = god økologisk tilstand, gul=moderat økologisk tilstand, orange=ringe økologisk tilstand og rød= dårlig økologisk tilstand).

Figur 15. Underboring UB24 føres under to vandløbsstrækninger af Onsild Å. Vandløbsstrækningen til højre er målsat og er rørført på den underborede strækning. Vandløbet (uden navn) til venstre er ikke målsat, men få meter efter krydsningspunktet afvander vandløbet til den målsatte del af Onsild Å.

De målsatte vandløb i området underbores tæt på deres udspring, hvilket også betyder, at alle vandløbene er forholdsvis små med begrænsede vandføringer det meste af året på de strækninger der underbores. I forbindelse med vurdering af vandløbstilstande i forhold til vandrammedirektivet inddeles vandløb i Danmark i de tre hovedtyper efter deres bredder: Type 1: små <2m, Type 2: mellemstore 2-10m, Type 3: store >10m.

Alle de 4 målsatte vandløbsstrækninger er ved deres krydsningsstrækningerne mindre end eller op til 2 meter bredde og derfor hører de under typologien "Type 1 vandløb". Af de fire målsatte vandløb er de tre åbne (Ub 6, Ub 8, Ub18) mens den fjerde er rørlagt (Ub24)

Vandløbsstrækninger som krydses vil i det efterfølgende blive kategoriseret som de "direkte berørte vandløb", mens alle vandløbsstrækninger nedstrøms de fire vandløb kategoriseres som de "indirekte berørte vandløb". Opstrøms beliggende vandløb i forhold til projektet vurderes ikke i forhold til påvirkning fra projektet, eftersom der ikke er risiko for at en forurening vil brede sig op imod strømretningen. Opdelingen og navngivningen af vandløb sker på baggrund af vandløbets administrative opdeling efter lov om vandplanlægning (vandløbets ID), og derfor ikke alle steder sammenfaldende med, hvor det rent fysisk synes oplagt at grænse vandløbene af.

4.3.1 Direkte berørte målsatte vandløb

Evida oplyser, at der som en del af forberedelserne til projektet har været foretaget feltbesigtigelser i maj 2025 og marts 2026 langs strækninger i de åbne vandløb, hvor de underbores. Feltbeskrivelserne fremgår dels af projektbeskrivelsen og er vedlagt som bilag 10. Feltbeskrivelserne indeholder fotos af vandløbene, beskrivelser af vandløbsbund, opmålte vandløbsbredder og vandløbsdybder og der er kommenteret på vandføring. Vandløbsstrækningerne er også undersøgt for gydebanks opstrøms og nedstrøms krydsningsstedet. Overordnet kan nævnes, at der under besigtigelsen blev konstateret forholdsvis lave vandføringer i alle vandløbene, dyndet bund/sandet bund og uden gydebanks.

For alle de fire vandløb, der er udpeget som målsatte vandløb i vandplanerne, er der målsætninger om god økologisk tilstand og god kemisk tilstand.

For vandløb er "Samlet økologiske tilstand" og de tilstandselementer der er med til at vurdere den økologiske tilstand (planter, bentiske alger, smådyr og fisk) inddelt i 5 kategorier efter stigende økologisk tilstand: dårlig, ringe, moderat, god og høj, mens der for "nationalt specifikke stoffer (NSS)" og Kemisk tilstand (EU-liste), kun er to tilstandskategorier: "Ikke-god" og "god".

Der vil være tilstande, der ikke kendes, hvorfor de er anført som "Ukendt". Efter forsigtighedsprincippet, vil ukendte tilstande i vurderingen blive behandlet, efter en worst-case betragtning, som tilstande der ikke må forringes. Tilstandsvurderingerne af de direkte berørte vandløb efter den nye basisanalyse til VP4 2027-2033 er vist i tabel 4. Her fremgår det, at den samlede kemiske tilstand nu er kommet i "Ikke-God" tilstand for alle vandløbene, som følge af den nye måde at opgøre kemisk tilstand på, hvor de nationalt specifikke stoffer (i Ikke-god tilstand) tæller med under samlet kemisk tilstand. Tilstandene for nationalspecifikke stoffer er kategoriseret som "ikke-god", grundet for høje værdier af kobber og zink.

Den samlede økologiske tilstand er dårlig i 3 af vandløbene (Dremstrup Bæk (07091), Klejtrup Bæk (07119_x) og Onsild Å (07143_c). Dette skyldes dårlig tilstand for fisk. I Brøndum Rytterbæk er der flere af parametrene der er ukendte, herunder tilstanden for fisk, men eftersom de nationalt specifikke stoffer ikke længere tæller med er tilstanden nu med den nye opgørelsesmetode ud fra de kendte kvalitetselementer vurderet som god.

Tabel 4. Oversigt over kvalitetselementernes tilstand for alle direkte berørte målsatte vandløb efter den nye basisanalyse til VP4 indgår national specifikke stoffer nu ikke længere i vurderingen af samlet økologisk tilstand, men er flyttet over og vurderes sammen med kemisk tilstand for stoffer der er opført på en EU-liste.

Vandløb	Planter	Ben- tiske Alger	Små- dyr	Fisk	Samlet økolo- gisk tilstand	National specifikke stoffer	Kemisk tilstand (EU-liste)	Samlet kemisk tilstand
Dremstrup Bæk (07091) RW1	God	God	God	Dårlig	Dårlig	Ikke-god Kobber Zink	God	Ikke-god
Klejtrup Bæk (07119_x) RW1	Ukendt	Ukendt	God	Dårlig	Dårlig	Ikke-god Kobber Zink	God	Ikke-god
Brøndum Rytterbæk (07143_E) RW1	Ukendt	Ukendt	God	Ukendt	God	Ikke-god Kobber Zink	God	Ikke-god
Onsild Å (07143_c) rørlagt	Ukendt	Ukendt	God	Dårlig	Dårlig	Ikke-god Zink	God	Ikke-god

4.3.1.1 Påvirkningsrisiko for de direkte berørte vandløb

Som udgangspunkt forventes ingen påvirkning af de målsatte vandløbsstrækninger, da vandløbene ikke krydses med åben grav, men i stedet underbores.

Ud fra de risikomomenter der er oplistet i afsnit 4.1:

- opfyldning af åben grav omkring rørledning
- tørholdelse af boregruber og rørgrave under anlægsarbejde
- boremudder fra styrede underboringer
- spredning af forurening fra forurenede arealer
- anlæg af BMR-station og kompressorstation

så vurdere SGAV, at det kun er ”boremudder fra styrede underboringer” der kan risikere at påvirke tilstandene i de målsatte vandløb, hvilket begrundes med, at der ikke indvindes vand fra de målsatte vandløb til projektet og der vil ikke ske udledning af grundvand eller overfladevand fra tørholdelse af grave og boregrupper direkte til vandløbene, eftersom der holdes en min. afstand på 25 meter til vandløb i forbindelse med evt. nedsivning af vand fra tørholdelse af rørgrav og boregruber. I fald der observeres okkerholdigt vand vil det blive filtreret eller kørt bort, så det ikke havner i vandløb. Der er ingen målsatte vandløb nær BMR-stationen og kompressorstationen.

4.3.1.2 Boremudder fra styrede underboringer - Påvirkning ved blow-out

Projektet krydser, som nævnt, 4 steder vandløb som er omfattet af gældende vandområdeplan og dermed er målsat til at have god økologisk og god kemisk tilstand. De målsatte vandløbsstrækninger krydses med de styrede underboringer: UB6, UB8, UB18 og UB24.

For de vandløb, som underbores, er der risiko for blow-out (se afsnit 1.1.2.2 om blow-out). Hvis blow-out sker i forbindelse med en vandløbsunderboring, vil spredning af boremudder fra udledningsstedet afhænge af mængden af frigivet boremudder samt af vandløbets dimension og strømforhold. Er vandløbet lille og strømhastigheden i vandløbet lav, falder boremudderen til bunds og kan opsamles, hvorimod stærkere strøm vil føre boremudderen til nedstrøms arealer og oprensningmulighederne reduceres.

Evida oplyser, at eftersom underboringer udføres med beskedne rørdimensioner (200 mm) vil et udslip af boremudder under et blow-out være begrænset mellem få skovfulde og op til 2 m³. (Evida har med et regneeksempel gennemgået i afsnit 1.1.2.2 vist, at de 2 m³ forventelig svarer til det værst tænkelige scenarie, hvor halvdelen af boremudder fra den længste boring, fra strækningen mellem boregruben hen til vandløbet på 130 m trænger ud).

Risikoen for blow-out forventes at være størst ved start- og slutpunktet for underboringen, som ligger længst væk fra vandløbet, hvor jorddæklaget over underboringen er tyndest. Vandløbene underbores med min. 3 meters dybde fra vandløbsbunden for at mindske risikoen for blow-out under vandløb.

Der underbores i øvrigt ikke i dage med kraftig regn, hvor vandtilstrømning til boregruberne ikke kan kontrolleres.

Evida har sikret sig at, i tilfælde af blow-out under en vandløbsbund, så vil beredskabet stå klar til handling, med straks iværksat oprensning af boremudder og afspærring af vandløbene.

Evida har oplyst, at boremudder vil blive opsamlet med en håndholdt slamsugerslange og at slangen vil blive forsynet med et filter på sugespidsen, således at fisk, smådyr og planter ikke risikerer at blive suget med op igennem slamsugerslangen. Evida forventer, at vandløbet efter få minutter vil være spærret af og at det vil være muligt at opdæmme og rense vandløbet for boremudder og dermed hindre en udsivning til vandløbssystemet nedstrøms efter afspærringen.

Evida vurderer, i tilfælde af et blow-out, at borevæskeprodukter og boremudder ikke vil kunne udgøre en risiko for den kemiske tilstand og nationalt specifikke stoffer, da der i projektet stilles krav om at udelukke produkter indeholdende stoffer, hvor miljøkvalitetskravet i forvejen er overskredet, samt stoffer der potentielt vil kunne have en negativ effekt på vandmiljøet. Evida har for underboringer under vandløb valgt at følgende produkter ikke anvendes: Tunnel-gel plus, Tunnel-gel max, Baro-gel, Dämmer light, Cetrament stabi, Aqua Clear PFD, Claycutter Pro, TORQUE-GAURD, EZ-MUD GOLD og Super Block.

Med de forberedende foranstaltninger og beredskab der står klar, vurderer Evida, at projektet ikke vil påvirke tilstandene i vandløbene, herunder vandkvaliteten eller vandlevende dyr- og planter, eller forhindre målopfyldelsen for vandløbet jf. lov om vandplanlægning og indsatsbekendtgørelsen.

Der henvises til Evidas projektbeskrivelse afsnit 3.16.2 og bilagene 7 og 11 for nærmere gennemgang af de enkelte vandløbs karakteristika og planer for krydsning og beredskab.

4.3.1.3 Vurdering af påvirkning på direkte målsatte vandløb

SGAV vurderer på det foreliggende grundlag, herunder at der underbores i mere end 3 meters dybde under alle vandløbsbunde, at der kun er en minimal risiko for at blow-out vil ske under selve vandløbsbundene og påvirke de kemiske og økologiske tilstande i vandløbene. SGAV vurderer i tilfælde af uheld med blow-out under vandløbsbunden på en af de åbne vandløbsstrækninger, at det vil være muligt for et tilstedeværende beredskab, at kunne nå at spærre vandløbet af forholdsvis få meter nedstrøms krydsningspunktet, så boremudder der siver op til vandløbsbunden ikke spredes videre ned i vandløbet end til spærringen. SGAV vurderer ligeledes, at det vil være muligt at oprense så godt som al boremudder fra vandløbsbunden, som måtte sive ud på strækningen mellem krydsningspunktet og spærringen. SGAV begrundes, at det vil være muligt at nedsænke en effektiv spærring i vandløbene få meter nedstrøms krydsningspunkterne, eftersom der står et beredskab klar til øjeblikkelig handling ved vandløbsbrinken, mens der underbores. I tilfælde af, at der meldes om opsvigende boremudder standses boringen og en del af beredskabet vil straks nedsænke en spærring i vandløbet på planlagte sted, mens en anden del af beredskabet starter oprensning med slamsuger. Når en fuld spærring kan forventes, så hænger det også sammen med, at det kun er mindre vandløb der underbores i projektet (vandløbsbredder på omkring en meter og vanddybder under 50 cm). Mindre vandløb er lette at tilgå og færdes i når en spærring skal nedsænkes og det er overkommeligt at dække hele vandløbstværsnittet. Eftersom underboringerne udføres i sommerhalvåret, hvor vandføringerne er lavest, så er hastigheden mindre og der vil jævnfør Evidas beregninger for de enkelte vandløb være tid til at spærre af, førend boremudder med vandløbsvandet kan føres ned til spærringen. SGAV vurderer endvidere, at det er muligt for beredskabet at opretholde spærringen i tiden, mens oprensningen af vandløbet finder sted, da opstuvning og overløb af vandløbsvand kan undgås ved at pumpe ”rent” tilstrømmende vandløbsvand op før krydsningsstedet og først udlede det nedstrøms spærringen.

SGAV vurderer, at der i tilfælde af, at der skulle ske et blow-out under et af vandløbene, så vil der heller ikke ske en væsentlig påvirkning af vandløbenes tilstand indenfor strækningen mellem krydsningspunktet, hvor boremudderet siver op og frem til afspærringen. SGAV vurderer i tilfælde af blow-out, at der er tale om forholdsvis små mængder boremudder, der kan risikere at sive op gennem vandløbsbunden og det vil være muligt at suge stort set al boremudder op. SGAV begrundes det med, at eftersom slamsugeren sættes i gang straks, så vil den kunne suge boremudder op i takt med det siver ud, hvorfor boremudderet ikke når at brede sig væsentlig, inden det suges op.

Eftersom der under vandløbsbesigtigelser ikke er fundet gydebanks på strækningerne og der benyttes en specialfremstillet studs når der suges, der tilbageholder fisk og fiskeyngel, så vil en midlertidig påvirkning med boremudder på bunden ikke påvirke tilstanden for fisk. SGAV vurderer i øvrigt, at boremudder i den korte tid det befinder sig i vandløbet førend den suges op, ikke vil være skadelig for livet i vandløbet eftersom Evidas med baggrund i DHI-rapporten 2026 har fravalgt de additiver med risiko for overskridelse af vandkvalitetskriterierne/-krav. Skulle op mod 5% af boremudderet undslippe spærringen og oprensningen, så har Evidas på forhånd fravalgt at bruge en række borevæskestoffer der jævnfør DHI-rapporten kræver en høj vandføring med stor opblanding for at kunne fortynde sig ned under korttidskvalitetskrav. Såvel kort tids som langtidskvalitetskrav forventes overholdt nedstrøms vandløbene, hvor de underbores. Den samlede potentielle påvirkning vurderes at være meget kortvarig og lokal, hvorfor SGAV vurderer, at et potentielt uheld ikke vil påvirke vandløbenes kvalitetselementer negativt eller vandløbets mulighed for at opnå en samlet god tilstand. SGAV vurderer på det foreliggende grundlag, at selvom et uheld med blow-out, skulle finde sted under et af vandløbene, der krydses med underboringer, så vil det ikke forringe de kemiske tilstande eller de økologiske tilstande for de målsatte vandløb, hverken på strækningen fra krydsningen frem til afspærringen eller på vandløbsstrækningen nedstrøms efter spærringen. Projektet vurderes heller ikke at forhindre målopfyldelsen i de direkte påvirkede vandløb.

4.3.2 Nedstrøms berørte målsatte vandløb

Da potentielle påvirkninger fra projektet i tilfælde af blow-out kan ske til de vandløb, der underbores, kan der også potentielt ske påvirkning af nedstrøms beliggende vandområder. Vandområdernes ID er angivet i parentes. De to vandløb Dremstrup Bæk (07091) og Klejtrup Bæk (07119_x) afvander begge direkte ned til Klejtrup Sø, først efter vandet har opholdt sig i søen er der afløb videre ned til Klejtrup Møllebæk (08853_d), som videre afvander til Skal Å, med afvanding ud til Limfjorden. De to vandløb Brøndum Rytterbæk (07143_E) og Onsild Å (08853_d), mødes kort efter krydsning med henholdsvis underboring UB18 og UB 23 med Brøndummølle Bæk (07143_b) for at samles i Onsild Å (07143), der mod øst ved Hobro afvander ud til Mariager fjord.

Det er i afsnit 4.3.1 vurderet, at der under normale omstændigheder ikke vil ske påvirkning af de vandløb der underbores i projektet. Kun i uheldstilfælde med blow-out vil der fra krydsningsstedet og frem til afspærringen forventes en kortvarig påvirkning indtil der renses op. Og da strækningerne nedstrøms efter spærringen i de direkte berørte vandløb ikke vurderes berørt, så finder SGAV heller ikke belæg for påvirkninger af de nedstrøms beliggende målsatte vandløb Skals Å og Onsild Å.

4.4 Målsatte søer

Nærmeste målsatte sø er Klejtrup Sø. Søen ligger nedstrøms og i hydrologisk forbindelse med de to vandløb Dremstrup Bæk og Klejtrup Bæk, der underbores af UB 6 og UB 8 i projektet. Klejtrup Sø ligger i en afstand på ca. 350 meter fra underboringen under Dremstrup Bæk og ca. 1000 meter fra, hvor Klejtrup bæk underbores.

Via en længere strækning gennem Onsild Å er der også hydrologisk forbindelse til to andre søer: Fyrkat Engsø (416) og Hobro Vesterfjord (418), hvor afstandene fra underboringerne UB18 under Rytterbæk og UB23 Under Onsild Å er ca. 4 km frem til Fyrkat Engsø og 5,5 km til Hobro Vesterfjord.

Tabel 5 viser tilstandsvurderinger fra VP3 efter genbesøget og de underliggende kvalitetselementer. Det gælder for alle tre søer at de i VP3 efter genbesøget er målsat til god kemisk tilstand, mens kun Klejtrup Sø og Hobro Vesterfjord har en målsætning om God økologisk tilstand. Den tredje sø, Fyrkat Engsø, er målsat til Dårlig økologisk tilstand.

Det bemærkes at Klejtrup Sø og Hobro Vesterfjord begge er i "Ikke-god" tilstand i forhold til kvælstof og fosfor. Et højt indhold af næringsstoffer er ikke ønskværdigt, da næringsstofferne favoriserer algevækst, der kan have negativ påvirkning på bunddyr og planter.

Tabel 5. Oversigt over kvalitetselementernes tilstand for nedstrøms søer.

Navn (DK ID)	Alger (= fytoplankton)	Planter (makrofyter)	Anden akvatisk flora (Makrofyter = planter) og (bentofyter = bundlevende)	Bunddyr (= benthiske in- vertebrater)	Fisk	Vandets klarhed	Iltindhold	Kvælstofindhold	Fosforindhold	NSS	Samlet økologisk tilstand	Kemisk tilstand (årsag til manglende målopfyldelse)
Klej- trup Sø (310)	Ringe	Ukendt	Moderat	Ukendt	Dårlig	Ikke- god	God	Ikke- god	Ikke-god	Ikke- god (methy- lnaph- alener)	Dårlig	Ikke-god (Kviksølv og Benz(a)pyren)
Fyrkat Engsø (416)	Dårlig	God	Ukendt	Ukendt	Ukendt	Ikke- god	God	Ukendt	Ukendt	Ukendt	Dårlig	Ukendt
Hobro Vester- fjord (418)	Ringe	Ringe	Ukendt	Ukendt	Ukendt	Ikke- god	God	Ikke- god	Ikke-god	Ikke- god (methy- lnaph- alener)	Ikke-god	Ikke -god (Kviksølv og Benz(a)pyren)

I ultimo august 2026, har Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø, i forbindelse med udarbejdelse af basisanalyse 4 forud for vandområdeplaner 2027-2033 (VP4), foretaget nye tilstandsvurderinger for samlet økologisk tilstand for de målsatte søer. Disse vurderinger indeholder på nuværende tidspunkt ikke tilgængelige data for de enkelte kvalitetselementer, men i nedenstående tabel 5a sammenholdes de samlede tilstande. Der gøres opmærksom på, at de nationalt specifikke stoffer (NSS), der indgår som et kvalitetselement i den samlede økologiske tilstand i tilstandsvurderinger i vandområdeplaner 2021-2027 (VP3) efter genbesøget, nu i basisanalysen til VP4 i stedet indgår som en del af den kemiske tilstand, sammen med de EU-prioriterede stoffer. Dette kan være medvirkende til, at Hobro Vesterfjord (418) er i moderat økologisk tilstand, og dermed i bedre tilstandsklasse, i nyeste basisanalyse ift. VP3 efter genbesøget. Fyrkat Engsø er udgået at den nye tilstandsvurdering, mens der for Klejtrup Sø ingen ændringer er i forhold til samlet økologisk tilstand, den er stadig i dårlig tilstand.

I nedenstående tabel 5a sammenholdes de samlede tilstande.

Tabel 5a. Samlet økologisk tilstand i vandområdeplaner 2021-2027 (VP3) efter genbesøget og samlet økologisk tilstand i basisanalyse forud for vandområdeplaner 2027-2033 (VP4). Bemærk, at Fyrkat Engsø (416) ikke længere er målsat og tilstandsvurderet i nyeste data i basisanalysen.

Navn (DK ID)	Samlet økologisk tilstand (VP3 efter genbesøget)	Samlet økologisk tilstand (Basisanalyse forud for VP4)
Klejtrup Sø (310)	Dårlig	<i>Dårlig</i>
Fyrkat Engsø (416)	Dårlig	<i>Ikke længere målsat</i>
Hobro Vesterfjord (418)	Ikke-god	Moderat økologisk tilstand

Eftersom der ikke er udledninger fra projektet, hverken i anlægs- eller driftsfasen, herunder heller ikke fosfor og kvælstof, så vurderer SGAV, at den eneste potentielle påvirkning fra projektet på de tre søer vil være fra et blow-out i anlægsfasen i forbindelse med underboringer af opstrøms vandløb. I afsnit 1.1.2.3 er det beskrevet, at beredskabet der står klar, vil kunne håndtere blow-outs og spærre stort set al boremudder af, så det ikke føres med ned i vandløbssystemerne nedstrøms. Såvel boremudder, som ophvirvlet bundsediment og vandløbsvandet lige omkring blow-outet vil blive suget op med slamsuger og kørt væk. Skulle en lille mængde boremudder eller næringsholdigt bundsediment slippe forbi spærringen til vandløbsvandet vil der være tale om en kort puls som må forventes kraftigt fortyndet inden det når ned til søerne. Med baggrund i ovenstående vurderer SGAV, at der ikke risiko for er en væsentlig påvirkning af Klejtrup Sø, Hobro Vesterfjord, de to søer som er målsatte efter VP4 til god tilstand, hvorfor projektaktiviteterne ikke vil medføre ændringer i tilstandsklassen for de to målsatte søers kvalitetslementer. Der forventes heller ingen påvirkning på Fyrkat Engsø, som efter den nyeste tilstandsvurdering vurdering ikke længere er målsat.

Desuden vurderer SGAV, at de nyere tilstandsvurderinger i basisanalysen forud for de nye vandområdeplaner ikke ændrer på vurderingen af, at en påvirkning fra projektet på målsatte søer kan udelukkes.

4.5 Målsatte kystvande

Nærmeste målsatte kystvand er Mariager Fjord, Indre (ID 159), som er beliggende ca. 2 km nordøst for km fra projektområdet. Brøndum Rytterbæk og Onsild Å (07143_c) har via Onsild Å hydrologisk forbindelse til Mariager Fjord, Indre, som ligger ca. 7,3 km nedstrøms vandløbsunderboringerne UB18 og UB24. Mariager Fjord er målsat til at have god økologisk tilstand og god kemisk tilstand, men kystvandet er i dårlig økologisk tilstand og i ikke-god kemisk tilstand (VP3 efter genbesøget, der er ikke nyere tilstandsvurderinger for kystvande).

Ca. 15 km vest for projektet ligger kystvandene Hjarbæk Fjord (ID158). Dremstrup Bæk og Klejtrup Bæk har via Klejtrup Sø og Skals Å hydrologisk forbindelse ud til Hjarbæk Fjord Indre, som ligger ca. 24 og 25 km nedstrøms Vandløbsboringerne UB6 og UB8. Hjarbæk Fjord Indre er målsat til at have god økologisk tilstand og god kemisk tilstand, men kystvandet er i dårlig økologisk tilstand og i god kemisk tilstand.

SGAV vurderer, at projektet og dets aktiviteter ikke kan medføre direkte påvirkning af de nærmeste kystvande Hjarbæk Fjord og Mariager Fjord Indre, grundet afstandene dertil samt projektets karakter uden udledninger eller emissioner af miljøfarlige forurenende stoffer, men projektet vil potentielt kunne

medføre påvirkninger af kystvandet i tilfælde af blow-out ved underboringerne UB6 og UB8, der underborer vandløb som afvander til Hjarbæk Fjord, Indre eller fra underboringerne UB 18 og UB 24, der underborer vandløb der afvander til Mariager Fjord.

Jævnfør afsnit 4.3 og 4.4 så vurderer SGAV, at der ikke vil ske påvirkning af de direkte berørte eller nedstrøms vandløb eller søer ved et evt. blow-out i forbindelse med underboring af projektets vandløb. På den baggrund vurderer SGAV ligeledes, at der ikke sker en påvirkning af tilstandene af de to nedstrøms beliggende målsatte kystvande Hjarbæk Fjord og Mariager Fjord Indre Nordlige Øresund.

4.6 Samlet vurdering af målsatte vandforekomster

SGAV vurderer, på baggrund af ovenstående afsnit om målsatte vandforekomster, at projektet hverken i anlægs- eller driftsfasen vil medføre påvirkninger, der kan forringe den aktuelle tilstand eller forhindre målopfyldelse for de berørte målsatte vandforekomster, jf. lov om vandplanlægning og indsatsbekendtgørelsen.

5 Havstrategi

Projektets kan potentielt påvirke havstrategidirektivets 11 deskriptorer i tilfælde af blow-out i forbindelse med projektets vandløbsunderboring. SGAV vurderer, at nærmeste kystvand ikke påvirkes af projektet (se afsnit 4.5 Målsatte kystvande). Det er derfor SGAV's vurdering, at projektet hverken i anlægs- eller driftsfasen medfører væsentlige negative påvirkninger på havstrategi direktivets deskriptorer og projektet forhindrer dermed ikke god miljøtilstand i havets økosystemer, jf. havstrategiloven.

6. Jordforurening og drikkevandsinteresser.

6.1 Jordforurening

I projektbeskrivelsen og i supplerende oplysninger til sagen (bilag 12) redegør Evida for, at projektet ikke krydser kendte områder med jordforureninger ud over veje der kan være lettere forurenet, samt at de ikke efterlader forureninger efter endt anlægsarbejde:

- Projektet krydser hverken områdeklassificerede arealer eller V1-kortlagte eller V2-kortlagte områder, som er kortlagt efter jordforureningsloven. Hvis entreprenøren støder på en ukendt forurening, standses arbejdet øjeblikkeligt (jordforureningslovens §71) og Viborg eller Mariagerfjord kommune kontaktes.
- Projektet anlægges enkelte steder parallelt med, og så tæt som muligt på vejarealer, derudover krydses flere veje med en styret underboring. Hvis der skal flyttes jord fra vejarealer anmeldes dette til Mariagerfjord- eller Viborg kommune. Forurenet jord vil ikke blive genindbygget i ledningsgraven. Jordflytning og jordhåndtering vil ske i overensstemmelse med jordforureningsloven (LBK nr. 282 af 27/03/2017) og Jordflytningsbekendtgørelsen (BEK nr. 1452 af 07/12/2015), samt Viborg og Mariagerfjord kommunes regulativer og anvisninger (<https://viborg.dk/erhverv/miljoe/jordflytning-og-jordforurening/om-jordforurening-og-jordflytning/> og <https://www.mariagerfjord.dk/erhverv/virksomheder/jord/regulativ>)

Hvis der under anlægsarbejdes opstår mistanke om jordforurening på et areal ved eller nær traceet, så vil der for at undgå mobilisering og spredning af forurenede stoffer ikke blive udledt vand fra tørholdelse af rørgrave eller boregruber til nedsivning på det pågældende sted. Nye detekterede jordforureninger

håndteres med samme respekt som registrerede jordforureninger, hvorfor projektet ikke vil medføre forøget forurening eller mobilisering af forurening.

- Der stilles krav til entreprenøren vedr. brug af additiver til borevæsken. Således vil der generelt for underboringer i projektet ikke anvendes borevæskeprodukter med biocider og andre pesticider, og for underboringer der udføres indenfor indvindingsoplande fravælges stoffer, der kan risikere at medføre overskridelser af grundvandskvalitetskravene, der gælder for drikkevand.

- Projektet har ikke udledning af gødningsprodukter, herunder nitrat.

- Efter endt boring fjernes boremudder med slamsuger fra boregruberne og håndteres og afhændes i henhold til kommunens anbefalinger til godkendt modtager. Boregruberne reetableres med den opgravede jord.

- I tilfælde af et blow-out i forbindelse med underboringen, opsamles boremudderet fra terræn eller vandløb med håndredskaber eller slamsuger.

- I tilfælde af, at der er behov for sandopfyldning af rørgraven, vil der blive anvendt lerskotter, her ved mindskes risiko for, at eventuel jordforurening kan mobiliseres til omkringliggende områder gennem grundvandet.

SGAV er enig med Evida i at projektet ikke krydser hverken områdeklassificerede arealer eller V1-kortlagte eller V2-kortlagte områder, som er kortlagt efter jordforureningsloven.

Den nærmeste V1 kortlægning er matrikel 6c, Hvornum By, Hvornum; Mariagerfjord Kommune. Matriklen ligger i en afstand på ca. 915 meter syd for UB 14. På grunden har der tidligere været en maskinstation. Nærmeste V2 kortlægning er matrikel 52c, Hobro Markjorder, Mariagerfjord Kommune, som ligger ca. 560 meter øst for projektet inde i Hobro by. Der har på grunden tidligere været et autoværksted. SGAV vurderer, at der ikke er risiko for at projektet på nogen måde kan mobilisere forurening på de to kortlagte matrikler. Herunder kan nævnes at der ikke er risiko for at vand fra tørholdelse af anlægsarbejdet kan sive ned på de to matrikler, idet afstanden er for stor og strømningsretninger medfører heller ikke risiko herfor.

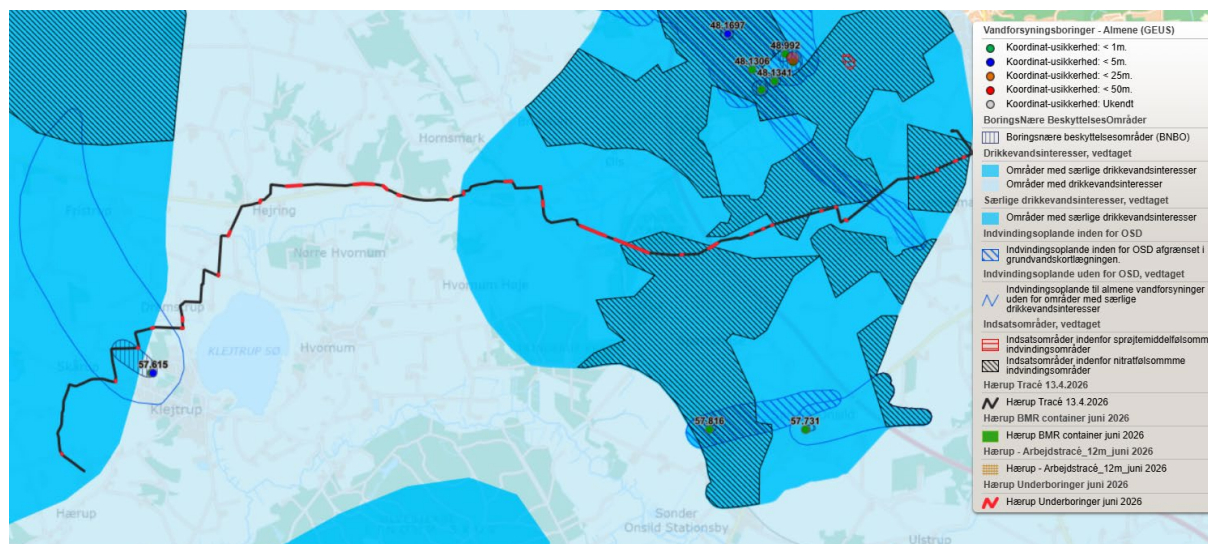
SGAV vurderer på det foreliggende grundlag, at projektet ikke vil medføre mobilisering af nuværende jordforurening på en sådan måde, at det potentielt kan påvirke nærliggende jord og underliggende grundvand eller risiko for udløb til recipienter. I vurderingen har SGAV lagt vægt på, at eventuelt forurennet jord, der erkendes undervejs håndteres og bortskaffes i overensstemmelse med jordflytningsbekendtgørelsen og kommunens anvisninger.

6.2 Drikkevandsinteresser og drikkevandsindvinding

Projektet udføres jf. figur 16 i den vestlige del (vest for Klejtrup Sø), og i den østlige del (øst for Hornsmark) indover "Områder med Særlige Drikkevandsinteresser" (OSD) og her imellem indover et "Område med Drikkevandsinteresser" (OD).

Tracéet krydser med såvel rørgrav som underboringerne UB2, UB3 og UB4 ind over indvindingsoplandet (IOL) til I/S Klejtrup Vandværks kildeplads. Projektet når ind og krydser det boringsnære beskyttelsesområde (BNBO), der er udpeget omkring Klejtrup Vandværks indvindingsboringer, det krydses primært med åben grav, dog er der få meter af underboring UB3, der føres under et levende hegn, som anlægges indenfor BNBO-området.

Længere mod øst krydser gasledningen hen over indvindingsoplandet til Skivevejens Vandværk, i god afstand til vandværket indvindingsboringer og de udpegede boringsnære beskyttelsesområder. Oplandet til vandværkets boringer krydses kun med åben grav.

Figur 16. Projektområdets placering i forhold til: Områder med Særlige Drikkevandsinteresser (OSD), Områder med Drikkevandsinteresser (OD), indvindingsoplande for vandværker, Boringsnære beskyttelsesområder og Indsatsområder indenfor nitratfølsomme indvindingsområder.

Evida forventer ikke at borevæske produkter vil komme i direkte kontakt og påvirke grundvandet indenfor indvindingsoplandene som projektet krydser. De skriver ”Den enkelte underboring gennemføres på én arbejdsdag, hvor borevæskeproduktet hærder op¹². En gennemgang af borerapporter (ref. GEUS) for de nærmest liggende vandindvindingsboringer, indikerer at grundvandsstanden ligger mere end 10 meter under terræn. Underboringerne i dette projekt ligger som udgangspunkt 1,2 meter under terræn. På den baggrund vurderes det usandsynligt at borekemikalier vil komme i direkte kontakt med grundvand indenfor indvindingsoplandet”.

Eftersom underboringerne i indvindingsoplandet udføres inden for flere af de grundvandsforekomster, som er i ringe tilstand på grund af pesticider har Evida fravalgt at benytte borevæskeprodukterne: TUNNEL-LUBE, TORQUE GUARD, Dämmer light 300 UW, Centrament Stabi 520, idet de fire produkter indeholder biocider.

Evida har endvidere oplyst, at der ikke håndteres diesel eller olieprodukter indenfor BNBO-området omkring Klejtrup Vandværks boringer, samt at der i driftsfasen ikke vil blive anvendt bekæmpelsesmidler til vedligehold inde på BMR-stations og kompressorstationens arealer.

Evida oplyser, at der udenfor indvindingsoplandene til de almene vandværker ligger en række vandboringer omkring tracéet, som kan have direkte kontakt til grundvandsforekomsterne. Den underboring, som ligger nærmeste drikkevandsboringer er UB11, som ligger i en afstand af 28 m fra boring nr. 57.381. Evida oplyser at afstanden mellem underboring og vandboring er større end de kritiske afstande nævnt jf. DHI-rapporten for en borediameter på 0,25 m (tabel 8.1 i DHI-rapporten). Af forsigtighedsgrunde, da der kan være grundvandsstrømning med retning ned mod boringen, fravælger Evida for UB11 at udelukke produkterne EZ-MUD GOLD og CLAY CUTTER PRO.

¹² Formålet med at anvende borevæskeprodukter, er blandt andet at stabiliserer det hul som udbores, for at sikre det ikke falder sammen. Det betyder at produktet hærder op og der sker derfor en momentan kontakt til det lokale grundvand.

En del af projektet ligger desuden inden for nitratfølsomme indvindingsområder, der er beskyttet via en indsatsplan, som Mariagerfjord Kommune har udarbejdet for området.

SGAV vurderer ud fra Evidas oplysninger, at projektet, hverken i anlægs eller i driftsfasen, udgør en væsentlig påvirkning på grundvandskvaliteten indenfor OSD- og OD-områder. Det fremhæves, at der i anlægsfasen ikke vil ske en nævneværdig grundvandssænkning eller nedsivning af hverken grundvand og overfladevand, som kan påvirke drikkevandsforekomsten, kun ved behov for tørholdelse af anlægsgrave og boregrubber, vil en mindre del kunne blive pumpet op for efterfølgende at blive nedsivet til samme magasin. I driftsfasen vil der ikke være noget kvantitativ påvirkning.

Der anvendes i projektet ikke miljøfarlige forurenende stoffer som kan påvirke drikkevandsforekomsten. Evida har i forhold til borevæske produkter valgt kun at anvende produkter, der er risikovurderet i DHI- rapporten 2026, og har herunder fravalgt produkter, der har indhold af biocider, for at sikre at der ikke sker tilførsel med biocider til grundvandsforekomster som, jf. afsnit 4.2.3, i forvejen er belastet med pesticider. Eftersom der heller ikke i driftsfasen vil blive brugt bekæmpelsesmidler til at vedligeholde BMR-stationen og kompressorstationen, så vil der ikke fra projektet hverken i anlægs eller driftsfasen blive anvendt og udledt miljøfarlige forurenende stoffer eller pesticider.

Eftersom projektet ikke har udledninger af nitrat, vurderes det ikke at belaste de nitratfølsomme områder.

SGAV vurderer således, at der ingen væsentlig påvirkning vil være på drikkevandet der indvindes fra områdets to vandværker: I/S Klejtrup Vandværk og Skivevejens Vandværk, hvis indvindingsoplande begge vil blive krydset af gasledningen. Begge vandværker indvinder deres vand fra mere end 70 meters dybde, og leverer vand til deres forbrugere af god kvalitet uden pesticider og med meget lavt nitratindhold. Drikkevandsforekomsterne ligger dybt og godt beskyttede i forhold projektets terrænnære anlægsarbejde. Eftersom der ikke udledes nitrat og pesticider fra projektet er der ingen risiko for at forringe drikkevandskvaliteten i forhold de pågældende stoffer.

Selvom drikkevandsboringer til forsyning af enkelte husstande ikke har samme beskyttelse som almene vandværksboringer, så har Evida som en ekstra foranstaltning valgt at undgå brugen af visse boremudderprodukter, hvorfor SGAV vurderer at der ud fra forsigtighedsprincippet kan udelukkes en væsentlig påvirkning.

6.3 Samlet vurdering i forhold til jordforurening og drikkevandsinteresser

SGAV er enig med Evida, i at der ikke inden for strækningen med arbejdsarealer er kendte kortlagte forureninger og at der som følge af anlægstiltagene i projektet ikke er væsentlig risiko for mobilisering af nuværende jordforurening på en sådan måde, at det potentielt kan påvirke nærliggende jord og underliggende grundvandsforekomster med indvinding til drikkevand.

SGAV vurderer, at projektets anlægsaktiviteter i sig selv heller ikke udgør en væsentlig påvirkning på grundvandskvaliteten indenfor områder med særlige drikkevandsinteresser og områder med drikkevandsinteresser. Det fremhæves ydermere, at der ikke sker tilførsel med pesticider til grundvandsforekomster som, i forvejen er belastet med pesticider.

Eftersom projektet ikke har udledninger af nitrat, vurderer SGAV desuden at de nitratfølsomme områder ikke påvirkes.

7. Væsentlighedsvurdering af Natura 2000

7.1 Beskyttelsen af udpegningsgrundlaget indenfor og udenfor Natura 2000-områderne

Natura 2000 er betegnelsen for et netværk af beskyttede områder i EU. Områderne skal bevare og beskytte naturtyper og vilde dyre- og plantearter samt fugle, som er sjældne, truede eller karakteristiske for EU-landene. Indenfor Natura 2000 - områder kan der være udpeget habitatområder og fuglebeskyttelsesområder. Alle habitatområder har til formål at beskytte og genoprette en gunstig bevaringsstatus for bestemte naturtyper og arter af dyr og planter, mens fuglebeskyttelsesområderne har til formål at beskytte bestemte fuglearter, der eksempelvis er følsomme over for ændringer af levesteder. Hvilke konkrete naturtyper og arter der er omfattet af beskyttelsen fremgår af udpegningsgrundlaget for de enkelte områder. Blandt udpegningsgrundlaget kan der være arter som er prioriterede.

På udpegningsgrundlaget for fuglebeskyttelsesområderne findes arter fra fuglebeskyttelsesdirektivets bilag I over truede, sjældne eller følsomme fugle i EU. Herudover kan der også på udpegningsgrundlaget for det enkelte område være oplyst trækfuglearter, der regelmæssigt og tilbagevendende benytter området som yngle- eller rasteområde eller andre fuglearter, der er specifikke og vigtige for området.

På udpegningsgrundlaget for et habitatområde finder man arter og naturtyper, der er særligt beskyttelsesværdige, sjældne, truede eller karakteristiske for EU og arter som er oplyst på habitatdirektivets bilag II og bilag IV.

Er en dyre- eller planteart oplyst på habitatdirektivets bilag IV, er dens yngle- og rasteområder strengt beskyttede overalt – uanset om det er inden for eller uden for et Natura 2000-område, mens arter der kun er listet på bilag II som udgangspunkt ikke har samme direkte "strenge beskyttelse" uden for habitatområderne, som bilag IV-arter.

Selvom bilag II-arter er udpeget til at blive beskyttet indenfor Natura 2000-områder, er de også omfattet af beskyttelse i resten af landet under den danske implementering af habitatdirektivet, primært via habitatbekendtgørelsen¹³. Dette betyder, at der også skal foretages en habitatvurdering af om projekter kan påvirke arternes bestand negativt uden for de specifikke habitatområder, for at sikre, at bestande ikke skades eller deres vigtige levesteder ødelægges. Udenfor habitatområderne vil arternes levesteder i øvrigt ofte være beskyttet af de generelle regler i Naturbeskyttelsesloven¹⁴, herunder § 3-beskyttelse af selve naturtyperne (f.eks. moser, enge og vandløb). Se vurdering af § 3 natur i denne afgørelses afsnit 9.

Bilag I-fuglearter er beskyttet både indenfor og udenfor fuglebeskyttelsesområder (Natura 2000-områder), udenfor fuglebeskyttelsesområderne består beskyttelsen primært i et generelt forbud mod at dræbe, fange, forstyrre eller ødelægge deres levesteder. Danmarks implementering indebærer, at der også skal tages hensyn til bilag I-arter i det åbne land, når der planlægges nye projekter. Hvilket betyder at projekter skal vurderes på, om de udsætter bilag I-fugle for skade eller påvirker arten.

7.2 Projektets placering i forhold til de nærmeste Natura 2000-områder

Inden for en radius af 10 km's afstand fra projektområdet er der udlagt 4 Natura2000-områder: N30, N33, N223 og N22. Områdernes placering i forhold til projektet fremgår af figur 17. Der er ca. 200 meter til N30, 5 km fra projektet til N33, 6 km fra projektet til N223 og ca. 8 km fra projektet til N22.

¹³ BEK nr. 1098 af 21/08/2023 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter

¹⁴ LBK nr. 927 af 28/06/2024 om naturbeskyttelse

Figur 17. Natura 2000 områder med habitat- og fuglebeskyttelsesområder. N30 er det nærmeste Natura2000-område. Det strækker sig over dale og søer fra Viborg ud til syd for Hvalpsund ved Limfjorden. N30 dækker Klejtrup sø, der ligger ca. 200 meter syd for projektområdet.

Evida har argumenteret for, at det kun er relevant at undersøge potentiel påvirkning på udpegningsgrundlagene for habitatområde H30 og fuglebeskyttelsesområde F24 og F14, der er udpeget indenfor det nærmeste Natura2000 område N30, samt udpegningsgrundlaget for fuglebeskyttelsesområde F16, der er udpeget indenfor H33.

Evida nævner, at den største risiko for påvirkning af udpegningsgrundlag for et natura 2000-område vil være lokalt under anlægsfasen inden for projektområdet, hvor der er aktiviteter og dermed uden for Natura 2000-områderne.

SGAV finder, at de væsentligste potentielle påvirkninger fra projektet på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-områder må findes i nærområdet omkring projektet eller som tilførsel af boremudder i tilfælde af blow-out:

- Gravearbejde og kørsel
- Støj, vibrationer, lys,
- Tørholdelse af rørgrav og boregruber
- Støv og emissioner
- Underboring og potentielle blow-outs

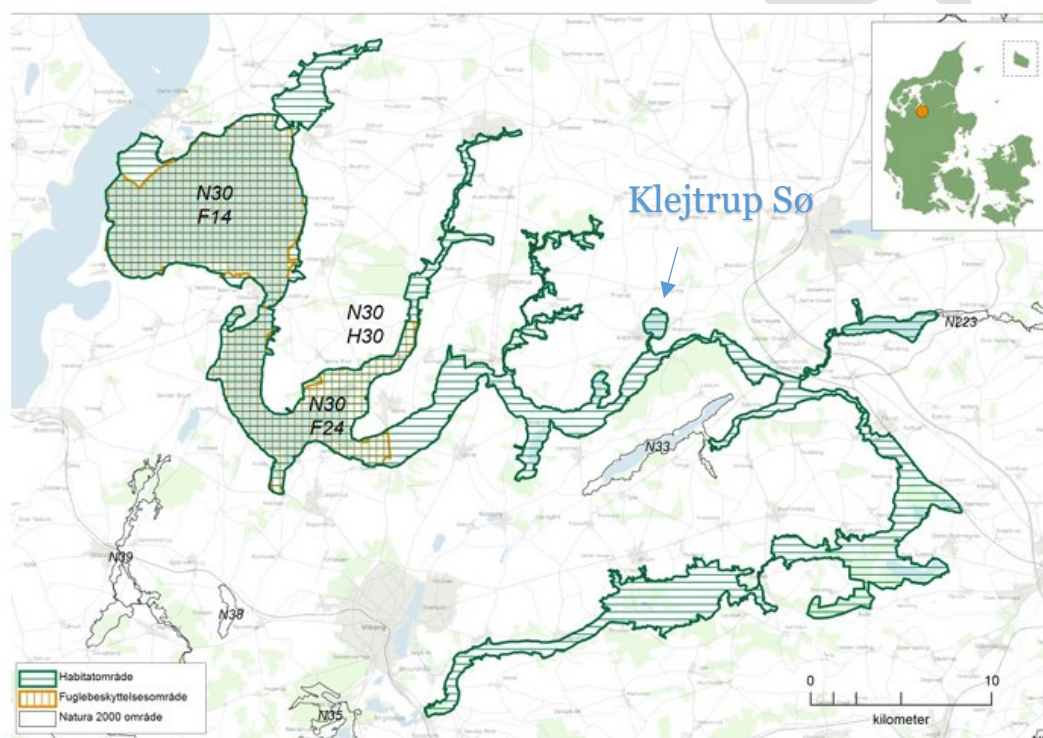
7.3 Vurdering af påvirkning på nærmeste Natura 2000-område N30

Projektet anlægges i det åbne land udenfor Natura2000-områder, dog tæt op til Natura 2000-område N30 Lovns Bredning, Hjarbæk Fjord og Skals, Simested og Nørre Ådal, samt Skravad Bæk, i det der kun

er ca. 200 meters afstand mellem arbejdsområdet ved underboring UB5 og den vestlige del søområdet ved Klejtrup Sø, der indgår som en del af Natura 2000-området.

Natura2000-område N30 er udpeget for at beskytte ådals- og kystnatur samt sjældne dyre- og fuglearter der knytter sig hertil. Og i kraft af sin store størrelse, er området af væsentlig betydning for beskyttelsen af en lang række habitatnaturtyper og arter. Området dækker Hjarbæk Fjord, Lovns Bredning og Lovns halvøen i vest og strækker sig gennem ådalene med de 4 store vandløb Lerkenfeld, Simested, Skals og Nørreå ind til de store mosearealer ved Øster Bjerregrav og Fussing – og Glenstrup søer mod øst. Lovns Bredning og Hjarbæk Fjord udgør den marine del af området, hvor vand- og vadefladerne fungerer som raste- og fourageringsplads for flere vandfugle.

Natura 2000-område N30 er sammensat af habitatområde H30 og de to fuglebeskyttelsesområder F14 og F24. Af figur 26 fremgår det at hele Natura 2000-området er udlagt som habitatområde H30 (skravering med grønne vandrette linjer), mens fuglebeskyttelsesområderne F14 og F24 (skraveret med gul/orange lodrette streger), er mindre i omfang og er koncentreret i den vestlige del af N30. Projektet ligger tættest på den del af Natura2000-område N30, der er udpeget som habitatområde ved Klejtrup Sø.

Figur 18. Kortet viser afgrænsningen af nærmeste Natura 2000-område N30. Natura 2000-området består af habitatområde H30 (vandret grøn skravering og fuglebeskyttelsesområderne F24 og F14. N30 dækker Klejtrup sø, der ligger syd for projektområdet.

7. 3.1 Habitatområde H30 Lovns Bredning, Hjarbæk Fjord og Skals, Simested og Nørre Ådal, samt Skravad Bæk

Evida har i forbindelse med vandløbsbesigtigelserne fået undersøgt vandløbsstrækninger op og nedstrøms krydsningspunkterne for odderhuler og gydebanker for bæklampret. Begrundelsen er, at begge

arter er på udpegningsgrundlaget for N30 og potentiel kan opholde sig og yngle opstrøms de dele af vandløbet, der ligger indenfor Natura 2000-område N30. Observationerne fra vandløbsregistreringen vil indgå i vurderingerne.

Udpegningsgrundlaget er gengivet i tabel 6 og rummer de væsentlige forekomster af arter og naturtyper, der er omfattet af naturdirektiverne. Udpegningsgrundlaget for H30 omfatter 38 naturtyper og 12 arter.

Tabel 6. Udpegningsgrundlaget for H30. Tal i parentes henviser til de talkoder, som benyttes for naturtyper og arter i habitatdirektivets bilag I og II. * angiver, at der er tale om en prioriteret naturtype eller art.

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 30		
Naturtyper:	Sandbanke (1110)	Vadeflade (1140)
	Lagune* (1150)	Bugt (1160)
	Rev (1170)	Strandvold med enårige planter (1210)
	Strandvold med flerårige planter (1220)	Kystklint/klippe (1230)
	Enårig strandengsvegetation (1310)	Strandeng (1330)
	Forklit (2110)	Grå/grøn klit* (2130)
	Klitheide* (2140)	Søbred med småurter (3130)
	Kransnålalge-sø (3140)	Næringsrig sø (3150)
	Brunvandet sø (3160)	Vandløb (3260)
	Våd hede (4010)	Tør hede (4030)
	Enekrat (5130)	Tørt kalksandsoverdrev* (6120)
	Kalkoverdrev* (6210)	Surt overdrev* (6230)
	Tidvis våd eng (6410)	Urtebræmme (6430)
	Nedbrudt højmoser (7120)	Hængesæk (7140)
	Tørvelavning (7150)	Kildevæld* (7220)
	Rigkær (7230)	Bøg på mor (9110)
	Bøg på mor med kristtorn (9120)	Bøg på muld (9130)
	Ege-blandskov (9160)	Stilkeke-krat (9190)
	Skovbevokset tørvemoser* (91D0)	Elle- og askeskov* (91E0)
Arter:	Blank segimos (6216)	Gul Stenbræk (1528)
	Grøn køllegræs (1037)	Stor køllegræs (1042)
	Kildevældsvindelsnegl (1013)	Bæklampret (1096)
	Flodlampret (1099)	Stavsild (1103)
	Stor vandsalamander (1166)	Odder (1355)
	Spættet sæl (1365)	Damflagermus (1318)

Tabellen viser naturtyper og/eller arter på udpegningsgrundlaget. Tal i parentes henviser til de talkoder, som benyttes for naturtyper og arter fra habitatdirektivets bilag 1 og 2. * angiver, at der er tale om en prioriteret naturtype.

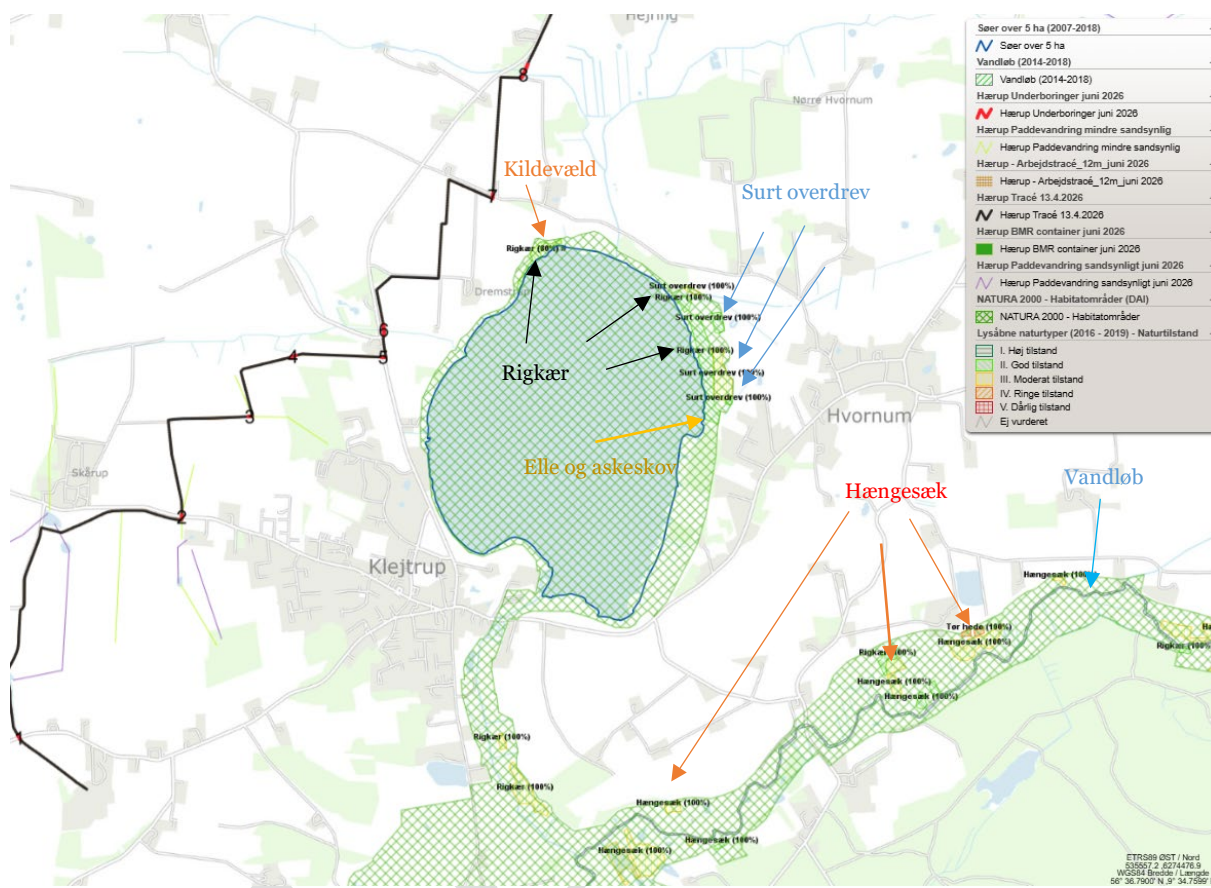
Udpegningsgrundlaget er gennemgået i 2018-21. Enårig strandengsvegetation (1310), klitheide (2140), tørt kalksandsoverdrev (6120) og stor køllegræs er ikke tilstede i habitatområde H30. De nævnte naturtyper og arter gennemgås derfor ikke yderligere.

7.3.1.1 Påvirkninger af naturtyper på udpegningsgrundlaget i H30

Evida har i bilag 6 forholdt sig til påvirkning af samtlige 38 naturtyper, der er opført i udpegningsgrundlaget (tabel 6) for H30. De vurderer, at projektets påvirkninger ikke er af en karakter, der kan påvirke naturtyperne, hverken i anlægsfasen eller i driftsfasen.

Evida oplyser, at nærmeste forekomst af naturtyperne *Surt Overdrev (6230)* ligger ca. 700 m fra projektområdet, *Hængesæk (7140)* ca. 950 meter fra projektområdet, *kildevæld (7220)* ca. 1000 meter, *Rigkær (7230)* ca. 1000 meter og *Elle- og askeskov (91E0)* ca. 1,4 kilometer fra projektområdet. Registrerede fundsteder for de nævnte naturtyper i området omkring Klejtrup Sø er vist i figur 27. Evida vurderer, at de nævnte 5 habitatnaturtyper samt de øvrige 33 naturtyper på udpegningsgrundlaget for

habitatområde H30, ikke findes i en sådan nærhed af projektet, at de vil blive påvirkede af dets gennemførelse. De bruger begrundelsen ”Projektet ligger for langt væk fra naturtypen og medfører ingen fysisk påvirkning på naturtypen, eller indirekte påvirkning i form af hydrologiske effekter eller påvirkning fra emissioner”.

Figur 19. Habitatområde H30 omkring Klejtrup Sø med lokalisering af de naturtyper fra udpegningsgrundlaget der er registreret i området.

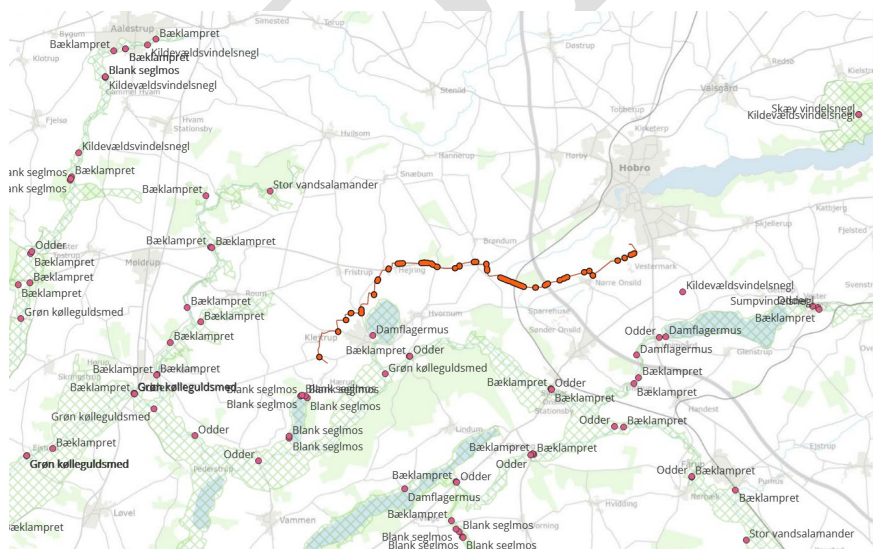
SGAV vurderer, at eftersom der ikke udføres arbejde indenfor habitatområde H30 og naturtyperne ikke er mobile, vil der ikke være fysiske påvirkninger fra kørsel og gravearbejde på naturtyperne. Naturtypernes plantesamfund vil ikke være generet af støj, vibrationer og lys fra projektet (hvilket i øvrigt aftager med afstanden til projektet). Tørholdelse af rørgraven og boregruber vurderes at være lokal og vil ikke føre til sænkning af vandstanden ned ved Klejtrup Sø med risiko for at påvirke naturtypen kildevæld (7220), der med deres plantepopulationer (ofte mosser) er afhængige af arealer med frit synligt kildevand. Ligeledes er der heller ikke risiko for at påvirke naturtypen Rigkær (7230), som findes på konstant vandmættet jordbund og heller ikke påvirke naturtypen Hængesæk (7140) med sænket vandspejl. Hængesæk er et plantedække der forekommer på kanten af søer og vandhuller og vokser udover det frie vandspejl.

De to naturtyper Rigkær (7230) og Surt overdrev (6230), der trives i nærringsfattige miljøer vurderes ikke påvirket med tilførsel af gødningsstoffer, da projektet ikke har emissioner eller udledninger af nitrat. Der forventes heller ingen luftbåren tilførsel fra støv, da evt. støvgener forebygges ved vanding.

SGAV bemærker, at nærmeste registrering af naturtypen *vandløb* (3260) jævnfør figur 19 ligger nedstrøms Klejtrup Sø. SGAV vurderer tilsvarende at vandløbet ikke vil blive påvirket væsentligt, skulle der ske blow-out, vil det være en ubetydelig mængde boremudder der vil kunne nå frem til vandløbet.

SGAV vurderer på baggrund af ovenstående, at der hverken i anlægsfasen eller driftsfasen vil være en væsentlig påvirkning fra projektet på naturtyperne i habitatområde H30.

Der er otte arter på udpegningsgrundlaget for N30 jævnfør tabel 6, hvoraf de to af arterne: seglmos og gul stenbræk er planter, mens de resterende seks arter: grøn kølleguldsmed, stor kærguldsmed, kildevældsvindelssnegl, bæklampret, flodlampret, stavsild, stor vandsalamander, odder, spættet sæl og damflagermus er dyrearter. Af underteksten til tabel 6 fremgår det, at det er tvivlsomt om insektarten stor kærguldsmed findes i området, eftersom den ikke blev observeret indenfor habitatområdet da udpegningsgrundlaget blev gennemgået i 2018-2021. Figur 20 viser, hvor arterne er i forbindelse med NO-VANA-overvågningen er registreret indenfor habitatområde H30.

43

Blank seglmos

Blank seglmos er en flerårig mosart, der vokser i mineralrige kær med konstant gennemstrømning af grundvand, gerne i væld. Vandet har middelhøjt pH (6-7). Stabil, høj grundvandsstand og lav vegetationshøjde er afgørende for artens tilstedeværelse. Blank seglmos lokaliteter findes i ådale og langs søbredder, typisk omgivet af højere liggende terræn med skrænter, hvor grundvandet siver frem ved skræntfoden¹⁵. De nærmeste registreringer af seglmos er, jævnfør figur 20, ved nord- og sydsiden af Hærup Sø, i en afstand af ca. 1,5 km syd fra biogasanlægget, hvor projektet starter. Evida oplyser, at projektet udføres på intensiv dyrket mark, der ikke udgør et egnet levested for arten. SGAV er enig heri og vurderer, at projektet heller ikke kan true de kendte forekomster af seglmos, eftersom der ikke sker væsentlige grundvandssænkninger eller sker udledninger og emissioner fra projektet. Der vurderes heller ingen risiko for påvirkning fra boremudder i forbindelse med et evt. blow-out, dels fordi boremudderet forventes samlet op og fordi Hærup Sø ligger højere i terrænet og afvander ned til Skals Å.

Gul stenbræk

Gul stenbræk er en plante, der vokser i moser med mineralholdigt vand, hvor der er rigelig udstrømning af grundvand hele året, de såkaldte vældmoser. Det er en forudsætning for artens eksistens, at vegetationsdækket på voksestederne er en lavt voksende urtevegetation uden opvækst af vedplanter og andre højt voksende urter, og at næringsstofniveauet er lavt. Evida oplyser, at indenfor Natura 2000-område N30 er gul stenbræk i dag kun kendt fra to kildevæld ved Kvorning Mølle i den nordlige side af Nørreådal, hvor der også er forekomster af blank seglmos. Gul stenbræk er senest registreret ved Kvorning Mølle, øst den 05.08.2019 ca. 12,7 km sydøst for biogasanlægget. Projektet ligger således langt fra naturtypen og medfører ingen fysisk påvirkning på naturtypen, eller indirekte påvirkning i form af hydrologiske effekter eller påvirkning fra emissioner.

SGAV ved opslag på arter.dk (opslag 11.09.2026), erfarede, at der ikke er registreret nyere fund af gul stenbræk indenfor habitatområde N30. SGAV bemærker, at der ingen hydrologisk kontakt er mellem vandløbene der underbores og vandløbet i Nørreådal, hvor gul stenbræk er fundet. SGAV er enig med Evida i, at projektet med dets karakter ligger i en for stor afstand til fysisk at kunne påvirke arten.

Grøn kølle guldsmed

Grøn kølle guldsmed er flyvende insekt. Det er en rentvandsart, der yngler i hurtigstrømmende og rene, iltrige vandløb. I Danmark forekommer grøn kølle guldsmed kun i Jylland, hvor den er knyttet til en række større vandløbssystemer. Larven lever nedgravet i sand eller grus på vandløbsbunden. De voksne guldsmede opholder sig overvejende tæt på vandløbet¹⁶.

De voksne guldsmede jager i luften og tager flyvende insekter. Det meste af tiden flyver de lavt og hurtigt hen over vandet eller hviler på sten, sandbanker eller jord, som solen skinner på. Parringen foregår i bevoksningen ved vandløbet. Derefter flyver hunnen langsomt ud over åen, hvor hun af og til dypper bagkroppen i overfladen af vandet og lader æggene falde ned i vandet¹⁷.

Grøn kølle guldsmed er en oplyst på habitatdirektivets bilag IV, hvilket betyder, at de er beskyttede på individniveau, hvilket også gælder deres larver både inden for og uden for habitatområdet.

Arten er registreret 9 steder inden for habitatområde H30. På figur 20 ses de 3 østligste registrerede fundsteder, som ligger nærmest projektet. Det nærmeste de tre steder ligger nede ved Skals Å i dalen syd for Klejstrup Sø. Evida skriver i bilag 6 om dette fundsted "Arten er registreret ved en eng ved Skals

¹⁵ Novana.au [Blank seglmos](#)

¹⁶ Novana.au.dk [Grøn kølle guldsmed](#)

¹⁷ [Grøn kølle guldsmed \(Ophiogomphus cecilia\) | Kendetegn, levested og udbredelse i Danmark - Arter](#)

Å v. Klejtrup (709625) den 21.07.2014, ca. 464 m syd for ledningen”. Projektet har ingen væsentlig direkte eller indirekte påvirkning på artens habitat eller fødegrundlag. Der vurderes på baggrund af artens økologiske niche, ikke at ske påvirkninger af yngle- og rasteområder og områdets økologiske funktionelitet for arten vurderes bibeholdt, da der ikke sker aktiviteter i og omkring Skals Å, hverken i anlægsfase eller driftsfase. Eventuelt blowout ved styret underboring under beskyttede vandløb, Dremstrup Bæk, Klejtrup Bæk med udløb til Klejtrup sø, påvirker ikke artens habitat eller fødegrundlag, fordi det sikres at boremudder opsamles ved udledningspunktet. Der er sikkerhedsforanstaltninger, der forhindrer udledning af boremudder til vandløbene. Desuden anvendes der kun screenede og godkendte produkter (DHI-rapporten).

SGAV har hertil en korrektion. Artfundet, som Evida refererer til er gjort i en afstand af ca. 2,3 km fra projektet i stedet for 464 m nævnt i bilag 6, og 1,8 km, der er nævnt i projektbeskrivelsen, hvilket betyder, at der er en større afstand mellem projektet til levestedet nede ved Skals Å. Endvidere fremgår det af arter.dk (opslag 11.09.2026), at der er registreret to nyere fund ved Skals Å, ca. 1 km længere opstrøms mod øst, hvor Skals Å krydser af Lindumvej. (De to fund er gjort på samme lokalitet). De to fund er registreret 07.08.2020 og 21.07.2024 i forbindelse med NOVANA undersøgelser. Det nye fundsted ligger også indenfor habitatområde H30 og omtrent i samme afstand til projektet.

SGAV bemærker, at selvom de voksne individer er i stand til at flyve, er artsfundene på arter.dk i høj grad registreret tæt ved eller over større vandløb, hvilket stemmer overens med beskrivelser af arten, hvor de voksne guldsmede holder sig tæt på yngleområderne, som er større hurtigstrømmende vandløb, hvor de jager insekter hen over vandfladen. Der er således ikke belæg for at guldsmede eller deres yngel skulle opholde sig inden for projektområdet, som er præget af intensivt dyrket landbrugsjord og mindre vandløb med lav strømningshastighed. SGAV er enig med Evida i, at boremudder fra eventuelle uheld med blow-out ikke forventes at kunne forårsage problemer, idet beredskabet vil arbejde på at rense alt op. Og skulle en mindre del af boremudderet gå i suspension (<5%), så må det forventes at være fortyndet eller bundfældet førend det, via Klejtrup Sø, ville kunne føres videre ud i Skals Å. Boremudder vil i øvrigt ikke forventes at sedimentere på strækninger med hurtigstrømmende vand, hvor grøn kølle guldsmed foretrækker at lægge sine æg. SGAV vurderer, at projektet ikke vil have en væsentlig påvirkning på individer af grøn kølle guldsmede eller deres yngel.

Stor kær guldsmed (1042)

Stor kær guldsmed er en guldsmed som foretrækker at yngle i stillestående og næringsfattige søer eller vandhuller i skoven. Det er en bilag IV art, som er beskyttet på individniveau både inden for og udenfor habitatområde H30. Den er sjælden i Danmark og som tidligere beskrevet, så var den jævnfør Tabel 6 ikke tilstede i habitatområdet, da udpegningsgrundlaget blev gennemgået i 2018-2021. Ifølge arter.dk (opslag 12-09-2026) er det nordligste fund i Jylland af arten registreret vest for Århus, dvs. mere end 50 km syd for projektområdet. Evida oplyser, at guldsmeden ikke findes i og omkring projektområdet. Projektet ligger langt fra artens habitat og har derfor ingen væsentlig direkte eller indirekte påvirkning på artens habitat eller fødegrundlag. SGAV er på det foreliggende grundlag enig heri.

Kildevældsvindelsnegl (1013)

Kildevældsvindelsnegl er en lille snegl med et sneglehus op til knap 2 mm. Sneglen lever især i kalkrige kildeområder, hvor indholdet af calcium er højt, og hvor der er konstant høj fugtighed. Det er nødvendigt, at levestederne indeholder en stabil mængde førne, som er det lag af døde blade, småkviste og lign., der ligger på jordoverfladen. Sneglene lever af at afgræsse den mikroflora, der lever på førnen. Det er også vigtigt, at levestederne er lysåbne, så vegetationen domineres af lavt voksende stararter, da tuerne kan yde sneglene beskyttelse mod græsning, og da de samtidig kan være vigtige overvintringssteder for arten. Kildevældsvindelsneglen bevæger sig sjældent mere end et par meter væk fra sit fugtige kildevæld eller mose- og rigkærshabitat, da den er ekstremt følsom over for udtørring.¹⁸

¹⁸ [Kildevældsvindelsnegl \(Vertigo geyeri\) | Kendetegn, levested og udbredelse i Danmark - Arter](#)

De senere års overvågning har dokumenteret, at arten har et sammenhængende udbredelsesområde i Himmerland, mens der findes spredte, fåtallige forekomster i Nordjylland og Nordvestsjælland.

De største trusler mod kildevældsvindelsnegl er afvanding, eutrofiering og tilgroning som et resultat af manglende græsning.¹⁹

Evida oplyser at arten senest er registreret d. 26.02.2020 ved et Riggær på matr.nr. 3f Andrup, Hobro Jorder, ca. 2,5 km sydøst for tilkoblingspunkt til MR-station ved Smedvej 22, 9500 Hobro. Projektet ligger langt fra artens habitat og har derfor ingen væsentlig direkte eller indirekte påvirkning på artens habitat eller fødegrundlag. Ledningen anlægges i dyrket mark, der ikke har den tilstrækkelige fugtighed og som løbende bearbejdes, hvilket begrænser tilstedeværelsen af velegnet tilstedeværelse af førne, som kildevældsvindelsneglen er afhængig af.

SGAV bemærker, at kildesvindelsneglen er oplistet på habitatdirektivets bilag II, hvilket betyder at de hverken indenfor eller udenfor habitatområdet er beskyttet på individniveau, kun i tilfælde hvis der er en negativ effekt på bestandene i de nærliggende habitatområder.

SGAV har ved opslag på arter.dk (12.09.2026) kunne konstatere, at der på samme lokalitet som Evida refererer til i forbindelse med en senere NOVANA undersøgelse i 25.09.2023 blev fundet mere end 10 individer. Nord og vest for projektet er der også gjort flere fund af kildevældssvindelsneglen i dalforløbet omkring Simested Å, hvoraf nogle ligger indenfor H30. Nærmeste fund er gjort uden for N30 i Simested ådal nord for byen "Hvilsom" ca. 6 km fra projektet. Der er ikke registreret fund indenfor projektområdet.

SGAV er enig med Evida i, at projektet grundet den store afstand til fundstederne og projektet ikke har udledninger, så vil det ikke påvirke bestandene i H30 eller deres fødegrundlag. Sneglenes lave bevægelighed taget i betragtning, så er der ikke risiko for at individerne af sig selv søger hen mod projektet med risiko for påkørsel eller lignende.

Bæklampret (1096)

Bæklampretten er en fisk med en aflang, åleagtig udseende. Den bliver typisk 12-16 cm lang. Den er opført på habitatdirektivets bilag II.

Bæklampretten opholder sig i ferskvand gennem hele sin livscyklus. Gydningen foregår i april-juni. Den gyder på steder, hvor strømmen er stor, og bunden består af større sten med sand imellem, hvor den graver sine æg ned imellem. Mange individer gyder ofte på samme sted. En hun gyder omtrent 1500 æg, hvorefter hun dør. Når æggene er klækket efter ca. 15-30 dage, svømmer larverne med strømmen ned ad vandløbet, indtil de når et område, hvor bunden er sandet eller består af finkornet mudder med højt indhold af organisk materiale. Larverne graver sig ned i bunden og lever af kiselalger og andet organisk materiale, der filtreres fra vandet. Den lever som larve i op til 5 år²⁰.

Bæklampretter findes primært i mindre vandløb eller i den øvre-midterste del af større vand løbssystemer. De voksne bæklampretter forekommer relativt kort tid i vandløbene, nemlig om foråret, hvor de gyder, hvorefter de dør. Bæklampretten er vidt udbredt og almindelig i danske vandløb i både den kontinentale og atlantiske zone af Jylland og mere spredt i den del af den kontinentale region, som omfatter Fyn, Sjælland og Bornholm.²¹

¹⁹Novena.au.dk [Kildevældsvindelsnegl](#)

²⁰Arter.dk [Bæklampret \(Lampetra planeri\) | Kendetegn, levested og udbredelse i Danmark - Arter](#)

²¹Rasmussen, J.J., Andersen, D.K. & Alnøe, A.B. 2018. Vandløb 2016. Økologisk tilstand, miljøfremmede stoffer og tungmetaller samt naturtyper og arter. NOVANA. Aarhus Universitet, DCE – Nationalt Center for Miljø og

Evida oplyser, at arten er registreret ved Hærup Sø, nord, den 09-04-2019 ca. 1,3 km syd vest for biogasanlægget. Som udgangspunkt sker der ingen påvirkning af arten, da ledningen bores under vandløbet og vandløbet derfor ikke påvirkes. Der kan dog være en risiko i tilfælde af blow-out. Evida vurderer påvirkningen af gydebanks for minimal og ubetydelig. De begrundet det med, at bæklampretten lægger æg, hvor vandløbsbunden er sandet og gruset. Gydningen sker på strækninger, hvor der er høj vandstrømningshastighed. Boremudder vil ikke aflejres på disse strækninger i væsentlig grad, da boremudderet føres med vandfasen til steder med mere roligt vand, hvor boremudderet efterfølgende sedimenterer. Påvirkningen på æg vurderes derfor ikke at være væsentlig. Når æggene klækkes, bevæger lampretlarverne, lig med andre arter af lampretter, mod roligere vandløbsstrækninger, hvor vandløbsbunden er blød, mudret og siltet. Larverne lever i muddret af alger, mikroorganismer og organisk materiale. Da larverne lever og mobilisere sig rundt i aflejringer med blød bund, og hvor der er naturlig sedimentation af lerpartikler, vurderes det ikke, at larverne tager skade af at lerpartiklerne fra et potentielt blow-out forekommer på deres levested. I DHI's rapport om boremudderprodukter er det vurderet at boremudderprodukterne ikke er skadelige for organismer, herunder fisk. Bæklampretten vurderes derfor ikke at blive påvirket væsentligt af kontakt med boremudder. Det vurderes derfor at projektet ikke vil medføre en væsentlig forringelse af artens levested og levevilkår.

SGAV bemærker, at der er ifølge figur 20 er gjort adskillige registreringer af bæklampretter inden for habitatområde H30. Nærmeste registreringer er som Evida nævner i Skals Å syd for Klejtrup Sø. Ud fra beskrivelserne af arten, så kan det ikke afvises at individer af bæklampretter søger opstrøms op i bækkene Dremstrup Bæk og Klejtrup bæk for at gyde. Evida har sikret sig, at der ikke er velegnede gydepladser inden for de strækninger, som de forventer at kunne spærre af og rense op i tilfælde af blow-out, herved anser SGAV ikke, at der er nogen risiko for at bæklamprettens æg kan gå til grunde. Eftersom spidsen på slamsugerslangen er designet til at holde fisk tilbage, må det antages at voksne bæklampretter heller ikke er i risiko for at blive påvirket væsentligt i tilfælde af blow-out. Efter som de mest kritiske borvæskeprodukter ikke anvendes ved underboringer under vandløb, så forventes det heller ikke på strækninger nedstrøms at påvirke bæklampret yngel, hvis en mindre del af boremudderet går i suspension og senere aflejres på bunden hvor de lever.

Eftersom bæklamprettens og dens yngel er oplistet på habitatdirektivets bilag II og ikke bilag IV, så er larverne ikke en individbeskyttede. SGAV vurderer på ovenstående grundlag, at selv hvis et uheld med blow-out skulle finde sted, så vil projektet ikke væsentlig påvirke bestandene af bæklampretter indenfor H30.

Flodlampret (1099)

Flodlampretten minder om bæklampretten, den kan som voksen kendes på at den bliver større op til 18-50 cm lang. Flodlampret er en migrerende art, der gyder i vandløb, hvor larverne vokser op inden de forvandler sig til voksne individer og vandrer til havet, hvor den største vækst foregår, inden de vender tilbage til vandløbene for selv at gyde. Efter et til to år i havet søger flodlampretterne tilbage til vandløbene for at gyde. Som navnet antyder, er flodlampretten tilknyttet de større vandløb, og gydningen finder sted i større åer eller floder, på gydebanks med grus og småsten og god strøm (1,0-2,0 m/sek.). Larverne lever i mudderbund på steder uden for meget grøde. Flodlampretten kan kun med sikkerhed bestemmes som art i den relativt korte periode, hvor de voksne individer trækker op i vandløbene for at gyde, fordi larverne ikke kan adskilles hverken morfologisk eller genetisk fra larverne af bæklampret. Der er derfor en risiko for, at arten overses på nogle lokaliteter eller forveksles med bæklampret, da larverne ikke kan adskilles morfologisk fra hinanden²³.

Evida vurderer, at projektet ikke vil medføre en væsentlig forringelse af artens levested og levevilkår. Som udgangspunkt sker der ingen påvirkning af arten, da ledningen bores under vandløbet og vandløbet derfor ikke påvirkes. Evida vurderer tilsvarende som ved bæklampretten at der grundet høj vandhastighed ikke er væsentlig risiko for boremudder vil sedimentere henover gydepladser med æg og hvis lerpatiklerne i områder med lav vandhastighed sedimenterer hen over nedgravede larver, vil flodlamprettens larver, ligesom ved bæklampretten, være tilpasset at leve i mudrede omgivelser. Også her nævnes, at der er undladt additiver i boremuddret, der kan skade fisk.

SGAV har ved opslag på arter.dk (12-09-2026) observeret en ny registrering fra 08.04.2026 af flodlampret nær Skravad Bæk ca. 200 meter syd for Hobrovej mellem Møldrup og Roum i en afstand af ca. 7 km fra projektområdet. Der er ingen direkte hydrologisk forbindelse fra Skravad Bæk og vandløbene der underbores i projektet. Selv om der ikke er registreringer af flodlampret, kan det ikke udelukkes at de vil være tilstede, men eftersom arten primært holder til i større vandløb, er det ikke sandsynligt, at de når helt op i de mindre bække for af gyde som for bæklampretten. SGAV vurderer tilsvarende, som Evida, at projektet ikke vil medføre en væsentlig forringelse af artens levested og levevilkår og henviser til argumenterne ved bæklampret, da forholdene i forhold til yngel er de samme.

Stavsild (1103)

Stavsild er en lille til mellemstor saltvandsfisk. Den kan blive op til 55 cm lang og veje 1,4 kg. Stavsilden forekommer i havet enkeltvis eller i mindre stimer, eventuelt sammen med andre pelagiske fiskearter, såsom sild. Gydningen sker i maj til juli, hvor fiskene vandrer op i floder og større vandløb. Der er ikke med sikkerhed påvist gydende stavsild i Danmark. Ynglen tilbringer ca. 2 måneder i ferskvand, inden fiskene søger ud i deltaer og få uger senere ud i havet. Stavsild kan blive op til 12 år²².

Stavsild vandrer mellem fourageringsområder i havet og gydepladser i fersk- og brakvand. Stavsild fanges jævnligt langs de danske kyster, og siden 1970 er arten registreret i Vadehavet, Ringkøbing Fjord, Nissum Fjord, Limfjorden og Randers Fjord²³. Årsagen til at stavsild er med på udpegningsgrundlaget er, at Lovns Bredning og Hjarbæk Fjord er en del af Limfjorden og udgør de marine dele af habitatområdet H30.

Evida oplyser, at arten ikke er registreret indenfor eller tæt på området i over 20 år. Projektet har ingen væsentlig direkte eller indirekte påvirkning på artens habitat eller fødegrundlag, da krydsning af vandløbet sker ved styret underboring. Eventuelt blowout ved styret underboring under beskyttede vandløb, Dremstrup Bæk, Klejtrup Bæk med udløb til Klejtrup sø, påvirker ikke artens habitat eller fødegrundlag, fordi det sikres at boremudder opsamles ved udslippet. Der underbores ikke på steder i vandløbet med gydebanker og en eventuel nedstrøms sedimentation af boremudder, vil være så lille at gydebanker ikke påvirkes væsentligt.

SGAV har ved opslag på arter.dk, set 2 registreringer fra 1980 af stavsild, begge ser ud til at være fejlplaceret da de er vist inde på landområder i afstande på mere end 10 km fra projektområdet. På det foreliggende grundlag vurderer SGAV at vandløbene nær projektområdet ikke er plausible levesteder for stavsild og er enig med Evida i, at der ikke kan forventes en væsentlig påvirkning af stavsild og deres levesteder og yngleområder.

²² Arter.dk [Stavsild \(Alosa fallax\) | Kendetegn, levested og udbredelse i Danmark - Arter](#)

²³ www.aqua.dtu.dk [Konsekvensvurdering af fiskeri på blåmuslinger i Limfjorden 2009/2010](#)

Stor vandsalamander (1166)

Stor vandsalamander er en padde og en bilag IV-art, der trives bedst i og nær rene vandhuller med solindfald. Den maksimale vandringsafstand som er registreret er > 1 km, men dette anses som meget sjældent. Langt de fleste dyr vil finde rasteområder indenfor 100 m fra ynglevandhullerne²⁴. De nærmeste registreringer af stor vandsalamander indenfor habitatområde H30 er observeret ca. 5 km nordvest for projektet i et lille vandhul i Hvilsom Plantage.

SGAV kan ikke udelukke, at der findes stor vandsalamander i andre vandhuller indenfor habitatområde H30, der ligger tættere på end Hvilsom Plantage. De nærmeste vandhuller, der er udpeget som egnede levesteder for stor vandsalamander inden for habitatområdet ligger syd for Klejtrup by, ca. 1,2 km fra projektområdet. SGAV vurderer, at der ikke er risiko for påvirkning af disse, eftersom der ikke er hydrologisk kontakt til vandhullerne og projektet ikke har udledninger. Støj anses heller ikke som et problem.

Eftersom habitatområdet H30, på nær området der dækker Klejtrup Sø, ligger mere end 1 km væk fra projektområdet vurderes det usandsynligt at individer af stor vandsalamander fra bestanden i habitatområdet skulle vandre op til og ind i projektområdet. Det er langt i forhold til deres vandringsafstand. Der synes heller ikke at være oplagte ledelinjer eftersom Klejtrup By og Klejtrup sø og dyrkede marker ligger imellem.

Der vil i næste afsnit om bilag IV-arter blive vurderet på projektets potentielle påvirkning på individer af stor vandsalamander, der naturligt hører hjemme i vandhuller nær projektområdet.

Odder (1355)

Odder er en bilag IV-art. Dermed er arten beskyttet såvel indenfor som udenfor habitatområder. Som bilag IV-art er de beskyttede mod forsætlig fangst, drab, forstyrrelse (med skadelig virkning) og ødelægelse/beskadigelse af deres yngle- og rasteområder.

Odderen lever i tilknytning til vandområder, og findes i såvel stillestående som i rindende vand. Arten kan findes i både saltvand og ferskvand, og foretrækker især uforstyrrede vandløb, søer, moser og fjordområder, med gode skjulesteder i form af tæt vegetation. Odderen føder sine unger i en sikker hule i et afsides, uforstyrret beliggende sø- eller moseområde, ofte en forladt rævegrav eller blot et hulrum under en trærod i åbrinken. Yngleområdet består af selve hulen, som ungerne fødes og opfostres i, og de nærmeste omgivelser. Et rasteområde for odderen er mere diffust end et yngleområde, og kan forekomme mange steder langs vandløb og søer, men områder med lav menneskelig aktivitet foretrækkes. Hannerens territorier kan strække sig over 10 km.

Rasteområderne kan være svære at lokalisere, men knytter sig primært til moser, krat, skov eller andre naturområder, hvor odderen kan finde relativt uforstyrret skjul i længere perioder på alle tider af året. De er solitære og pladskrævende, hvorfor tætheden af oddere kan være begrænset. De er nataktive (fra skumring til solopgang) og opholder sig om dagen i en hule i brinken, under buske eller under trærodder.

Den nærmeste registrering af odder inden for habitatområde H30 er registreret syd for Klejtrup Sø og ca. 2,4 km sydøst fra projektet (figur 20). SGAV vurderer, at der grundet afstand og projektets karakter ingen risiko er for at projektet vil påvirke odderens levesteder og fødegrundlag indenfor habitatområdet, men eftersom odderen er meget mobil og deres fourageringsområder kan være større end 10 km, så kan en odder, der yngler indenfor habitatområdet, med lethed via vandløb og hen over land nå op til og færdes samt raste i projektområdet.

Af arter.dk (13.09.2026) fremgår det, at der historisk over en årrække er registreringer af odder inden for projektområdet. De er vist i figur 21. Det bemærkes, at der bl.a. er observeret odder ude på Klejtrup Sø, hvilket vidner om, at en odder let via Klejtrup Sø kan bevæge sig mellem habitatområde H30 og op

²⁴ Aarhus Universitet nr. 520 (2023): [Opdatering af: Håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV](#)

i Dremstrup Bæk og Klejtrup Bæk, der begge underbores i projektet og nedstrøms udmunder i Klejtrup Sø. Af figur 21 fremgår det, at der flere gange er registreret odder i nærheden af Klejtrup Bæk og i Onsild Å tæt på Hobro.

Figur 21. Registrering af odder fra Arter.dk

Evida skriver, at de fire åbne vandløb som krydses i forbindelse med projektet er blevet fysisk besigtiget i Q1+Q2 2025. Der blev ved besigtigelsen, ikke fundet huler i brinken ved krydsningspunktet. Der blev ikke fundet tegn på odder-aktivitet langs med de målsatte vandløb. Ved besigtigelse den 25.03.2026 blev, der fundet spor fra odder langs med "Vandløb uden navn" (UB24). Der er ikke fundet spor efter odder, ved besigtigelse af de øvrige vandløb, men pga. tidligere registreringer kan det ikke udelukkes, at odderen fouragerer i Klejtrup Bæk og tilløb til Onsild Å som krydses. Vandstanden i vandløbene var relativt lav og med en ringe vandstrømning på besigtigelsestidspunktet (marts 2026). Evida vurderer, at et af vandløbene i sig selv ikke har tilstrækkelig stabile føderessourcer nok for odder, der må flere vandløbsstrækninger til. Odderen er nataktiv, og krydsning af vandløbet udføres via en underboring i dagtimerne. Odderen er sky og kan hurtigt flytte sig, hvorfor det ikke forventes, at odderen vil færdes nær anlægsmaskinerne, når arbejdet står på. Derfor vurderes forsætlig drab for usandsynligt. Og en væsentlig påvirkning af odderen vurderes udelukket. Ledningen anlægges med styret underboring under vandløbene, hvormed områdets økologiske funktionalitet for odder ikke påvirkes, hverken i anlægs- eller driftsfasen. Samlet vurderes der ikke at være risiko for væsentlig påvirkning af odderens levevilkår, yngle-/rasteområder, eller risiko for forsætligt drab af odder.

SGAV vurderer, at der er en reel mulighed for at oddere, herunder også individer, der holder til i habitatområde H30 området vil fouragere langs vandløbene, der krydses af projektet. Eftersom der normalt ikke arbejdes om natten vil odderen stadig kunne bruge vandløbsstrækningerne til fouragering. Selv i tilfælde af at en underboring fortsætter ud på natten, så vil forstyrrelsen kun pågå få dage på den enkelte delstrækning og på en meget lille del af odderens fourageringsområde, hvilket giver odderen mulighed for at flytte sig, mens arbejdet pågår. Det nævnes, at i tilfælde af blow-out, så vil forstyrrelsen være kortvarigt, og der vil blive rensat op for boremudder. Eftersom der ikke er fundet odderhuler på krydsningsstrækningen vil et blow-out og oprensningen heraf ikke påvirke yngleområder eller i væsentlig grad

risikere at beskadige fødegrundlaget. SGAV er enig med Evida i, at der med projektets aktiviteter ikke vil være risiko for væsentlig påvirkning af odderens levevilkår, yngle-/rasteområder, eller risiko for forsætligt drab af odder.

Spættet sæl (1365)

Evida oplyser, at spættet sæl lever i fjord- og havområder. Projektet ligger langt fra artens habitat og det vurderes, at projektet hverken har væsentlig direkte eller indirekte påvirkning af artens habitat eller fødegrundlag.

SGAV er enig med Evida. Den spættede sæl er fundet i den del af habitatområde H30, der dækker Hjarbæk fjord og Lovns Bredning ca. 20 km vest for projektområdet. SGAV har tidligere i afsnit 4.5 vurderet, at projektet ikke vil påvirke kystvandene. Eftersom der ingen udledninger er fra projektet og støj ikke vil være hørbar i så stor afstand vurderes det, at projektet ikke har en påvirkning på spættet sæl hverken i anlægs eller driftsfasen.

Damflagermus (1318)

De jyske bestande af damflagermus er kendt for at gå i vinterhi i kalkminer, hvorved de i vinterhalvåret må formodes at have forladt habitatområdet. Damflagermussene er i sommerhalvåret nataktive, hvor deres foretrukne jagthabitater er åbne vandflader på større søer og åer samt brakvandområder i fjorde, sunde og vige. Deres fourageringsområder varierer fra nat til nat og kan ligge op til 20-30 km fra deres raste områder, der for damflagermus typisk er i huse og sjældnere i træer med hulheder.²⁵

Evida oplyser, at arten er registreret ved Kleitrup Sø, Kleitrup by, den 21.07.2008, (1238670) ca. 265 m nord for Klejtrupvej sammen med 7 andre fredede flagermusarter. Evida forventer, at arten benytter området ved Klejtrup Sø i forbindelse med fouragering og yngel, da de store arealer med søflade og skov i området vurderes at give gode, forudsætninger for en forekomst af damflagermus. Projektet har derfor ingen væsentlig direkte eller indirekte påvirkning på deres habitat eller fødegrundlag, da anlægsarbejde foregår i dagtimerne, mens flagermus ikke er aktive og der i projektet ikke fældes flagermusegnede træer.

SGAV bemærker, at observationsstedet ved Klejtrup Sø sammen med søen ligger inden for habitatområdet H30 og at der i arter.dk (opslag 18.09.2026) er en nyere registrering af damflagermus fra 28.07.2021 på samme lokalitet. Eftersom damflagermusen er registreret samme sted flere gange med års mellemrum må det forventes, at der også vil være damflagermus i området, når projektet vil blive anlagt, i hvert fald i sommerhalvåret. Selvom søen er et oplagt jagthabitat, må det forventes at flagermussene også når rundt på flere jagthabitater på en nat afhængigt af vindforhold og insektmængde ²⁶. Damflagermus er også registreret flere steder nær projektet herunder sammen med en række andre flagermus i Lokes Plantage tæt på hvor jernbanen og motorvejen krydser hinanden vest for Hobro. Grundet flere fundsteder og de lange flyveafstande som en damflagermus kan præstere, så må det forventes af damflagermus frit flyver ud og ind i habitatområdet dagligt.

Damflagermusen er en bilag IV art, hvilket betyder at dens yngle- og raste områder er beskyttede såvel inden for habitatområdet som uden for.

SGAV vurderer, at eftersom der ikke fældes træer eller nedrives huse i forbindelse med projektet vurderes der ingen påvirkning fra projektet på ynglepladser. SGAV anser støj fra projektet som den del af projektet der potentielt kan forstyrre damflagermussen mest. SGAV er enig med Evida i, at eftersom anlægsarbejdet primært finder sted i dagtimerne, vil det ikke væsentlig påvirke deres fouragering i aften

²⁵ AARHUS UNIVERSITET Videnskabelig rapport fra DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi nr. 603 2024: [OPDATERING AF: HÅNDBOG OM DYREARTER PÅ HABITATDIREKTIVETS BILAG IV Del 2 – Odder og flagermus](#)

og nattetimerne, hvor flagermusene er afhængig af at kunne høre ekko fra deres jagtbytte. Evida har ikke udelukket, at der ved enkelte underboringer kan blive behov for at arbejde videre om natten. SGAV vurderer, at flagermusene ikke behøver at flytte sig længere væk fra projektområdet end ned til Klejtrup Sø for at finde ro til at jage, eftersom vil lydniveauet her i 1 km afstand fra de lange underboringer, hvor anlægsarbejdet kan risikere at fortsætte ud på natten, vil være nede på ca. 40 dB (hvilket i lydniveau svarer til en let susen fra blade i det fri).

SGAV vurderer, at der heller ikke i driftsfasen vil være generende støj nede i habitatområdet ved Klejtrup Sø, hvor damflagermussen flere gange er registreret. Kompressorerne, der er den eneste støjkilde, er anbragt på kompressorstationen vest for Hobro i ca. 9 kilometers afstand fra søen. Eftersom kompressorerne er lydisolerede og lydniveauet vil blive reduceret til ned under 35 dB udenfor stationen (jævnfør projektbeskrivelsens figur 14) vil lyden ikke være hørbar nede i habitatområdet. SGAV er på det foreliggende grundlag enig med Evida i, at projektet ingen væsentlig direkte eller indirekte påvirkning vil få på damflagermus, deres habitat eller fødegrundlag.

7.3.2 Påvirkninger på udpegningsgrundlaget for fuglebeskyttelsesområderne F24 og F14

Fuglebeskyttelsesområderne: F24 Hjarbæk Fjord og Simsted Fjord og F14 Lovns Bredning, ligger begge inden for Natura 2000 område N30 og vest for projektområdet. F24 Hjarbæk Fjord er det, af de to områder, der ligger tættest på projektområdet i ca. 10 kilometers afstand. Der er 10 fuglearter på udpegningsgrundlaget (Tabel 7), hvoraf 4 arter er ynglende, mens de resterende 6 er trækfugle. F14 Lovns Bredning ligger ca. 18 km vest for projektområdet og har kun to arter, hhv. sangsvane og hvinand på udpegningsgrundlaget (Tabel 7). Begge arter er også med på udpegningsgrundlaget for F24. Afgrænsningen af F24 og F14 fremgår af figur 18.

Tabel 7: Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområderne F14 og F24 inden for Natura 2000-område N30 Lovns Bredning, Hjarbæk Fjord og Skals, Simsted og Nørre Ådal, samt Skravad bæk

Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområde nr. 14	
Fugle:	Sangsvane (T) Hvinand (T)

Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområde nr. 24	
Fugle:	Rørdrum (Y) Sangsvane (T)
	Taffeland (T) Troidand (T)
	Hvinand (T) Fiskeørn (T)
	Rørhøg (Y) Engsnarre (Y)
	Plettet rørvagtel (Y) Blishøne (T)

Tabellen viser fugle på udpegningsgrundlaget. I parenteserne står "T" for trækfugl og "Y" for ynglefugl.

Udpegningsgrundlaget er gennemgået i 2018-21. For trækfuglene er følgende fugle ikke tilstede i national eller international væsentlig forekomst: Taffeland (T), troidand (T) og fiskeørn (T) i fuglebeskyttelsesområde F24. De nævnte

Evida har i bilag 6 for hver af udpegningsarterne indenfor for F14 og F24 foretaget en gennemgang af, hvorvidt anlægsarbejderne vurderes at have en væsentlig påvirkning.

Samlet set så vurderer Evida, at projektet ikke påvirker fuglearterne på udpegningsgrundlaget. Projektet vil ikke ødelægge eller forringe fuglenes yngle-, raste- og fourageringsområder og begrundet det med:

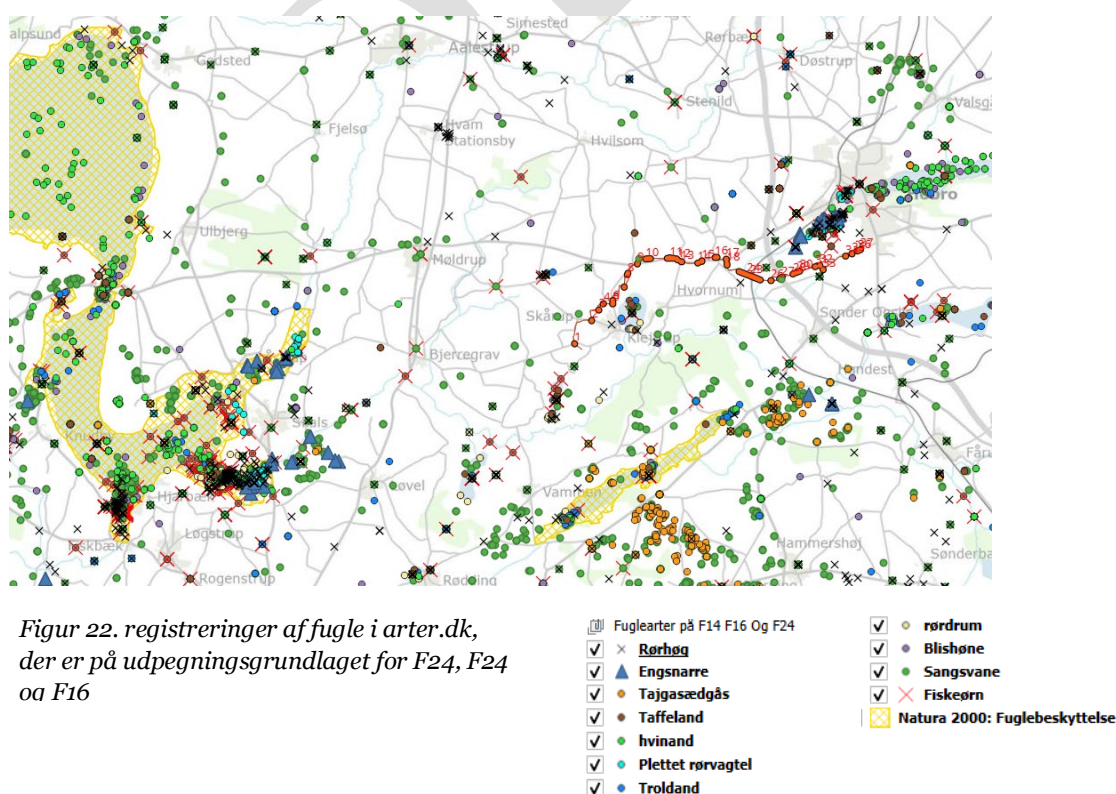
- Afstanden mellem fuglebeskyttelsesområdet og anlægsarbejdet er så stor, at det kan udelukkes, at selve fuglebeskyttelsesområderne vil blive påvirket af arbejdet.

- Projektområdet ligger mere end 3 km fra fuglebeskyttelsesområdet, og det vurderes derfor ikke sandsynligt, at fugle der fouragerer i det åbne land, har deres primære fourageringsområde indenfor projektområdet.
- De væsentlige påvirkninger som projektet medfører kommer i form af forøget menneskelig aktivitet og støj langs tracéet, hvor gasrørledningen anlægges.
- Projektområdet er karakteriseret af en meget stor andel af dyrkede marker, så arternes fourageringsmuligheder vurderes ikke væsentligt påvirket, da arterne er mobile og nemt kan finde fourageringsområder på andre marker. Det kan dog ikke udelukkes at arter som svaner vil fouragere i området.
- Anlægstoget flytter sig med en hastighed på omkring 500 meter om ugen. Hvert enkelt delområde retableres løbende. Når ledningen er lagt i jorden, kan markerne igen anvendes som fourageringsområde.
- Når gasrørledningen ligger i jorden og er idriftsat, vil ledningen ikke kunne registreres ved jordoverfladen. Der vil derfor ikke være forstyrrelser eller påvirkninger af fuglearter på udpegningsgrundlaget, eller deres yngle- raste- og fourageringsområder.

SGAV er enig med Evida i, at der ikke vil ske en direkte påvirkning af fuglebeskyttelsesområderne grundet, at der er mere end 10 kilometers afstand fra projektområdet til fuglebeskyttelsesområderne og projektets karakter, som kun medfører lokal påvirkning af de nærmeste omgivelser omkring selve anlægsarbejdet i en begrænset periode og som er uden udledninger eller emissioner. Heller ikke støj vil kunne forstyrre på så store afstande.

SGAV er enig med Evida i, at den største potentielle påvirkning for fuglene på udpegningsgrundlaget vil være lokalt omkring projektet i anlægsfasen, hvis de opholder sig i området for at fouragere.

Figur 22 viser et kort over fundsteder for alle udpegningsarterne efter udtræk fra arter.dk (13.09.2026). Det fremgår af kortet, at fundstederne i høj grad er koncentreret i og omkring om sø- og fjordområderne, der er udpeget som fuglebeskyttelsesområder, samt ved Klejtrup Sø og indenfor et vådområde omkring Onsild Å vest for Hobro.

I forhold til Evidas beskrivelse af de enkelte arter, så er det forventelig, at de fleste fund er registreret i områder med vand. Deres levevis er knyttet til vandområder. De yngler, raster og fouragerer i og på søer, fjorde og i våde engområder. Som det ses på kortet i figur 22, så er der ikke gjort mange registreringer af fugle lige omkring projekttraceet, hvilket passer med, at anlæget af gasledningen hovedsageligt udføres på landbrugsjord i omdrift. Der er enkelte registreringer af sangsvaner og blishøns og rørhøg m.fl.

SGAV vurderer på baggrund af registreringerne, at projektet ikke udføres på arealer, der er vigtige fourageringsarealer for fuglene på udpegningsgrundlaget for F24 og F14. På baggrund af den høje mobilitet vil fouragerende fugle, herunder også sangsvaner og blishøns, hvis de midlertidigt måtte blive fortrængt fra markarealer som følge af det kortvarige gravearbejde, kunne finde lignende fourageringsområder i de omkringliggende områder.

Eftersom arealerne langs ledningstraceen reetableres efter anlæg og kun en BMR-station og en kompressorstation vil stå synligt tilbage, så vurderer Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø, at der heller ikke er en direkte påvirkning på fugle i driftsfasen.

SGAV vurderer på denne baggrund, at projektet ikke medfører væsentlige negative påvirkninger på udpegningsarterne for F24 og F14.

7.3.3 Samlet vurdering af påvirkninger på Natura 2000-område N30

På baggrund af ovenstående vurderer SGAV, at projektet hverken i driftsfasen eller i anlægsfasen vil påvirke udpegningsgrundlaget for habitatområde H30 eller for fuglebeskyttelsesområderne F24 og F14.

Kort opsummeret, så vil der ikke blive udført anlægsarbejde inden for Natura2000-område N30, kun støj og evt. boremudder i forbindelse med blow-out kan risikere at trænge ind i N30. Fuglebeskyttelsesområderne ligger for langt væk. Da støjen fra anlægsmaskiner kun er midlertidig og hurtig dæmpes med afstanden, så vurderes ingen væsentlig påvirkning på dyrearterne på udpegningsgrundlaget for habitatområde H30. Naturtyperne i H30 vil ikke påvirkes af støj. SGAV finder dokumenteret, at boremudder i tilstrækkeligt omfang vil blive rensat og fjernet i tilfælde af uheld med blow-out, så boremudder ikke spredes nedstrøms med risiko for at påvirke de naturtyper, der ligger indenfor habitatområdet.

Odder, damflagermus, bæklampret, flodlampret og samt fugle er alle mobile og kan med en vis sandsynlighed opholde sig ved projektområdet. Odder og damflagermus er begge nataktive, deres yngle og rasteområder vurderes ikke påvirket. Begge arter har store fourageringsområder, støj fra evt. borearbejde om aftenen/natten kan eventuelt få individer til at søge til andre dele af fourageringsområdet. Forstyrrelsen vurderes at være midlertidig og ikke væsentlig. Eftersom vandløbene underbores, og der ikke er observeret gydebanks nær krydsningsstedet, hvor boremudder kan risikere at trænge op ved et blow-out, så vurderes det, at bæklampret og flodlamprets yngleområder ikke vil blive væsentlig forstyrret. Det vurderes, at enkelte fuglearter kan benytte markerne til fouragering, men forstyrrelse vurderes ikke væsentlig, fuglene vil let kunne finde lignende marker i nærheden og forstyrrelsen er kortvarig.

I driftsfasen ventes ingen påvirkning fra projektet på udpegningsgrundlaget, da alle områder reetableres, der fældes ikke træer og der ikke er udledninger eller emissioner fra projektet. Støj fra kompressorstationen vil ikke være hørbar indenfor habitatområdet eller fuglebeskyttelsesområderne.

SGAV finder, at den samlede vurdering for projektets påvirkning på naturtyperne og arterne på udpegningsgrundlaget vil være uden væsentlig påvirkning, hvorfor projektet ikke vil være til hindre i oprettholdelse eller genopretning af en gunstig bevaringsstatus.

7.3.4 Påvirkning på øvrige nærliggende Natura 2000-områder: N33, N223 og N22

Natura 2000-område N33 Tjele Langsø og Vinge Møllebæk

Natura 2000-område N33 ligger ca. 5 km syd for projektområdet. Der er inden for natura2000- området udpeget habitatområde H33 og fuglebeskyttelsesområde F16.

Som det fremgår af tabel 8, så indeholder udpegningsgrundlaget for F16 kun 1 fugleart: Sædgås som er en trækfugl (også kaldet Tajgasædgås).

Tabel 8: Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområderne F16 inden for Natura 2000-område Nr 33 Tjele Langsø og Vinge Møllebæk

Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområde nr. 16	
Fugle:	Sædgås (T)

Evida har i bilag 6 forholdt sig til udpegningsgrundlaget for fuglebeskyttelsesområde F16, hvor de skriver ” Gæssene i Nordvestjylland fouragerer primært på marker med kulturgræs og vintersæd, eller hvor der er spildroer og spildkartofler, mens sædgæssene i den østlige del af landet primært søger føde på marker med vintersæd. Sædgåsen kræver søer fjorde og lavvandede kyster, som er uforstyrrede, så de kan overnatte her i fred. Det kan ikke udelukkes, at der kan observeres fouragerende sædgæs på de dyrkede marker i anlægsperioden. Anlæggelsen påvirker ikke artens overnatnings- og ynglesteder, så det må på grund af artens høje mobilitet forventes, at arten kan fouragere andet sted under den korte anlægsperiode”.

SGAV bemærker, jævnfør figur 22, at der i arter.dk er registreret flere tajgasædgæs på Tjele Langsø inden for fuglebeskyttelsesområde 16 og på markerne syd for Tjele Langsø, mens der ikke er registreret Tajasædgæs nær projektets anlægsarealer. SGAV vurderer at det, som Evida anfører, ikke kan udelukkes at gæssene vil søge hen til en mark indenfor projektområdet for at fouragere, men at det vil ikke være at betragte som en væsentlig påvirkning, hvis de midlertidig må finde en anden mark i nærheden.

Evida har valgt ikke at kommentere og vurdere på projektets påvirkning på øvrige de udpegningsgrundlag for N33, N223 og N22 begrundet i, at projektet ikke har udledninger, der ikke er direkte hydrologisk kontakt mellem vandløb der underbores og afstanden i øvrigt er for stor til en væsentlig påvirkning.

SGAV er enig i, at der ikke vil være en væsentlig påvirkning af udpegningsgrundlaget for naturtyperne på H33 eftersom naturtyperne ligger i større afstand og syd for naturtyperne i H30, der blev vurderet ikke væsentlig påvirket. De eneste arter på udpegningsgrundlaget for H33 er: blank seglmos, odder, bæklamppret og damflagermus. Det bemærkes, at det alle sammen er arter, der allerede er vurderet på under H30. Og eftersom der ikke er vandløb eller lignende der i særlig grad forbinder projektområdet med habitatområde H33 udenom habitatområde H30, så der ikke noget, der taler for øget påvirkningsrisiko for bestandene, der har levested indenfor for H33.

Natura2000 områderne N223 og N22

I forhold til Natura2000 områderne N223 og N22, så er der kun udpeget habitatområder og ikke fuglebeskyttelsesområder. SGAV vurderer at afstandene taget i betragtning og sammenholdt med projektets karakteristika, så vil der ikke være risiko for påvirkning af naturtyperne på udpegningsgrundlagene. I forhold til arterne på udpegningsgrundlagene, så er det kun odder og bæklamppret, der er mobile i en grad til at kunne tilbagelægge strækningerne hen til projektområdet. Eftersom der ikke er vandløb som direkte forbinder N22 projektområdet med N223 og N22 finder SGAV det ikke sandsynligt at individer

fra de to natura2000 områder vil opholde sig indenfor projektområdet i anlægsperioden og påvirkes af projektet.

7.4 Samlet vurdering af påvirkninger på de nærmeste Natura 2000-områder: N30, N33, N223 og N22

SGAV vurderer på baggrund af væsentlighedsvurderingen, at projektet hverken i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter vil påvirke de pågældende Natura 2000-områders bevaringsmålsætninger væsentligt, hvorfor der ikke er behov for at foretage en konsekvensvurdering, jf. § 6 i habitatbekendtgørelsen.

Dermed påvirker eller hindrer projektet ikke opfyldelse af Natura 2000-områdernes målsætninger.

8. Bilag IV-arter

I og nær projektområdet findes der potentielt en række særligt beskyttede arter, som er beskyttede i henhold til EU's habitatdirektivs bilag IV. Beskyttelsen er implementeret via flere regelsæt og der er bl.a. forbud mod alle former for forsætlig indfangning og drab samt forbud mod beskadigelse og ødelæggelse af deres yngle- og rasteområder.

Evida har undersøgt, hvilke bilag IV-arter der er registreret på arter.dk inden for 2 km s afstand fra traceet og oplistet arterne i tabellen, der er vist som tabel 9. SGAV har gennemgået listen og er enige i, at det er arterne som markeret med et "X" og et "Ja" i tabel 9, som er registreret i nærområdet til projektet og som der i det følgende skal vurderes på.

Tabel 9. Oversigt over bilag IV -arter registreret indenfor 2 km af tracéet. Kilde Evida

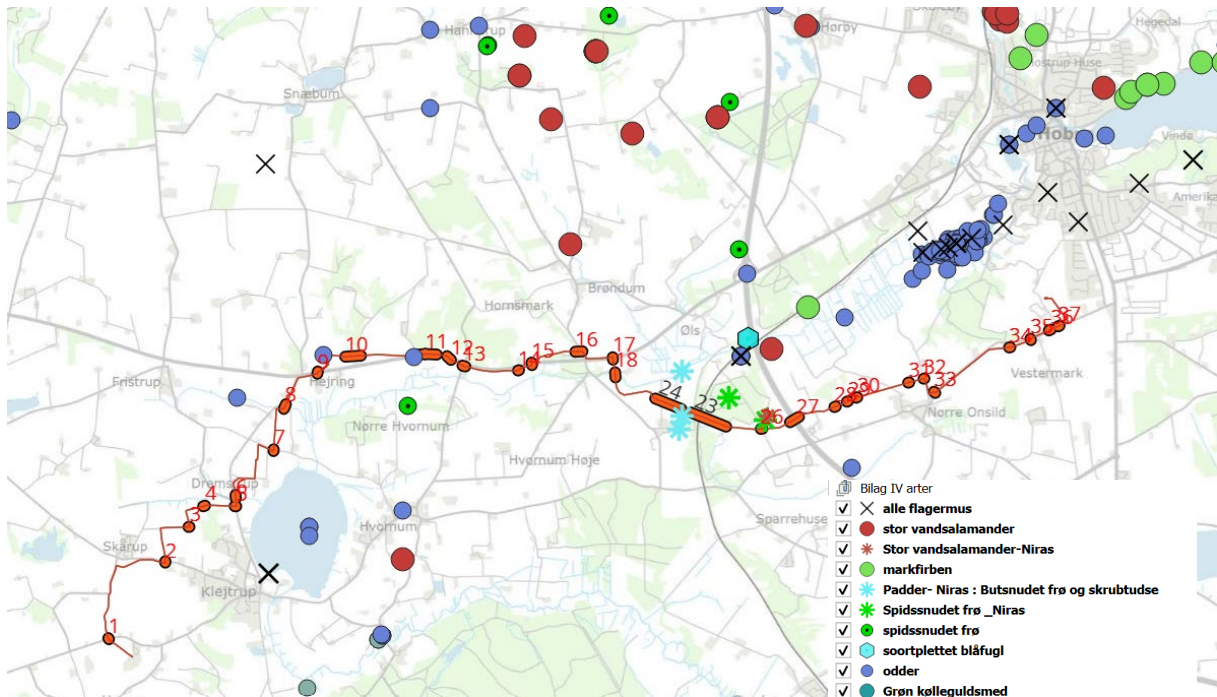
Bilag IV arter	Tilstedeværelse nær projektområdet	Potentiel påvirkning
Pattedyr		
Alle arter af flagermus	X	Ingen
Hasselmus	Nej	Nej
Birkemus	Nej	Nej
Odder	X (ved krydsningspunkt i vandløb)	Nej
Ulv	Nej	Nej
Alle arter af hvaler	Nej	Nej
Krybdyr		
Markfirben	Ja (1,2 km fra tracé)	Nej
Padder		
Stor vandsalamander	Ja (115 meter fra trace)	Nej
Klokkefrø	Nej	Nej
Løgfrø	Nej	Nej
Løvfrø	Nej	Nej
Spidssnudet frø	Ja (80m fra tracé)	Nej
Springfrø	Nej	Nej
Strandstudse	Nej	Nej
Grønbroget tudse	Nej	Nej
Fisk		
Snæbel	Nej	Nej

Bilag IV arter	Tilstedeværelse nær projektområdet	Potentiel påvirkning
Insekter		
Bred vandkalv	Nej	Nej
Lys skivevandkalv	Nej	Nej
Eremit	Nej	Nej
Sortplettet blåfugl	Ja (registrering fundet 1,3 km fra tracé)	Nej
Grøn mosaikguldsmed	Nej	Nej
Stor kær-guldsmed	Nej	Nej
Grøn kølle-guldsmed	Ja (1,8 km fra tracé)	Nej
Stor ildfugl	Nej	Nej
Natlyssværmer	Nej	Nej
Mnemosyne	Nej	Nej
Herorandøje	Nej	Nej
Bløddyr		
Tykskallet malermusling	Nej	Nej
Planter		
Enkelt månerude	Nej	Nej
Liden Najade	Nej	Nej
Fruesko	Nej	Nej
Mygblomst	Nej	Nej
Vandranke	Nej	Nej
Gul stenbræk	Nej	Nej
Krybende sumpskærm	Nej	Nej

Evida har i projektbeskrivelsen endvidere inddraget fund af padde på den del af strækningen der løber mellem UB18 og UB27 fra en registrerings undersøgelse, der er foretaget i et andet af deres projekter, der vedrører nedgravning af en gasrørsledning (uddyb i afsnit 18).

På figur 23 ses lokaliseringen af registrerede fund af bilag IV-arter (udtræksdato 20.09.2026) samt padde fra det nærliggende projekts padderegistrering (angivet med stjernesignatur)

På området er der registreret følgende seks bilag IV arter: Flagermus (9 arter), markfirben, odder, spidssnudet frø, stor vandsalamander, sortplettet blåsommerfugl.

Figur 23. Oversigt over registreringer af bilag IV-arter nær projektet. Registreringerne er fra arter.dk og fra et nærliggende projekt, hvor NIRAS har besøgt området mellem UB18 og Ub27.

Projektet vil potentielt kunne påvirke bilag IV-arter i eller nær projektområdet ved:

- kørsel med maskiner og dermed risiko for individdrab
- afskæring eller påvirkning af yngle- og/eller rasteområder
- støj og andre forstyrrelser fra anlægsarbejdet, herunder graveaktiviteter
- påvirkninger fra blow-out ved underboring og den efterfølgende oprensning

Ikke alle ovenstående aktiviteter kan medføre påvirkninger på alle bilag IV-arter. De potentielle påvirkninger, der er relevante for vurderingen af påvirkningen på den enkelte art, inddrages i nedenstående relevante afsnit.

Flagermus

Det gælder generelt for flagermus i Danmark, at de har en dvaleperiode fra oktober til april og en yngleperiode fra juni til midt august. Anlægsperioden for projektet kan derfor forventes sammenfaldende med yngle- og dvaleperioden for flagermus. Flere af flagermusarterne må forventes at forlade området for at gå i vinterdvale i de nærliggende kalkgruber, mens andre f.eks. brunflagermus og brun langøret kan vælge at overvintre i bygninger eller i gamle spættehuller i træer.

Tilstedeværelsen af flagermus bestemmes i høj grad af fourageringsmulighederne i området og afhænger desuden af flagermusarten. Ifølge Bilag IV-håndbogen for odder og flagermus²⁵ lever flagermus primært af insekter, som afhængigt af flagermusarten, enten jages flyvende eller fanges på blade eller husmure. Flagermus gør ofte brug af eksisterende læhegn og mindre skovarealer som ledelinjer mellem yngle- og rasteområderne og som fourageringsområde. Flagermus er aktive i skumrings- og nattetimerne. Flagermusarterne er generelt truede af nedrivning af ældre bygninger og fældning af gamle hule træer, idet de danske flagermusarter primært yngler i bygninger og træer med hullheder.

Evida oplyser, at følgende flagermusarter er blevet observeret syd for projektet ved Klejtrup Sø inden for en afstand af ca. 1 kilometer fra tracéføringen: damflagermus, vandflagermus, brunflagermus, sydflagermus, skimmelflagermus, dværgflagermus, pipistrelflagermus og troldflagermus, hvor seneste registreringer er fra den 19.07.2014. SGAV kan supplere med, at der i et skovområde Lokes Plantage ca. 900 meter nord for projektet tæt på stedet, hvor Østjyske Togbane krydser Nordjyske Motorvej, i 2002 blev registreret følgende arter i 2002: dværgflagermus, sydflagermus, brunflagermus, troldflagermus, vandflagermus, brunlangøre, skimmelflagermus. Som det fremgår af figur 31, er der flere registreringer af flagermus, som ligger inden for flyveafstande til projektet. Alle 9 registrerede arter af flagermus er bilag IV-arter.

Evida oplyser, at anlægsarbejdet ikke påvirker ledelinjer i landskabet, da tracéet primært anlægges på dyrkede marker, samt at hegn og bevoksning krydses med underboring, dvs. der fældes ikke flagermus-egnede træer. Anlægsarbejdet sker i dagtimerne, hvor flagermus er relativt inaktive. Da anlægstogets støjpåvirkning kan sammenlignes med støjen fra den generelle markdrift i områderne, eksempelvis i høst perioden, vurderer Evida, at projektet ikke vil medføre en væsentlig støjpåvirkning af flagermus, hverken på individ eller populationsniveau.

Flagermusegnede træer - område ved UB23 og Ub24

Tracéet føres via styret underboring UB23 og UB24 under et naturområde og jernbanen nær Lokes Plantage, hvor der tidligere er registreret flagermus.

Evida oplyser om området, at i forbindelse med NIRAS' besigtigelser i området for et andet projekt (CO2 rørledning), så er der registreret egnede flagermustræer parallelt med UB23, som underborer jernbanestrækningen mellem Aalborg og Aarhus. Der er registreret i alt 6 flagermusegnede træer, på strækningen. Da strækningen underbores, sker der ingen fysiske indgreb i træerne. Der arbejdes ikke med anlægsmaskinerne tæt på træerne. Et enkelt træ er placeret tæt på underboringsens afslutning mod øst (cirka 50 meter). De øvrige træer står mere end 100 meter fra boregruberne og dermed boremaskinerne.

Evida oplyser om området ved UB24, at der er *"læhegn langs vandløb og privat vej, træer i meget forskellige størrelser, de største er omkring 20m høje. Der er ikke registreret flagermus egnede træer"*.

Da gravearbejdet og underboringer i projektområdet som udgangspunkt sker i dagtimerne udenfor flagermusenes rasteområder, vil der ikke forventes påkørsel af individer med risiko for individdrab og ikke ske lysforurening i form af projektorer, og støj fra anlægsarbejdet som evt. kan forstyrre flagermus på deres natlige fouragering, Evida kan dog ikke udelukke natarbejde ved enkelte underboringer, herunder underboring af jernbanen, UB23, for at opfylde krav fra Banedanmark, ift. krydsningstilladelsen. Krydsningen er vurderet til at kunne gennemføres indenfor 1-2 dage. Hvis der skal arbejdes i aften- og nattimerne, vil der forekomme støj fra boreriggen. Denne placeres på vestsiden af jernbanen i en afstand af cirka 100 meter fra det nærmeste flagermus-egnede træ. Støjen vil pågå i en meget begrænset periode (1-2 dage pr underboring). Det vurderes at denne støjpåvirkning ikke er af væsentlig karakter fordi den er begrænset til få dage og at arbejdet pågår i et område som er støj-forstyrret, i forbindelse med jernbanestøjen, og de hyppige togforbindelser på strækningen.

Potentiel ledelinje ved UB18

Evida oplyser at tracéet krydser en potentiel ledelinje med gode fourageringsmuligheder. Projektet medfører ingen fysisk indgreb i området eller påvirkning af flagermusenes fødegrundlag, fordi det underbores af UB18. Støj relateret til underboringsarbejdet er kortvarigt (1 dag), og sammenlignelig med landbrugsdriften på de omkringliggende marker.

Kompressorstation

Evida har den 21.9.2026 suppleret med oplysninger vedr. flagermus i forhold til det levende hegn ved kompressorstationen og i forhold til støj under anlægsarbejdet. (Den fulde beskrivelse fremgår af bilag 12). Evida oplyser, at de ikke har registreret flagermus i hegnen nær kompressorstationen, men kan ikke udelukke, at det kan rumme flagermusegnede træer: Evida vurderer dog, at det levende hegn ikke er velegnet som yngle- og raste område, og eftersom der ikke fældes træer i hegnen, påvirker projektet ikke ledelinjer mellem yngle- og rasteområderne. Evida vurderer desuden, at projektet ikke påvirker flagermus' muligheder for at fouragere, da arbejdet ikke har en negativ påvirkning på tilstedeværelsen af f.eks. insekter.

Evida vurderer, at anlægsstøjen ikke vil være til væsentlig gene for eventuelt rastende flagermus i hegnen omkring kompressorstationen, fordi støjen under anlægsarbejdet af stationen er begrænset til få timer på enkelte dage i løbet af perioden på 20 uger og sammenlignelig med den eksisterende støj i området (landbrug, jernbane etc.)”.

Evida vurderer tilsvarende at arbejdsbelysning i anlægsfasen, ikke vil være til væsentlig gene for eventuelt rastende flagermus i hegnen omkring kompressorstationen. Der vil være belysning tændt 1/2-1 time om morgenen og 1 time om aftenen indenfor arbejdstid i de mørke dagtimer fra start oktober frem til marts. Da flagermus er aktive i skumrings- og nattetimerne udføres anlægsarbejdet uden for flagermusarternes aktive periode

SGAV's vurdering af påvirkning

SGAV vurderer på baggrund af registreringer, at tilstedeværelse af flagermus indenfor projektområdet må forventes i hvert fald i sommerhalvåret. De fleste registreringer er dog gjort ved vådområderne omkring Hobro og Klejtrup Sø, der også udgør de naturlige fourageringsområder for flagermus. Eftersom der er skovområder og mindre bevoksninger samt læhegn i nærheden til tracéet kan det ikke udelukkes, at der kan findes forekomst af flagermus indenfor projektarealet som både yngler, raster og fouragerer.

SGAV er dog enig med Evida i, at der ikke vil ske en væsentlig påvirkning af yngle- og rasteområder da projektet ikke inkluderer ombygning eller nedrivning af bygninger eller fældning af gamle, hule træer eller ledelinjer i form af læhegn eller lignende.

SGAV vurderer, at støj fra projektet potentielt kan blive det mest forstyrrende element for flagermus. Den længstvarende støjpåvirkning kan forventes ved kompressorstationen, hvor anlægsarbejde udføres over en 20 ugers periode og hvor der vil være støj i driftsfasen. SGAV er enig med Evida i at marken og læhegnen, hvor kompressoren anlægges ikke er et velegnet yngle og rasteområde for flagermus, det er for åbent. Da det levende hegn omkring kompressorstationen ikke er vurderet som egnet vinterrast, så vurderes det, at der i perioden oktober til april ikke vil være en påvirkning af flagermus i dvale. SGAV vurderer, at støjen under anlægsfasen vil være dæmpet væsentlig ned til 40-45 dB for de nærmeste skov- og vådområder ved Onsild Å, hvor flagermus kan forventes at yngle og raste. SGAV vurderer, at eftersom anlægsstøjen udelukkende foregår i dagtimerne ved kompressorstationen, og ikke foregår lige op ad et potentielt yngleområde eller vinterhi, så vil påvirkningen fra anlægsfasen vurderes at være minimal.

SGAV vurderer, at eftersom støjniveauet i driftsfasen (jævnfør afsnit 10.2 om støj) er lavt udenfor selve kompressorstationen (mindre end 35 dB), vil det ikke væsentlig påvirke flagermus, der opholder sig i området for at fouragere eller opholder sig i deres naturlige miljøer ved skovene og vådområdet nord for kompressorstationen.

SGAV vurderer, at der også fra anlægsarbejdet med etablering af ledningstracéet er en risiko for at støj kan forstyrre flagermus, herunder ved UB23, som er den eneste underboring, hvor der er risiko for at selve borearbejdet, som støjer mest, skal fortsætte ud på natten. Der er registreret flagermusegnede

træer ca. 100 meter fra hvor boreriggen placeres til UB23. Ifølge Evida overslagsberegninger kan støjniveauet derved nå op på 60 dB i 100 meters afstand til traceet (jævnfør afsnit 10.2). Området ved UB23 er i forvejen støjpåvirket fra togdrift (75-85 dB). SGAV vurderer, at anlægsarbejdet ved underboring UB23 ikke væsentligt vil forstyrre ynglende eller rastende flagermus, hverken om dagen eller om natten og lægger vægt på at forstyrrelsen er kortvarig og sammenlignelig med støjen fra jernbanen som boringer underbore. Eventuelle fouragerende flagermus vil kunne passere forbi, da underboringen ikke spærre deres jagtruter eller de vil kunne flyve længere væk, hvis de generes af støj.

SGAV er enig med Evida i, at eftersom projektets potentielle ledelinjer for flagermus underbores og der ikke fældes træer, så vil projektet ikke føre til væsentlige påvirkninger for flagermus fourageringsmuligheder i området hverken i anlægsfasen eller i driftsfasen.

SGAV vurderer, at belysning af stationsområdet og gasledningstraceet i øvrigt under anlægsarbejdet er så kortvarig og ligger som forlængelse af den lyse del af døgnnet med dagslys, så det ikke vil forstyrre flagermus i væsentlig grad under deres fouragering. En stor del af perioden fra oktober til april forventes flagermus i øvrigt at ligge i dvale. Dette gælder ikke kun for kompressorstationsområdet men langs hele projektet.

Odder

Der henvises til afsnit 7.3.1 om vurdering af påvirkning på odder. På grund af oddere har store territorier og kan tilbagelægge mere end 10 km på en nat for at fouragere langs vandløb, så er det ud fra datagrundlaget ikke muligt at identificere om det er de samme dyr, der opholder sig indenfor Natura2000 habitatområde H30, som de dyr der er registreret ved vandløbene i projektområdet. Der blev derfor også vurderet på projektets potentielle påvirkning på odder som bilag IV art og dens levegrundlag i afsnittet om vurdering af påvirkning på udpegningsgrundlaget for habitatområde H30.

Markfirben

Markfirben findes i det meste af Danmark, men de er truede blandt andet som følge af habitatopsplitning og ødelæggelse af spredningskorridorer. Markfirben kan være aktive fra ultimo februar til november, men normalt er aktivitetsperioden fra april til medio oktober. Deres yngle- og overvintringshabitater består af soleksponerede skrænter med løs, tør jord og sparsom bevoksning, herunder overdrev og heder, sydvendte bane- og vejskråninger eller jord- og stendiger. Arten vandrer typisk langs soleksponerede ledelinjer i landskabet med sparsomt vegetationsdække, hvor den hurtigt kan søge skjul for rovdyr. Rasteområdet for de voksne markfirben er typisk kraftigt soleksponeret, veldrænet og indeholder skjulesteder som stensætninger og buskadser. Markfirben er ikke sårbare over for støj og forstyrrelser.

Evida oplyser, at der ikke er registreret markfirben inden for projektarealet. Nærmeste registrering af markfirben er ca. 1,2 km fra projektarealet på en sydvendt jernbaneskråning, knyttet til et stort sammenhængende naturområde. Registreringen er fra 2009. Registreringerne af markfirben i nærhed til projektområdet er meget sparsommelige, så det må antages at forekomsten af markfirben i området er sjælden. Størstedelen af anlæggelsen sker i intensivt dyrkede marker, der typisk ikke udgør egnet habitat for markfirben, da den foretrækker tørre biotoper, som heder, overdrev råstofgrave og sydvendte skråninger med blandet, lav vegetation og løs jord. Arten vil i høj grad anvende soleksponerede diger og skel som spredningskorridorer. I projektet underbores alle beskyttede diger. Det enkelte markfirben er meget knyttet til et mindre område typisk på 100-200 m², og har en ringe spredningsevne, så Evida vurderer derfor, at der ikke er væsentlig risiko for individdrab, sammenholdt med de fåtallige registreringer i området.

Samlet vurderer Evida, at projektet ikke påvirker artens leve-/ rasteområder, og dermed ikke påvirker den økologiske funktionalitet.

SGAV bemærker, at der ikke er kommet nye registreringer af markfirben indenfor projektområdet (opslag 24.09.2026). Af figur 31 ses, at nord for Hobro, ca. 3 km nordøst for projektet er der nyere fund af

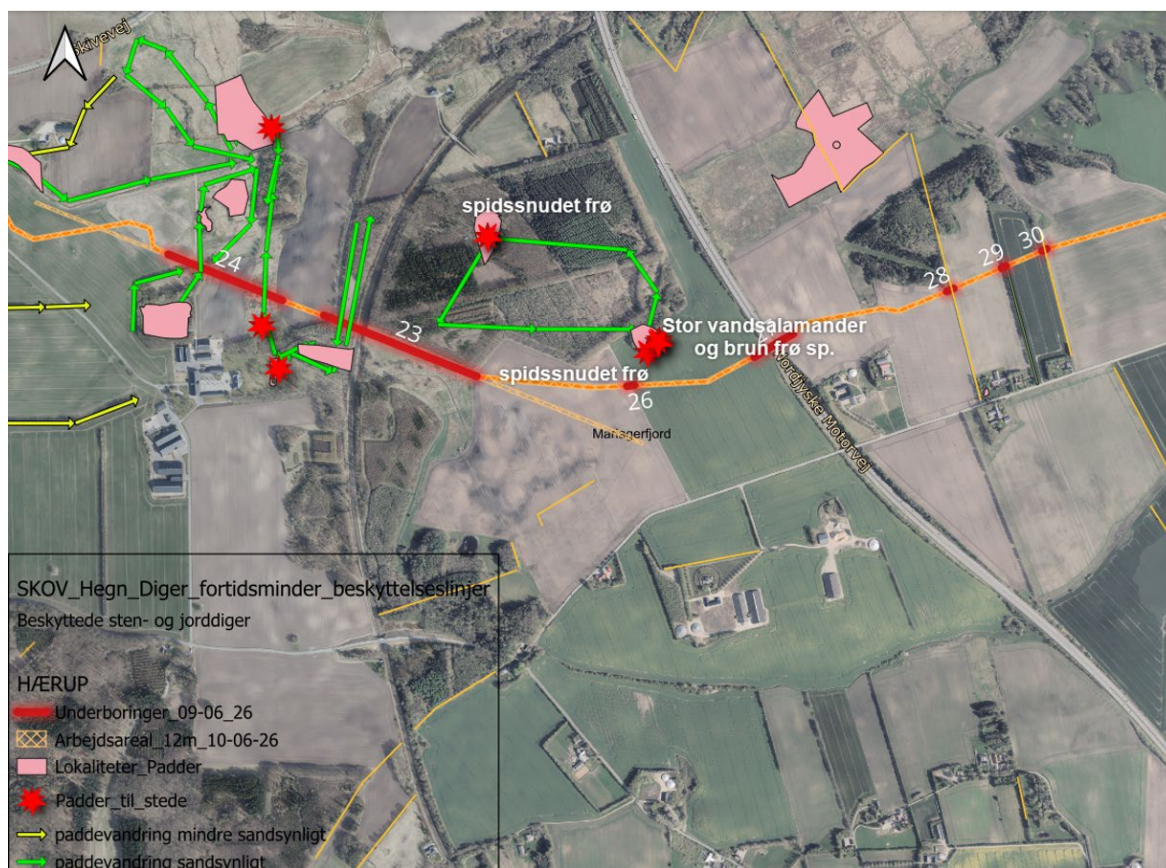
markfirben. Mariager Fjord og Hobro by må dog betragtes som naturlige barrierer mod spredning ned til projektområdet. På det foreliggende grundlag er SGAV enig med Evida og forventer ikke, at der vil være markfirben i området der. Eftersom digerne og overdrev indenfor projektområdet, som er de mest oplagte rastesteder for markfirben, underbores, så finder SGAV, at der ingen risiko vil være for væsentlig påvirkning af markfirben og deres levesteder.

Stor vandsalamander

Den opdaterede udgave af Bilag IV håndbogen²⁴ skriver følgende om stor vandsalamander: *Stor vandsalamander er en paddeart, der skønnes at opholde sig 2/3 af livet på land. Overvintring sker under frostfri forhold normalt på land, men kan også ske på bunden af ynglevandhuller. Som velegnede overvintringssteder peges der på rådne træstammer, hulrum i jorden fx under store sten, kældre mm hvor dyrene ofte samles i grupper. Om foråret, når nattemperaturerne er over 5 °C. Typisk i marts-april, begynder salamandre at bevæge sig til yngleområderne. Stor vandsalamander yngler i vandhuller af meget forskellige størrelser og typer. Arten kan findes ynglende i vandhuller under tilgroning, men der skal være sol på næsten hele vandfladen for at bestanden kan klare sig på længere sigt. Stor vandsalamander vandrer fra ynglestederne på fugtige nætter, hvor risikoen for udtørring af dyrenes hud er lav. Langt de fleste dyr vil finde rasteområder få 100 m fra ynglevandhullerne. De foretrukne rasteområder på land er især i skovområder, under stammer med råddent træ, sten, døde blade og i musehuller. Dyrene foretrækker rasteområder i levende hegn frem for fx afgræssede områder. Vandringsområder kan ikke specificeres til naturtyper. Det væsentlige er, at der ikke forekommer barrierer (som veje, store bygninger, større vandløb mm.), der forhindrer vandringen.*

Evida oplyser, at den nærmeste registrering af stor vandsalamander fra arter.dk er gjort ca. 1,1 km nord for projektet i et naturområde ved krydset af nordjyske motorvej og jernbanen. De oplyser endvidere at et eksemplar er registreret i et andet tilstødende projekt, hvor vandhuller mellem UB 17 og UB28 blev undersøgt (CO2 rørledning). Her har NIRAS i et af vandhullerne, vandhul nord for UB26, ca. 115 meter fra traceet fundet et eksemplar af stor vandsalamander. Evida har i deres projektbeskrivelse optegnet potentielle paddevandringsruter. For det nye fund nord for UB 26 peger de på, at den naturlige retning for arten vil være at vandre mod nord væk fra traceet, da der er dyrkede marker mod syd, jfr. figur 24.

Evida argumenterer mere generelt for, at arbejdsområderne omkring ledningstracéet ikke er et oplagt levested for stor vandsalamander, da traceet primært anlægges med nedgravning på intensive dyrkede marker. Området er ikke præget af stor hyppighed af vandhuller med forekomst af stor vandsalamander. De steder som arten anvender som rasteområde, herunder buskads, krat og beplantninger, påvirkes ikke, da ledningsanlægget krydser disse områder med styret underboring. Det er en projektforsættning, at der anvendes afgrænsningshegn langs med den åbne rørgrav (maksimalt 150 m), hvorved det kan udelukkes, at der vil forekomme uforsætligt drab af vandrende stor vandsalamander. Sammenholdt med at arten ikke er registreret omkring projektarealet (<100 meter), vurderer Evida derfor, at der ikke vil være stor risiko for, at traceet afskærer spredningsmulighederne for stor vandsalamander, mellem områdets vandhuller.

Figur 24. Fund af stor vandsalamander og spidssnudet frø nord for UB26 og Evidas bud på potentielle vandringsruter (grøn = sandsynlig og gul = mindre sandsynlig).

SGAV bemærker, at der er en del registreringer nord for projektområdet af stor vandsalamander jævnfør figur 31, hvilket tyder på, at arten er ret udbredt nord for projektområdet. SGAV er enig med Evida i de oplagte vandringsruter de har optegnet og vist i figur 32, desuden, at den mest oplagte vandringsretning for den registrerede vandsalamander ved UB26 vil være mod nord op i naturområdet, fremfor den dyrkede mark mod syd. Selvom der ikke er gjort mange fund af stor vandsalamander omkring ledningstraceet, kan SGAV ikke afvise, at der kan være individer tilstede, eftersom der ikke er udført besigtigelser i alle vandhuller langs traceet i forbindelse med projektet. Der er således en reel mulighed for, at der er flere individer af stor vandsalamander tilstede nær projektet end de to registreringer som Evida fremhæver.

SGAV er enig med Evida i, at der ikke vil ske gennemgravning af oplagte egnede raste og ynglepladser, eftersom der ikke er vandhuller inden for arbejdsarealerne og ledningstraceet underbores under alle de §3 beskyttede naturarealer, hvor stor vandsalamander kunne raste.

Evida har nævnt, at der er vandhuller som ligger tæt på arbejdsarealerne. Arbejdet udføres ved nedgravning af gasrøret på dyrket mark, der støder op til vandhullerne. SGAV vurderer ud fra luftfoto, at to af de nærmeste vandhuller (indenfor området mellem UB1 og UB2) ser ud til at være tilgroede uden frit vandspejl, hvorfor de ikke er velegnede yngleområder, men omvendt kan det heller ikke udelukkes at der opholder sig stor vandsalamander i vandhullet. SGAV vurderer at eftersom der på begge sider af arbejdsarealet sættes afgrænsningshegn op, så vil eventuelle strejfende individer hindres i at blive kørt ned eller falde i anlægsgraven.

Spidssnudet Frø

Af den opdaterede Bilag IV- håndbog²⁴ fremgår det, at spidssnudet frø er kendt i Danmark, men bl.a. i Østjylland gået voldsomt tilbage og blevet en sjælden truet art. De mest typiske ynglesteder er lavvandede vandhuller på afgræssede enge og i moser. Spidssnudet frø trives bedst, hvor der er sammenhængende naturområder med flere vandhuller, sådan at de kan bevæge sig igennem egnet vegetation fra det ene sted til det andet. De forekommer især i udstrakte eng- og moseområder, men kan også findes på bl.a. fugtige heder, heder, strandenge, græsmarker eller fugtige løvskove, og ældre naturskovsagtige, fugtige, lysåbne nåleskove. Afstanden fra ynglevandhullet til de voksnes opholdssteder kan være op til 1 km eller mere; men oftest er det få hundrede meter eller endnu kortere. Nogle få frøer overvintrer i vandhullet; men langt de fleste overvintrer på land, hvor de ligger i fx 20-40 cm dybde. Vandringsområder kan ikke specificeres til naturtyper. Det væsentlige er, at der ikke forekommer barrierer (som veje, store bygninger, større vandløb mm.) der forhindrer vandringer.

Nærmeste kendte forekomster af spidssnudet frø er fra NIRAS' besigtigelse i april 2026, (som endnu ikke er indberettet i arter.dk). Her blev der fundet et eksemplar i hver af to mindre vandhuller beliggende omkring 100 meter nord for projektområdet, henholdsvis nord for UB23 og nord for UB26 (samme vandhul som der blev fundet stor vandsalamander i). Evida oplyser, at der er oplagte levesteder nord og nordvest for fundstederne. Fundstederne i forhold til projektet ses på figur 23 og 24. Områderne ned mod projektområdet består af dyrkede markarealer, og det vurderes mindre sandsynligt at arten vil vandre i den retning.

Evida nævner, at det nærmeste registrerede fundsted fra arter.dk (ved Nørre Hvorum syd for UB11 ses på figur 31) ligger i et område med meget sammenhængende natur, flere vandhuller og bevoksninger. Paddevandringen vil sandsynligvis forekomme mellem disse naturområder og de vandhuller der ligger der. Spredningen vil sandsynligvis ikke forekomme helt op til tracéet ved UB26.

Evida vurderer generelt, at yngle- og rasteområder ikke påvirkes af anlægsarbejdet, og dermed kan en påvirkning af den økologiske funktionalitet udelukkes. Selvom artens tilstedeværelse nær arbejdsarealerne ikke kan udelukkes fuldstændigt i forhold til vandring, er der minimal risiko for uforståeligt drab, fordi ledelinjer enten underbores eller afgrænses med hegn, som hindrer at arten kan vandre på tværs af den åbne rørgrav.

Evida vurderer på baggrund af ovenstående, at anlægsarbejdet ikke vil medføre individdrab på spidssnudet frø, eller påvirkning af den for arten økologiske funktionalitet. Det kan dermed udelukkes, at projektet påvirker artens gunstige bevaringsstatus.

SGAV er enig med Evida i, at omkring de nævnte fundsteder (Nord for UB23 og UB26 samt syd for UB11) er der en del sammenhængende natur, som gør dem til ideelle levesteder for spidssnudet frø, der foretrækker sammenhængende naturområder.

SGAV bemærker, at naturområdet omkring fundstedet nord for UB23, fortsætter mod syd, og eftersom UB23 underborer naturområdet, så vil spidssnudede frø her kunne vandre uforstyrret sydpå.

I forhold til registreringen ved Nørre Hvorum, så finder SGAV det sandsynligt at Klejtrup Bæk udgør en naturlig barriere op mod projektet for spidssnudede frø.

Det bemærkes, at NIRAS i deres registreringsundersøgelse i forbindelse med et andet projekt (mellem UB 17-UB28) ikke fandt spidssnudet frø i de tre vandhuller der ligger lige vest for jernbanesporene (figur 32). Det er uvist om jernbanen kan virke som en barriere for udbredelsen. Eftersom der ikke er foretaget besigtigelser i de resterende vandhuller der ligger nær anlægget af gasledningen kan det dog ikke udelukkes, at der vil være flere vandhuller med spidssnudet frø i nærheden.

Vandhullerne mellem UB1 og UB2 ligger ude i dyrket mark uden megen natur omkring og de to vandhuller der ligger tættest på traceet ser tilgroede ud. De synes ikke at udgøre ideelle levesteder for spids-snudet frø, der er ikke sammenhængende natur.

SGAV er enig med Evida i vurderingen af, at der ikke foretages anlægsarbejde indenfor yngle- og rasteområder for spidssnudet frø og de mest oplagte vandringsruter underbores. Der forventes ikke uforsætligt individdrab, idet afgrænsningshegn kortvarigt vil hinde eventuelle vandrende individer i at blive påkørt.

Sort plettet blåfugl

Sortplettet blåfugl er en art, der som navnet antyder har gråligblå vinger med karakteristiske sorte pletter på forvingen. Fra at trives på mange danske lokaliteter, midt i 1900-tallet – har arten været meget tæt på at uddø i Danmark. Den sidste danske lokalitet er Høvblege på Møn. Artens larver lever på timian (fortrinsvis bredbladet, men tidligere også på smalbladet) samt på merian. Efter nogle hudskifter lader den sig falde til jorden, hvor den, hvis alt går godt, adopteres af en myreart (*Myrmica sabuleti*) og bringes ned i tuen. Her lever den af myrelarver, indtil den forpupper sig. Artens levesteder er varme blomsterrige overdrev, gerne langs kysten, med meget timian og eventuelt merian samt tuer af værtsmyren²⁷.

Evida oplyser at der ikke er registreret sortplettet blåfugl inden for projektarealet. Nærmeste registrering af arten er ca. 1,3 km nord fra projektarealet. Der er tale om to registreringer fra hhv. 1952 og 1958, så det er tvivlsomt om arten stadig er til stede i området. Da anlæggelsen af ledningen overvejende sker i dyrket mark og ikke på områder der er kendetegnet for artens levesteder, kan det udelukkes at artens yngle-/rastesteder påvirkes, hvormed der ikke kan ske en påvirkning af den for arten økologiske funktionalitet. Grundet projektets placering kan det udelukkes at projekt medfører forsætligt drab på arten. Samlet set udelukkes på den baggrund, at projektet påvirker artens gunstige bevaringsstatus.

Eftersom der i projektet ikke udføres arbejde på overdrev og eftersom der et næsten 50 år siden at eksemplarer er registreret i området og arten betragtes som uddød i Jylland, så er SGAV enig med Evida i, at det kan udelukkes at der sker forsættelig drab på arten eller at projektet kan påvirke artens gunstige bevaringsstatus.

Grøn kølleguldsmed

Der er ikke registreret Grøn kølleguldsmed nær projektet, de nærmeste fund er registreret ved Skals Å. Der henvises til afsnit 6.3.1, hvor fundene er beskrevet og vurderet i forbindelse med gennemgang af potentiel påvirkning på udpegningsgrundlaget Habitatområde H30

8.1 Samlet vurdering af påvirkninger på bilag IV-arter

SGAV har hverken kendskab til eller forventning om tilstedeværelse af yderligere bilag IV-arter som vil kunne blive påvirket væsentligt af projektet. Projektet indebærer ikke ændring af søer, vandhuller eller beskyttede sten- og jorddiger, fældning af gamle træer og levende hegn eller nedrivning af gamle bygninger m.m., som ville kunne fungere som yngle-/rasteområde for flagermus, markfirben, padder eller øvrige bilag IV-arter. Ligeledes medfører projektet ikke andre væsentlige påvirkninger uden for projektområdet. SGAV vurderer, at projektet ikke i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter vil medføre væsentlige negative påvirkninger på bilag IV-arter, da projektet ikke medfører forsætligt drab af individer og heller ikke beskadiger eller ødelægger yngle-/rasteområder for arterne i deres naturlige udbredelsesområder i og nær projektområdet, jf. § 10 i habitatbekendtgørelsen.

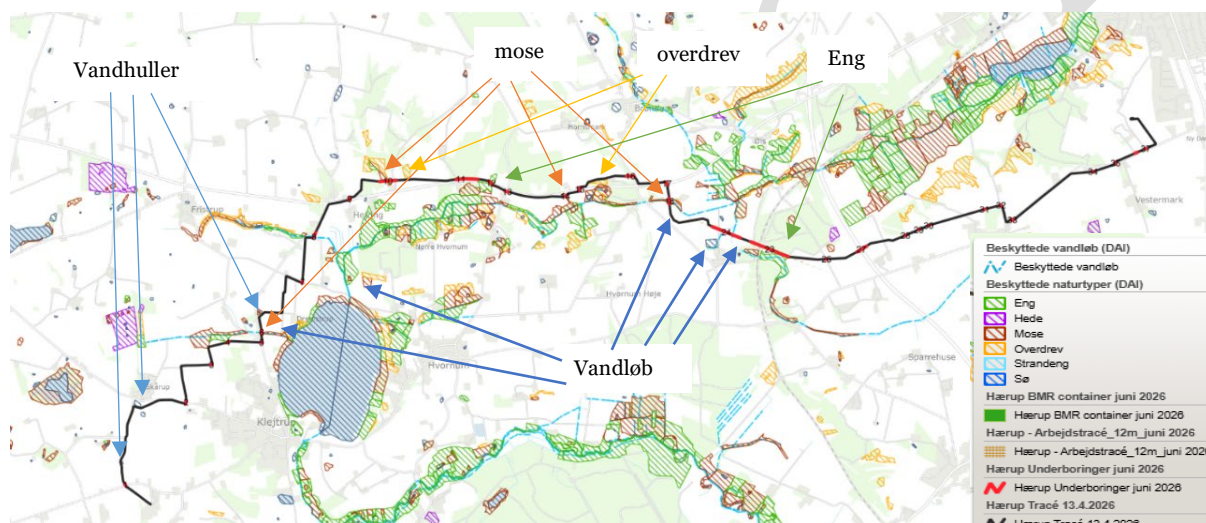
²⁷ Naturbasen.dk [Kort over dagsommerfugles diversitet - Atlasprojektet Danmarks Dagsommerfugle IV](#)

9. Beskyttet natur (naturbeskyttelsesloven §3)

Naturbeskyttelseslovens § 3 har til formål at beskytte naturtyperne mod ændringer i deres naturtilstand og dermed undgå udryddelse.

Evida oplyser, at selvom anlæggelsen primært sker i intensivt dyrkede marker, så kan det ikke undgås at krydse beskyttede naturområder. I projektet krydses § 3-vandløb, § 3-moser og § 3-overdrev, stedvis vil traceet med opgravet grøft og arbejdsareal også komme tæt på beskyttede § 3 sø- og engarealer. Det fremgår af figur 25, hvordan projektet er planlagt i forhold til beskyttet natur og vandløb. Der henvises til bilag 3 og Evidas projektbeskrivelse for mere detaljerede kort.

Evida oplyser, at det er en projektfordsætning, at alle beskyttede naturtyper krydses med styret underboring som anlægsmetode, så naturområderne ikke påvirkes fysisk af projektet. Det er yderligere en projektfordsætning, at entreprenøren udarbejder en generel beredskabsplan, hvori de skal forholde sig til miljøhæld, som eksempelvis blow-out. Det indbefatter blandt andet, at beredskabet skal stå klar til at håndtere et eventuelt blow-out.

Figur 25. § 3 - beskyttede naturområder og § 3 - beskyttede vandløb, som projektet krydser eller kommer i nærheden af.

9.1 Påvirkninger fra anlægsfasen - rørgrav og anlæg af boregruber

Al gravearbejde og kørsel i forbindelse med anlæggelse af rørgrav og boregruber vil kun foregå uden for § 3- beskyttede arealer.

Jordbundsforhold på projekttraceet er overvejende karakteriseret ved vekslende aflejring af smeltvandssand og lerblandet sandjord. Eviden har oplyst, at hvis der graves i jord med behov for sandforing, eksempelvis stenet moræneler, så nedlægges lerskotter med ca. 50 meters afstand for at bryde en potentiel dræneffekt, herved undgås også dræneffekter på nærliggende §3 beskyttet jord.

Vand fra tørholdelse af rørgrave bortledes til nedsivning i et punkt i terrænet minimum 25 meter fra recipienter, med hældning væk fra recipienter og uden risiko for, at overfladevandet løber overfladisk af til nærliggende vandforekomster og beskyttede naturområder.

Evida oplyser, at der ligger 4 vandhuller (§ 3-beskyttede søer), indenfor en afstand af 50 meter fra arbejdsstracéet. Vandhullerne påvirkes ikke fysisk og der bortledes ikke vand til vandhullerne.

Desuden oplyses om vandhullet som passerer lige efter UB1, at det ligger tæt på kanten af arbejdsarealet. Arbejdstracéet etableres på modsatte side af en eksisterende gasledning, og dermed længst væk fra vandhullet, og tracéet ligger i kote 41 og vandhullet i kote 40 og med en afstand på ca. 10 meter mellem rørgrav og vandhulskanten, kan der ikke ske en dræning af vandhullet, når det tages i betragtning at vandhullet passerer i løbet af én dag. Dvs. rørgrav er gravet og tildækket indenfor én dag.

De øvrige tre vandhuller ligger en afstand af 10 – 35 meter, fra arbejdstracéet. Generelt vurderer Evida at der ingen risiko er for dræning af vandhullerne, fordi rørledningsgraven er åben i kort tid (få dage).

Jævnfør Danmarks højdemodel, ligger tracéet ikke i et niveau, som giver anledning til bekymring dræning af vandhuller, hverken i anlægs- eller driftsfasen.

Evida vurderer, at eventuelle støvpåvirkningerne fra anlægsarbejdet er lokale, kortvarige og ikke væsentlige for naturområderne i og i nærheden af projektområdet.

9.2 Påvirkning fra anlægsarbejdet ved underboringer

Ledningstracéet krydser med underboringer fire §3-beskyttede moseområder (UB6, UB10 UB14 og UB18), et §3-beskyttet overdrev og fem §3-beskyttede vandløb (UB6, UB8, UB18 og U24, hvor UB24 underborer 2 vandløb.

Evida oplyser, at projektet ikke fysisk vil påvirke de § 3-beskyttede moser, overdrev og vandløb, som projektet krydser i forbindelse med anlægsarbejdet, hvilket begrundes med at krydsningen af den beskyttede natur sker med styret underboring og fordi arbejdsarealerne med boregruber placeres udenfor områderne. Start- og slutgrube etableres i god afstand (> 10 m) fra vandløbsbrinken. Når boringer udføres under vandløb, tilstræbes det at lægge boringen så langt som muligt under vandløbsbunden. Underboringen føres i en bue ned under vandløbet, således at underboringens dybde er størst under vandløbet, hvorved jorddækket bliver størst og sandsynligheden for blow-out mindskes. Områdets vegetation påvirkes derfor ikke og der vil ikke være risiko for brinkscred. Det betyder, at der ikke vil ske en direkte påvirkning af naturområderne, idet jordoverfladen ikke brydes.

For alle underboringer gælder det, at der kan være potentielle påvirkninger i tilfældet af blow-out enten på terræn, i beskyttet natur eller under vandløbsbunden i et beskyttet vandløb. Evida oplyser, at der altid udarbejdes beredskabsplaner i samarbejde med boreentreprenøren og den pågældende kommune. Sker der blow-out inden for § 3-arealer, kan oprydningen ske uden kørsel og udlægning af køreplader inden for § 3-arealerne. Det skyldes, at oprydningen kan foretages til fods, da en slamsuger kan parkeres uden for § 3-arealet og suge-slangen kan bæres ind til udslippet til fods. Herefter suges udslippet op, og resten fjernes med håndredskaber. Evida har bekræftet, at de strækninger af mose, der underbores er tilgængelige til fods, hvorved oprensning er mulig. Ved blow-out i vandløbene vil vandløbene (beskrevet i afsnit 4.3.1) blive afspærret og boremudderet inddæmmes og suges op. En slamsuger vil stå klar, der hvor vandløbet afspærres, hvis der sker en udsivning af boremudder, og kan akut suge boremudder væk. Dermed sker der ikke en udsivning til vandløbssystemet nedstrøms afspærringen. Opsugningen foregår nænsomt, og medfører ikke en væsentlig påvirkning af vandløbets tilstand, eller flora og fauna. Påvirkningen vil være sammenlignelig med det almene vandløbsvedligehold.

9.3 Vurdering af påvirkninger fra anlægsfasen på § 3 beskyttet natur

SGAV vurderer, at der i forberedelserne til anlægsarbejdet er gjort de fornødne forberedelser for at undgå påvirkning af § 3-beskyttede områder, således er arbejdet, hvor det er muligt, er ført udenom § 3- beskyttede naturområder og hvor det er nødvendigt at krydse de beskyttede naturtyper, er arbejdet planlagt med underboringer og med god afstand mellem boregruber og de beskyttede områder. Skulle

der ske blow-out i forbindelse med udførelse af underboringerne, så viser erfaringer, at det ofte sker nær boregruberne, hvor boringen endnu ikke ligger så dybt. Det vil sige, at et blow-out vil være mest sandsynligt nær boregruberne og udenfor de beskyttede områder. Hvis et blow-out skulle finde sted inden for en af de beskyttede områder, så vil boremuddet blive suget op og eftersom det sker til fods og uden kørsel eller anlæg med køreplader, så vurderer SGAV at påvirkningen vil være minimal. Det vurderes derfor, at eng-, overdrev og moseområderne samt vandløbene, ikke påvirkes væsentligt som følge af underboringer i projektet.

SGAV vurderer, at nærliggende § 3- beskyttede arealer desuden ikke påvirkes væsentligt, da der ikke vil ske dræning af nærliggende vådområder eller udledt vand fra tørholdelse af grave og boregruber direkte ned til dem. Og eftersom eventuelle støvgener vil forbygges med vanding af arbejdsarealerne, så vil §3-områderne ikke få tilført sand eller støv via vinden fra arbejdsarealer. Nedstrøms beskyttede vandløb forventes heller ikke at blive væsentlig påvirket i anlægsfasen, grundet afstanden projektområdet og at boremuddet i tilfælde af ved blow-out vil blive suget op og fjernet inden det når at brede sig nedstrøms i vandløbet. Selv hvis en mindre del, under 5%, skulle undslippe spærringen, vurderes det at være så lille en mængde, at det ikke vil påvirke vandløbenes tilstand væsentlig og ikke mere end, hvad der naturligt sker med øget materialetransport i vandløb under en kraftig regnvejrshændelse.

SGAV bemærker, at BMR-station og kompressorstationen, hver især ligger i mere end 500 meters fra beskyttede §3-områder og vandløb, så herfra forventes der heller ingen væsentlig påvirkning på de beskyttede områders tilstand.

9.4 Vurdering af påvirkninger fra driftsfasen

Der vil i driftsfasen hverken være aktiviteter eller emissioner fra projektet, som kan påvirke naturområderne omfattet af § 3-beskyttelsen væsentligt, da der er tale om et underjordisk ledningsanlæg, hvor gassen løber i et lukket system.

9.5 Samlet vurdering af påvirkninger på § 3 beskyttet natur

SGAV vurderer på det foreliggende grundlag, at projektets anlægs- og driftsfase ikke vil medføre væsentlige negative påvirkninger af naturområderne omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3. Projektet medfører ikke emissioner eller risiko for udledning af vand til nærliggende § 3-beskyttede naturtyper, eller miljøfarlige forurenende stoffer. Projektet vurderes heller ikke at forhindre passage for fauna til nærliggende naturområder.

10. Transport, støj og vibrationer, lys, luft, støv og lugt

Følgende afsnit forholder sig til de miljømæssige gener i forhold til risikoen for påvirkning af menneskers sundhed.

Støj, støv og vibrationer ved bygge- og anlægsarbejde, reguleres af miljøaktivitetsbekendtgørelsen²⁸. Bekendtgørelsen gør det muligt for kommunerne at fastsætte vilkår for arbejdet med henblik på at nedbringe generne for de omkringboende. Mariagerfjord Kommune har ikke, ved forskrifter, fastsat vejledende grænseværdier, men har i stedet fastsat regler om, at aktiviteter der støjer, støver og vibrerer skal anmeldes til kommunen mindst 14 dage forud for igangsættelse, mens Viborg Kommune oplyser på deres hjemmeside, at Miljøstyrelsens vejledende støjgrænser som udgangspunkt skal overholdes for virksomheder, hvor grænseværdierne er vejledende, og myndighederne kan lempe eller skærpe dem i de

²⁸ BEK nr. 844 af 23/06/2017 Bekendtgørelse om miljøregulering af visse aktiviteter [Miljøaktivitetsbekendtgørelsen](#)

enkelte afgørelser, hvis særlige forhold taler for det ²⁹. Viborg Kommune oplyser ikke om grænser for støj i anlægsfasen.

Evida bekræfter, at anlægsarbejdet vil blive anmeldt til Viborg- og Mariager Kommuner, i henhold til Miljøaktivitetsbekendtgørelsen, mindst 14 dage før opstart.

Evida oplyser, at anlægsperioden vil have en varighed på ca. 7 til 9 måneder for det samlede projekt. Anlægsarbejdet forventes og planlægges udført indenfor normal arbejdstid, hvilket også gælder for transport af materialer til og fra arbejdspladsen. Normal arbejdstid defineres i begge kommuner som; mandag – fredag kl. 07 – 18 og lørdag kl. 07 – 14.

Hvis det viser sig nødvendigt at arbejde udenfor normal arbejdstid, eksempelvis i forbindelse med underboringer, søges den pågældende kommune om dispensation. Omfanget forventes maksimalt at blive 1 – 2 nætter for hver af de fem underboringer over 100 m (UB10, UB11, UB23, UB24 og UB27).

Ved uheld som f.eks. blow-out og oliespild kan der desuden opstå behov for arbejde uden for normal arbejdstid for at afbøde eventuelle skader fra uheldet. Evida oplyser, at der generelt i anlægsfasen vil være fokus på valg af maskiner og arbejdsmetoder og indretning af arbejdspladser således, at støj, lugt, lys, vibrationer og støv minimeres mest muligt. Dermed generes omgivelserne mindst muligt.

Evida oplyser, at i forbindelse med rettighedserhvervelsen foregår der flere dialogmøder med de berørte lodsejere. Her drøftes blandt andet tidsplanen for anlægsarbejdet, og lodsejeren har mulighed for at fremføre ønsker og krav til tidspunkter for arbejdet. Dermed sikres det, at alle berørte lodsejere er bekendte med anlægstidspunkterne og mulige støjgener. Derudover kan den berørte kommune, i forbindelse med anmeldelsen af midlertidigt anlægsarbejde, stille krav om at entreprenøren orienterer naboer, som kan blive udsat for støj.

Projektet består af flere aktiviteter som potentiel kan medføre gener for omkringboende:

- Transport af materiale og maskiner til projektet,
- Anlægsarbejde i forbindelse med etablering af gasledningen i åben grav
- Arbejdet omkring styrede underboringer
- Anlæg og drift af BMR-station og kompressorstation.

10.1 Transport af materiale og maskiner

Evida oplyser, at der i forbindelse med etablering af rørledningen vil forekomme transporter med tung trafik, til- og fra projektområdet. Transporterne vil ske via offentlige vej, og langs tracéet indenfor arbejdsarealet. Der køres ikke på tværs af marker eller lignende for at komme til tracéet.

Alle transporter sker inden for normal arbejdstid.

Ud over tung trafik med lastbiler, vil der i forbindelse med anlæggelsen være mandskabstrafik i varebiler/personbiler, til og fra arbejdspladserne langs med tracéet.

Evida angiver, jf. tabel 2, at det samlede antal transporter med lastbiler svarer til ca. 250 frem- og tilbagekørsler. Det samlede antal transporter er fordelt ud over hele projektets længde, dvs. en strækning på 17,2 km. Samtidigt vil transporterne foregå periodevis. Sandforbruget er estimeret ud fra et worst case scenarie og dermed forventes der et lavere tilførselsbehov end de 30 kørsler, der er anført. Transporten af rør vil ske i starten af projektets anlægsfase. Transporterne sker fra offentlig vej via indkørsel til tracéet til de enkelte rørdepoter. Skrot afhentes af skrothandler med lastbil. Bentonit og vand køres til med

²⁹ [Støj - Viborg Kommune](#)

lastbil/blandebil/tankvogn. Boremudder bortkøres med slamsuger efter endt boring. Køreplader tilkøres og flyttes efter behov. I starten af projektet vil der være behov for tilkørsel af køreplader og til slut i projektet vil der være behov for bortkørsel af køreplader. Dertil vil der løbende komme lastbiler for at flytte kørepladerne langs tracéet, når anlægsarbejdet flytter sig. Fordelt over anlægsperioden, vil det svare til gennemsnitligt 1-2 transporter pr. arbejdsdag. Der er ingen væsentlig transport forbundet til driften af gasrørledningen.

SGAV vurderer, at der ikke vil være nogen væsentlig påvirkning af trafikmængden og trafiksikkerheden på vejene i forbindelse med projektet. Dette begrundes med grundet den lange anlægsperiode på 7-9 måneder og at trafikken bliver spredt over anlægsperioden med leveringer og afhentninger af materialer til og fra området over en lang strækning på 17,2 km. Påvirkninger af enkelte vejstrækninger, og den tilhørende trafik, vil kun være kortvarigt med tunge transporter og ekstra personbiler (få dage). I driftsfasen, vil kompressorstationen tilses en gang ugentligt, hvilket ikke vurderes at være en væsentlig påvirkning for de omkringboende.

10.2 Støj

Projektet anlægges hovedsageligt i åben mark. Evida anfører, at der i anlægsfasen kan forventes støjende aktiviteter svarende til normalt anlægsarbejde, idet der anvendes anlægsmaskiner som gravemaskiner, rendegravere, traktorer, borerig og trækspil, maskiner til svejsning af gasrør og beskyttelsesrør, pumper til bortledning af vand m.m. samt lastbiler til levering og transport af materialer. I danske kommuner, hvor grænseværdier for anlægsstøj er angivet, benyttes oftest 70 dB(A)³⁰, gældende for dagperioden kl. 07-18 mandag til fredag og kl. 07-14 lørdag og 40 dB(A) for alle øvrige tidsrum. Der tages udgangspunkt i dette, idet Viborg- og Mariagerfjord Kommune ikke har konkrete forskrifter for støj fra midlertidige bygge- og anlægsaktiviteter.

Af figur 26 kan man få et indblik i, hvad de forskellige lydniveauer i dB(A) svarer til i forhold til kendte støjklilderomgivelser. Lyd dæmpes i takt med øget afstand til støjkilden. En tommelfingerregel lyder, at støj dæmpes med ca. 6 dB(A) for hver fordobling af afstanden.

SGAV gør opmærksom på, at kommunen som udgangspunkt er den primære støjmyndighed på anlægsprojekter og byggearbejder i Danmark og det vil derfor også være den kommune, hvor anlægsarbejdet finder sted, der regulerer, hvor meget, hvornår og hvordan et projekt må støje. Og det op til kommunen at vurdere på, om der kan gives dispensation til støjende aktiviteter og om der er behov for at orientere visse naboer forud for anlægsarbejdet finder sted.

Når de to grænseværdier nævnes, hhv. 70 dB(A) for arbejdstimer og 40 dB(A) for øvrige tidsrum, er det med reference til Miljøstyrelsens vejledende værdier for industristøj³¹, hvor de vejledende grænseværdier gælder for virksomheder i drift og hvor støjen er midlet over længere tidsrum (om dagen 8 timer, om aftenen 1 time og om natten 1/2 time). Her svarer de 70 dB(A) til vejledende grænseværdi for dagtimerne inden for alm. arbejdstid inden for erhvervs- og industriområder og de 40 dB(A) svarer til de vejledende grænseværdier for alle ugens dage i tidsrummet kl. 22-7 inden for områder for blandet bolig- og erhvervsbebyggelse og centerområder.

³⁰ Decibel (dB) er den logaritmiske enhed for lydtryk.

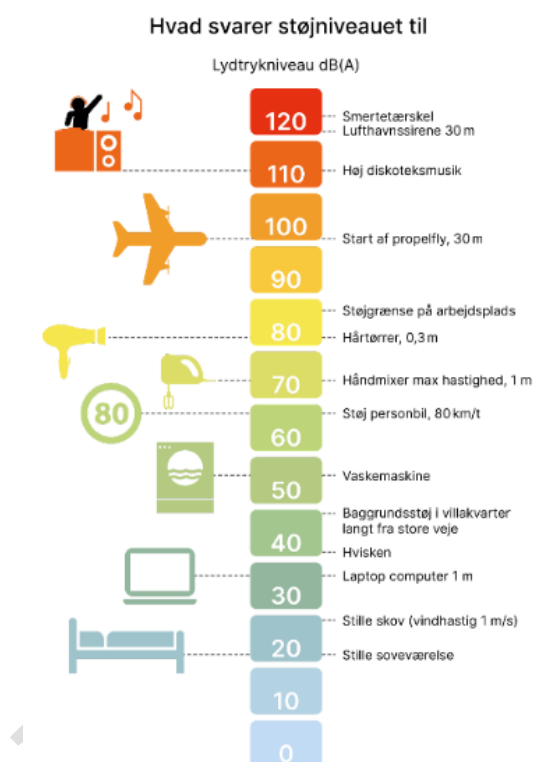
(A) står for et A-filter, som dæmper de dybe og meget høje toner, som det menneskelige øre opfatter dårligt, og fremhæver de mellemhøje toner, som vi er mest følsomme over for.

³¹ [Støjgrænser - Miljøstyrelsen](#) – grænseværdier for støj fra virksomheder

SGAV's rolle i forbindelse med afgørelsen er, at vurdere på om der vil være en væsentlig risiko for støjen kan påvirke de personer der opholder sig i nærheden af projektet og deres sundhed. Støj kan skade helbredet på to måder: ved direkte høreskader (kortvarig eller langvarig påvirkning) og ved generel stress på kroppen (typisk langvarig påvirkning).

I forhold til at vurdere på risiko for høreskader, kan der refereres til Netdoktor.dk, her oplyses at øret kan udsættes for et middellydtryk på 85 dB(A) i 40 timer på én uge uden at tage skade. Hvis lydtrykket er højere, kan øret kun tåle det i kortere tid. Således kan øret kun tåle et middellydtryk på 97 dB(A) i 2½ time i løbet af en uge og et middellydtryk på 106 dB(A) i kun 19 minutter i løbet af en hel uge³².

I forhold til tålegrænser for vedvarende støj i forhold til fysisk og mentalt helbred kan der henvises til Verdenssundhedsorganisationen (WHO) anbefalinger for støjniveauer ved boliger i forhold til trafikstøj, her sættes tålegrænser på 53 dB(A) i dagtimer og 45dB(A) om natten³³, mens den officielle danske grænseværdi for vejstøj i boligområder er sat til 58 dB(A).

Figur 26. Oversigt over hvilke aktiviteter de forskellige lydniveauer svarer til.
Kilde Vejdirektoratet

10.2.1 Støj - Ledningsgrav

Evida oplyser, med baggrund i overslagsberegninger fra lignende anlægsprojekter, at støjniveauet for et "worst case" scenarie fra "forberedelse af arbejdsbælte/retablering af arbejdsbælte", i en afstand af 50/100/300 meter fra arbejdsstracéet, ligger på omkring 69/62/51 dB(A), som er ved 100 % driftstid af

³² [Støjskade på øret - Netdoktor](#)

³³ [Environmental noise guidelines for the European Region](#)

6 maskiner. Evida forventer, at det faktiske støjniveau vil være lavere, eftersom de enkelte maskiner, ikke kører 100 % drifts-tid på samme tid.

SGAV vurderer, at støjen fra gravearbejdet og kørslen i forbindelse med anlæg med åben grav er midlertidig kortvarig påvirkning, som for langt de fleste beboere i området ikke vil være væsentligt generende. De fleste boliger ligger længere væk end 50 meter, hvor anlægsstøjen vil ligge under de 70 dB(A), som Miljøstyrelsens har sat som vejledende støjgrænser for industrivirksomheder i drift i erhvervsområder.

Evida oplyser, at der vil være færre end 15 boliger, der ligger indenfor 50 meter som kortvarigt, indenfor en dag, kan risikere at blive belastet med anlægsstøj over 70 dB(A). Heraf ligger 5 af boligerne indenfor 20 meter fra tracéet. Det er forventningen, at de pågældende boliger kun belastes i dagtimerne og maksimalt 1-2 dage med støjniveauer over 70dB(A) fra gravearbejdet.

SGAV vurderer, at anlægsarbejdet kan være generende for de nærmeste beboerne i området, men at der ikke er væsentlig risiko for at støjen herfra vil være sundhedsskadelig. Kortvarig kan lydstyrken for de allernærmeste naboer formegentlig nå op på niveauer omkring 80 dB(A), hvilket ifølge netdoktor.dk ikke er skadeligt, så længe påvirkningen er under end 40 timer om ugen. SGAV kan anbefale, at opholde sig inden for, hvis man føler sig generet af støjen, da lydstyrkerne generelt reduceres væsentlig, typisk omkring 30 dB. I fald man på forhånd føler sig særlig udsat, opfordrer SGAV til enten at afgive et høringsvar eller alternativt at tage kontakt til Evida, for at få undersøgt muligheder for at minimere støjgener.

SGAV har ikke de nøjagtige tal men finder, at det vil være forventeligt at gennemsnitstøjen over 8 timer generelt vil ligge væsentlig under 80 dB(A) for alle boliger, herunder taget i betragtning, at alle anlægsmaskiner ikke forventes i brug konstant.

SGAV vurderer, at der ikke er risiko for længerevarende stresspåvirkning på personer eftersom forstyrrelsen kun vil være kortvarig under anlægsfasen, og der ingen støj vil være fra ledningsanlægget i driftsfasen.

10.2.2 Støj - Styrede underboringer

Evida oplyser, jævnfør tabel 1, så foretages der 32 underboringer i projektet, hvor alle, med undtagelse af 5 underboringer (UB10, UB11, UB23, UB24, og UB27), forventes at kunne afvikles indenfor en dag, og inden for normal arbejdstid.

Overslagsberegninger fra tidligere projekter, sammenlignelig med dette, viser at støjniveauet fra denne type anlægsarbejde, mens der udføres borearbejde er i hhv. 50/100/300 meters afstand fra underboringen er 67/60/49 dB(A). I overslagsberegningen indgår 100 % driftstid og anvendelse af 1 borerig, 1 HDD boremaskine/generator, 1mudderpumpe, 1 mobilkran. Dette er dermed worst case scenarie, som indikerer, at den vejledende grænseværdi på 70 dB(A) for dagtimer, kan overholdes i afstande på 50 meter. Evida har oplyst, at støjen ved en underboring er størst i den ende hvor boreriggen er anbragt. Der anvendes kun en borerig ad gangen, hvorved der ikke vil være to underboringer, der udføres samtidigt.

Hvad angår UB5, UB9, og UB13, så vil boreriggen blive placeret mellem 35-50 m fra beboelsesejendommen, hvorved beboere vil kunne risikere at høre støj over 70 dB(A).

UB10, UB11, UB23, UB24 og UB27 er lange underboringer (130 m - 480 m) der føres under veje, beskyttet natur og beplantninger. Underboringerne gennemføres hver især indenfor 2 dage.

Evida oplyser (bilag 12), at boreriggen ved UB10 placeres mere end 50 meter fra nærmeste beboelsesejendom, og ved UB11 mere end 250 m fra nærmeste beboelsesejendom, ved UB23, UB24 og UB27 omkring 300 meter til nærmeste beboelsesejendom. Boreriggen, blive placeret samme sted, midt imellem de to underboringer UB23 og UB24, når de skal anlægges.

Hvis der skal arbejdes i aften og nattetimerne ved de fem lange underboringer, bliver det maksimalt 1 aften/nat pr. underboring, og det bliver under forudsætning af, at kommunen kan meddele dispensation til anlægsarbejderne uden for normal arbejdstid. Arbejdet vil i givet fald være itrækning af gasrøret, hvilket er relateret til et lavere støjniveau, end når boreriggen er i brug.”

Evida vil dog ikke udelukke, at det kan blive nødvendigt at udføre borearbejde i aften og nattetimer i forbindelse med anlæg af UB23, eftersom den skal føres under jernbanen og det kræver tilladelse fra Banedanmark. Banedanmark har i deres tilladelse mulighed for, at stille krav til at underboringen udføres i aften- og nattetimerne, hvor frekvensen af tog på strækningen, som underbores er lavere.

Evida skriver om støjpåvirkningen fra underboringerne:

- Hvad angår UB5, UB9, og UB13, så vil boreriggen blive placeret mellem 35-50 m fra beboelsesejendommen. UB5, UB9 og UB13 er korte vejkrydsninger, som tager få timer at udføre, så den samlede støjpåvirkning i løbet af hele arbejdsdagen er af midlertidig karakter og påvirker kun enkelt boliger i det kortetidsrum. Arbejdet planlægges således, at det kan udelukkes at der skal arbejdes i aften- / nattetimerne.
- Hvis der undtagelsesvist skal arbejdes i aften-/nattetimerne, vil en enkelt bolig ved hhv. UB10, UB11 og UB27 kunne opleve støjniveauer over 40 dB(A) i maksimalt en aften/nat.
- 3 boliger beliggende i en radius af 1000 meter fra boreriggen mellem UB23 og UB24, vil i worst case kunne opleve støjniveauer over 40 dB(A) i aften-/nattetimerne fra både UB23 og UB24, i maksimalt 2-3 aftner/nætter.
- Hvis der skal arbejdes med underboringer i aften- og nattetimerne vil 6 beboelsesejendomme kunne opleve generende støj fra anlægsarbejderne, 1 – 3 aftner/nætter, (flere 2-3 nætter, hvis boligen ligger tæt på to underboringer med aften/natarbejde). To af disse boliger indgår i de 15 boliger som påvirkes med støj i dagtimerne, dvs. de vil kun opleve væsentlige støjgener i op til 5 dage.

SGAV vurderer, at støjniveauet i dagtimerne fra underboringer ved alle boliger i området vil kunne holdes under Miljøstyrelsens vejledende grænse på 70 dB (A) som gælder for virksomhedsstøj i erhvervsområder. Det gælder også for underboringerne UB 5, UB9 og UB13, hvor deres borerig placeres mellem 35-50 m fra nærliggende bolig. Det er muligt at der, mens der bores, vil kunne måles støjniveauer lidt over 70 dB(A) ved boligerne, men eftersom Miljøstyrelsens vejledende grænseværdi er en middelværdi over 8 timer og der er tale om korte underboringer der udføres over få timer, så vil middelværdi af boringeres støj også ligge under 70 dB(A) for dagtimerne.

SGAV vurderer, at der vil være flere boliger nær de lange underboringer som risikerer at høre støj over de 40 dB, som flere kommuner bruger som grænseværdi for anlægsstøj om natten.

For de lange underboringer (UB10 og UB11, UB23, UB24 og UB27), kan der blive behov for at arbejde to dage på hver af underboringerne og evt. også aftenen og natten imellem de to dage. Kun ved UB23 er der risiko for at der decideret skal udføres borearbejde om aftenen og natten, for de øvrige fire vil det kunne være itrækning af rør, der ikke er så støjende som selve borearbejdet, uden Evida dog har oplyst, hvor meget mindre itrækningsarbejdet vil støje. Worst case, hvis man antager at arbejdet med itrækning

af rør støjer lige så meget som borearbejdet vil det gælde, at der ved 50/100/300 meters afstand fra underboringen kan forventes støjniveauer på 67/60/49 dB(A).

Det vil sige, at for den nærmeste bolig, der ligger 50 meter fra UB10, kan der forventes en nat med støjniveauer på op til 67dB, mens det for de øvrige nærliggende boliger (250-300m) vil det være op til 49dB(A). Her vil der være 3 boliger der vil kunne forstyrres i 2-3 aftener nætter.

SGAV forventer, at der vil være flere boliger end de nævnte, helt ud til ca. 1 kms afstand fra underboringerne, jævnfør tommelfingerreglen, der vil kunne risikere at høre støj om aftenen og natten over 40dB (tommelfingerreglen er, at støj dæmpes med 6dB, hver gang at afstanden til støjilden fordobles).

SGAV vurderer, på baggrund af ovenstående at projektet, ikke giver anledning til høreskader for omkringboende. SGAV vurderer tilsvarende, at der ikke er længerevarende stresspåvirkning på personer der bor tæt på de lange underboringer, hvor der er risiko for støj op til 2-3 nætter i træk og begrundet det med, at forstyrrelsen kun vil være kortvarig under anlægsfasen, og der ingen støj vil være fra ledningsanlægget i driftsfasen. SGAV er bevidst om at støj er generende, særligt om natten. SGAV er også bevidst om, at der er risiko for, at støjen ved flere boliger der ligger tæt på de lange underboringer, hvis de udføres om natten, kan ligge over Miljøstyrelsens anbefalinger for virksomheder (40dB) og over WHO's anbefalinger som grænse for boliger i forhold til trafikstøj(45dB). Men eftersom forstyrrelserne om natten max vil være 2-3 nætter, så vurderes forstyrrelsen som forholdsvis kortvarige og ikke sammenlignelige med den langvarige stresspåvirkning beboer udsættes for, hvis de permanent udsættes for støj fra virksomheder eller trafik.

Som nævnt vil Evida, hvis der bliver behov for at udføre underboringer om natten kontakte kommunerne for at søge dispensation til arbejdet og det vil være op til kommunerne at vurdere på om dispensation kan gives.

10.2.3 Støj – BMR-station og kompressorstation

Evida oplyser, at anlægsarbejdet forbundet med etablering af de to stationstyper vil, støjmæssigt set, kunne sammenlignes med anlægsarbejdet for ledningstracéet. Anlægsarbejderne for etablering af fundamenter, er estimeret til en varighed på maksimalt 20 uger. Evida har i bilag 12 præciseret, at anlægsarbejdet relateret til kompressorstationen støjmæssigt set er sammenlignelig med et parcelhusprojekt. Det støjende anlægsarbejde er midlertidigt, og pågår i få timer på enkelte dage i løbet af perioden (f.eks. levering af beton, levering af container etc.).

Nærmeste beboelsesejendom til biogasanlægget ligger i en afstand af cirka 180 meter, og for kompressorstationen er det omkring 200 meter.

Der arbejdes på stationsanlæggene udelukkende i dagtimerne og det er forventningen, at ingen boliger i dagtimerne, belastes med anlægsstøj over et niveau på 70 dB(A).

I forhold til driftsfasen oplyser Evida, at der ikke er støjende komponenter i BMR-stationen. På kompressorstationen vil der i driftsfasen være hørbar støj. Støjen vil komme fra 2 kompressorer (som oftest er det kun den ene der er i gang ad gangen) samt 2 køleranlæg, hvor lydtrykniveauet i 1 meters afstand fra kompressoren er på 53 dB(A), jf. bilag 5. Det tilhørende køleranlæg har et støjniveau på 56 dB(A).

I projektbeskrivelsen er der foretaget en støjregning baseret på et worst case scenarie for kompressorstationen, hvor alle 4 komponenter er i gang. Her vil støjniveauet uden for hegn ved kompressorstationen være under 35 dB(A) og ved nærmeste bolig dæmpet til 7dB(A), som er langt under vejledende grænseværdi for "*Områder for blandet bolig og erhvervsbebyggelse*", hvor grænseværdierne er fastsat til 55/45/40 dB(A) hhv. i dag/aften/nat.

Evida argumenterer tilsvarende for at støjen, der når frem til byzonegrænserne (230 meters afstand)

ligeledes kan overholde støjgrænsen for områdetype "boligområde for åben-lav og tæt-lav boligbebyggelse" som er 45/40/35 dB(A) hhv. i dag/aften/nat.

SGAV er enig med Evida i, at Miljøstyrelsens vejledende grænseværdier støj kan overholdes hos naboer til kompressorstationen og ved nærmeste byområde, Hobro. SGAV vurderer, at støj fra hverken BMR-station eller Kompressorstation er på et niveau, hverken i anlægsfasen eller i driftsfasen, hvor der er risiko for påvirkning af menneskers sundhed.

10.3 Vibrationer

Evida forventer (jævnfør bilag 12), at anlægsarbejdet og driften af gasrørledningen vil ikke medføre væsentlige vibrationsgener. De oplyser at der ikke anvendes anlægsmaskiner eller -metoder, som er særligt vibrationsskabende. Miljøstyrelsen har i Orientering nr. 9/1997 "Lavfrekvent støj, infralyd og vibrationer i eksternt miljø" anbefalet grænseværdier for vibrationer. Generelt udbreder vibrationer sig fra kilden, gennem jorden, til den ramte bygning, hvor mennesker gør ophold.

De anbefalede grænseværdier for vibrationer er:

75 dB i boliger i boligområder (hele døgnet), børneinstitutioner og lignende, og boliger i blandet bolig / erhvervsområde i aften- og natperioden (kl. 18 - 07)

80 dB i boliger i blandet bolig / erhvervsområde i dagperioden (kl. 07 - 18) og kontorer, undervisningslokaler m.v.

85 dB i erhvervsbebyggelse.

Da anlægsarbejderne for gasrørstracéet konstant er i bevægelse, og dermed kun er i et konkret område i 1-2 dage, hvor der arbejdes med maskiner som ikke er særligt vibrationsskabende, vurderes det ikke sandsynligt at mennesker og bygninger kan påvirkes med væsentlige vibrationsgener. Der ligger ingen beboelsesejendomme indenfor 100 meter fra BMR- og kompressorstationen, og der anvendes ikke anlægsmaskiner eller -metoder, som er særligt vibrationsskabende. Det vurderes, at det kan udelukkes at mennesker og bygninger i nærområdet hertil kan påvirkes med væsentlige vibrationsgener.

SGAV er ud fra ovenstående oplysninger og betragtninger enig i, at der ikke er en risiko for væsentlig at påvirke bygningers stabilitet og menneskers sundhed.

10.4 Støvgener

Bygherre vurderer, at der vil være en minimal risiko for støvende aktiviteter i anlægsfasen, medmindre der graves og køres i særligt tørre perioder. Støvgenerne kan afhjælpes gennem vanding af anlægsområdet, som udføres efter konkret vurdering fra entreprenøren eller hvis naboer henvender sig. Desuden etableres alle køreveje ved hjælp af køreplader, som vil reducere støvgenerne i anlægsfasen.

Det er SGAV's vurdering, at eventuelle støvgener forbundet med projektet vil være lokal og af midlertidig karakter, hvorfor de ikke vurderes at medføre væsentlige støvgener for omkringboende.

10.5 Luft- og lugtgener

Evida oplyser, at der i projektet ingen arbejdsoperationer er, der giver anledning til lugtgener, som kan genere de omkringboende.

Under anlægsarbejdet vil der være emission af udstødningsgasser fra entreprenørmaskinerne, som potentielt kan resultere i luft- og lugtgener for omgivelserne. Evida har oplyst, at der maksimalt vil være

tale om ca. 250 transportere til levering og bortskaffelse af materialer til og fra det samlede projektområde. Der er tale om almindelige entreprenørmaskiner såsom gravemaskine, rendegraver borerig, traktor, borerig m.m.

SGAV vurderer, at emissionerne sker i et begrænset omfang i et område med gode spredningsforhold og er af midlertidig karakter, hvorfor projektet ikke vurderes at give anledning til væsentlige luft- eller lugtgener for omkringboende.

I driftsfasen vil gassen transporteres i lukkede systemer, hvormed den ikke eksponeres til omgivelserne. Derfor vil der i driftsfasen ikke kunne registreres luft- eller lugtgener omkring ledningsanlægget.

SGAV's vurdering er, at der hverken vil være luft- eller lugtgener forbundet med anlægsfasen eller driftsfasen.

10.6 Lysgener

Anlægsarbejderne vil, når de arbejder i de mørke timer, kræve arbejdslys. Evida stiller krav til entreprenøren om at alt arbejdslys, skal pege nedad mod arbejdsområdet, og må ikke give anledning til gener for de omkringboende. Evida oplyser (bilag 12), at der generelt vil være belysning tændt i de mørke dagtimer fra start oktober frem til marts. Der vil være tale om 1/2-1 time om morgenen og 1 time om aftenen i perioden.

Evida nævner, at der i driftsfasen ikke etableres lys i området, heller ikke ved BMR-stationen og kompressorstationen, som giver anledning til gener for de omkringboende.

SGAV vurderer, at projektet ikke vil medføre væsentlige lysgener for omgivelserne, hverken i anlægs- eller driftsfasen, idet arbejdsbelysning kun anvendes i anlægsfasen inden for normal arbejdstid under hensyntagen til ikke at genere trafikanter eller omkringboende ved at placere lyskeglen nedadrettet.

10.7 Samlet vurdering af påvirkninger fra støv, støj, lys, lugt m.m.

SGAV vurderer, at projektet samlet set ikke vil medføre væsentlige negative påvirkninger fra trafik, støj, støv, støj, vibrationer, lys, luft eller lugt i hverken anlægs- eller driftsfasen. Eventuelle gener forbundet med projektet vil være knyttet til anlægsfasen, men er af kortvarig karakter og ikke væsentlige for nærområdet og de omkringboendes sundhed.

11. Ressourcer, affald og spildevand

Ledningsanlægget transporterer gas i driftsfasen, og der vil dermed ikke være flow af råstoffer eller produkter, forbrug af vand eller produktion af affald. Der er ingen færdigvarer eller restprodukter i driftsfasen, som kan frigives til miljøet.

11.1 Ressourcer

I tabel 10 er der angivet typen og estimeret forbrug af råstoffer. De forventede mængder råstoffer der anvendes i projektet, er primært knyttet til rør-materialer, evt. sandomfyldning og vand. De oplyste estimater i tabellen er vejledende og kan variere, afhængigt af geologien og andre forhold på lokaliteten.

Tabel 10. Evidas estimat af råstoffer til projektet

Kilde Evidas projektbeskrivelse

Type	Mængde
PE-materialer produktør	Ca. 290 t
PE-rør beskyttelsesrør	Ca. 42 t
Sand	Maks 596 m ³
Vand til skurvogn	Maks 10 m ³
Vand til boremudder	Ca. 573 tons
Bentonit	Ca. 14 tons
Stål (BMR-station, kompressorer og rørfittings)	42 tons
Beton (fundamenter BMR/Kompressor)	26 m ³
SF-sten	380 m ²

Evida påpeger vedr. forbruget, at det er estimeret ud fra en worst-case betragtning, hvor en fjerdedel af rørtraceet skal fyldes op med sand for at skåne røret. Eftersom der vil blive anvendt en rørttype, hvor sandopfyldning normalt ikke er nødvendig, forventes det faktiske sandforbrug at blive væsentligt mindre.

Evida oplyser at der anvendes ca. 6,2 kg. bentonit pr. m underboring, svarende til ca. 2,4 % bentonit i forhold til vand. Hvis der anvendes additiver, tilsættes der ca. 0,1-1 % af den samlede mængde borevæske. Vandet til mandskabsvogne medbringes af entreprenøren³⁴. Vandet anvendes primært til toilet, kaffemaskine og lignede og skønnes at udgøre < 10 m³.

Der forbruges ikke ressourcer i driftsfasen.

11.2 Affald og spildevand

Projektets estimerede affaldsmængde fremgår af tabel 11. Der vil gennem projektet blive genereret mindre mængder afskårne PE-rør og stål-rør. Affaldet håndteres efter kommunens retningslinjer.

Entreprenøren bortskaffer boremudderet, hvis den ikke skal genanvendes, til godkendt affaldsmodtager, efter anvisning fra kommunen. Genanvendelse forudsætter tilladelse fra kommunen (Miljøbeskyttelsesloven § 19). Vandet afledes til spildevandssystemet.

Tabel 11 – Beregninger af mængden af forventede affaldstyper

Type	Mængde	Bortskaffelse
PE-materialer	0-2 tons	Entreprenør til godkendt modtagerstation.
Stål	0-2 tons	Skrothandler
Vand	< 10 m ³	Entreprenør til spildevandssystem
Boremudder	~ 851 m ³	Håndteres efter aftale med kommunen til godkendt aftager til genanvendelse eller deponi

I tilfælde af at der bliver nødvendigt at bortskaffe overskydende jord, vil det være til godkendt modtager, efter anmeldelse og dialog med kommunen.

Driften genererer ikke affald, ej heller spildevand.

³⁴ spildevand opsamles og bortkøres

SGAV vurderer, at ovenstående affaldsmængder, -typer og håndtering heraf, ikke giver anledning til væsentlige miljøpåvirkninger i hverken anlægs- eller driftsfasen.

SGAV har uddybende kommentarer vedr. håndtering af boremudder. Det brugte boremudder skal håndteres efter regulativerne i affaldsaktørbekendtgørelsen og kommunen har anvisningspligt herfor. Det betyder at brugt boremudder oppumpes med slamsuger og skal håndteres i overensstemmelse med kommunens anvisning og afleveres til en modtager, der er godkendt til den pågældende håndtering. Håndtering kan dels være til genanvendelse eller til deponering.

11.3 Trykprøvning af rør

Ledningen trykprøves med rent nitrogen (N_2) og trykpumpeudstyr. Nitrogenet (N_2) medbringes enten af entreprenør eller trykprøvefirma. Nitrogen pumpes ind i ledningen og aflæses til atmosfæren, efter endt trykprøvning.

Klodens atmosfære består af ca. 78 % nitrogen. Nitrogengas kan produceres ved at filtrere atmosfærisk luft. Når trykprøvningen af gasledningen er færdig, aflæses nitrogenen op i atmosfæren igen, hvor det atter indgår i kredsløbet.

SGAV vurderer, at anvendelsen af nitrogen til trykprøvning og den efterfølgende aflæsning til atmosfæren ikke vil påvirke atmosfæren og omgivelserne væsentligt, da langt størstedelen af atmosfæren i forvejen består af N_2 . Det skal hertil nævnes at N_2 ikke er en drivhusgas og er derfor neutral i forhold til klima.

11.4 Samlet vurdering af påvirkninger fra ressourcer, affald og spildevand

SGAV vurderer på baggrund af Evidas oplysninger, at anvendelse af råstoffer i projektet er begrænset til det nødvendige og at bortskaffelse af affald kan ske efter gældende regler på området uden væsentlige negative påvirkninger på miljøet. Derudover er der tale om en begrænset mængde spildevand, som bortskaffes efter gældende regler. SGAV vurderer, at projektet ikke vil medføre væsentlige negative påvirkninger på miljøet.

12 Kystnærhedszonen

Den østligste del af tracéet ca. 1,7 km af ledningsstrækningen og kompressorstationen, er beliggende inden for kystnærhedszonen ved Hobro. Formålet for kystnærhedszonen er, at de åbne kyster fortsat kan udgøre en væsentlig naturværdi og landskabelig værdi i området. Af Mariagerfjords Kommuneplan 2024³⁵, fremgår det at den del af kystbeskyttelseszonen, hvor tracéet er planlagt inden for, er udlagt som udviklingsområde.

Når et udviklingsområde er udpeget inden for kystnærhedszonen betyder det, at området ikke er omfattet af Planlovens almindelige bestemmelser for kystnærhedszonen, hvor der kun må inddrages nye arealer i byzone og planlægges for anlæg i landzone, såfremt der er en særlig planlægningsmæssig eller funktionel begrundelse for kystnær lokalisering.

Formålet med udviklingsområderne i Mariagerfjord Kommune er at skabe mulighed for byvækst. Udviklingsområderne skal samtidig skabe mulighed for at udnytte planlovens almindelige regler for udvikling i landzone⁴⁰.

³⁵ [Kystnærhedszonen - Kommuneplan 2024 - Mariagerfjord Kommune](#)

SGAV vurderer, at kun kompressorstationen vil være synlig inden for Kystnærhedszonen efter projektet er færdiganlagt idet rørledningen graves ned. Kompressorstationen placeres vest for byen på en mark hvor der i forvejen ikke er frit udsyn til kysten, da Hobro by ligger imellem. Og eftersom Mariagerfjord Kommune selv har valgt at udpege området som udviklingszone, så vil projektet ikke være i strid med kystnærhedszonens bestemmelser.

13 Oversvømmelsesrisici og lavbundsområder

Dele af projektområdet er placeret på arealer, hvor det af kommuneplanskort fremgår, at der er risiko for oversvømmelse. Det er særligt i de lavtliggende områder omkring vandløbene, at der er risiko for oversvømmelse. Hverken BMR-station eller kompressorstationen er planlagt inden for oversvømmelsestruede arealer. Dele af områderne med risiko for oversvømmelse er i kommuneplanerne godkendt som lavbundsarealer, mens andre er godkendte som egnede til genoprettelse, hvilket vil sige, at de ved fremtidige projekter også kan føres tilbage til en mere våd tilstand.

Evida oplyser, at anlægsarbejdet med at udføre underboringer tilrettelægges på dage, hvor der er ikke er udsigt til større nedbørshændelser og udsigt til oversvømmelse. Så snart anlægget er etableret, er dets funktionalitet og beskaffenhed i drift ikke sårbart over for stigende vandstand, idet det tåler at ligge under permanent vandmættet jord.

Evida oplyser, at projektet vil ligge nedgravet i jorden og hindrer ikke etablering af vådområdeprojekter. Ledningen kan, hvis kommunerne ønsker det, ligges dybere end 1 meter under terræn, ved passage af potentielle vådområder. Hvis det viser sig nødvendigt, i forbindelse med et kommende vådområdeprojekt, vil Evida efterfølgende kunne sikre gasrørledningen mod opdrift, hvilket eksempelvis kan ske ved at hamre et metalanker ned over røret.

SGAV vurderer, at projektet ikke vil hindre fremtidige vådområde- eller lavbundsprojekter i området.

14 Nærmeste fredning

Projektområdet krydser ikke fredede områder. Nærmeste fredede område er Fyrkat, som ligger ca. 270m nord for projektområdet. Ifølge fredningskendelsen (nr. 0297300) er formålet med fredningen, at bevare vikingeborgen Fyrkat for fremtiden samt at sikre plads til etablering af en sti fra Fyrkat Møllegaard over engene mod Tostrup Hovgaard, hvorved det, som i ældre tid, skal være muligt at komme til Fyrkat både fra nord og fra syd.

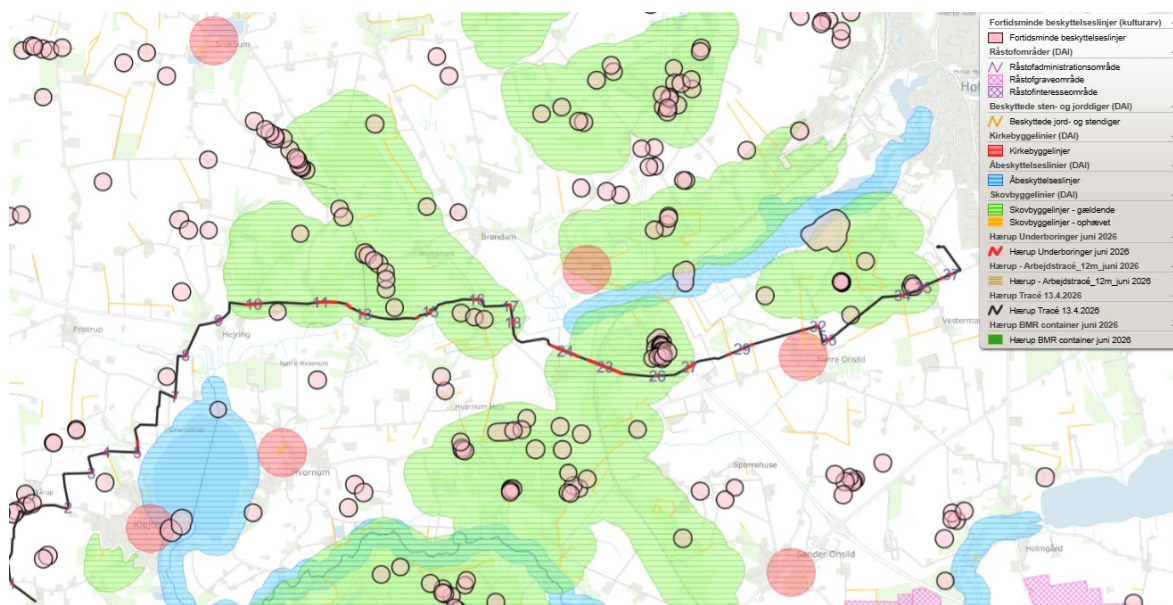
Projektet vurderes ikke at være i strid med fredningens formål eller i øvrigt påvirke det fredede område som følge af afstanden hertil. Sammenholdt med at ledningen graves ned og kompressorstationen opføres bag et eksisterende levende hegn, så forventes anlægget ikke i væsentlig grad at være synlig ved udsyn fra det fredede areal.

15. Reservater og naturparker

Projektet krydser ikke eksisterende reservater eller naturparker. SGAV vurderer på det foreliggende grundlag, at projektet ikke svækker bestanden af vildtlevende fugle eller pattedyr, hvorfor projektet hverken i anlægs- eller driftsfasen vil være i strid med eller til hinder for etableringen af reservater, naturparker eller lignende områder til beskyttelse af natur og biodiversitet. SGAV har ikke kendskab til faktiske planer herom inden for projektområdet.

16. Bygge- og beskyttelseslinjer samt råstofgraveområder

Projektet krydser med tracéet ind over 3 typer af bygge- og beskyttelseslinjer: skovbyggelinjen, beskyttede diger og jordvolde, samt fortidsmindebeskyttelseslinjer. Projektet krydser ingen øvrige bygge- og beskyttelseslinjer og heller ingen råstofgraveområder. Bygge- og beskyttelseslinjer i området fremgår af figur 27.

Figur 27. Projektet krydser ind over skovbyggelinjen (grøn skravering) og flere beskyttede jord- og stendiger (gule linjer) og fortidsbeskyttelseslinjer (lyserøde cirkler med sort kant), mens der ikke krydses ind over kirkebyggelinjer (røde udfyldte cirkler), åbeskyttelseslinjer og søbeskyttelseslinjer (blå skraverede områder) eller råstofgrave (lyserøde områder).

16.1 Skovbyggelinjen

Dele af ledningstracéet ligger jævnfølge figur 35 inden for naturbeskyttelseslovens skovbyggelinjer, hvis formål er at sikre det frie udsyn til skoven og skovbrynet og at bevare skovbrynene som værdifulde levesteder for plante- og dyreliv. Indenfor skovbyggelinjen er der forbud mod at bygge. Evidas projekt omfatter ingen bebyggelse indenfor skovbyggelinjen. Alle områder retableres til samme stand, dermed sker der ingen terrænændringer. Der foretages ingen træfældning i forbindelse med anlægsarbejderne. Ikke-synlige anlæg inden for skovbyggelinjerne er foreneligt med deres begrænsninger og kræver derfor ikke dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 17.

Ved behov for etablering af mærkestandere inden for skovbyggelinjer bør det afklares med den pågældende kommune, hvorvidt etableringen er omfattet af undtagelserne eller om der er behov for dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 17.

16.2 Sten og jorddiger

Projektet krydser fem beskyttede sten- og jorddiger med styret underboring. Nogle sten- og jorddiger er omfattet af museumslovens § 29a og fungerer som vigtige levesteder for planter og dyr samt har en visuel betydning for oplevelsen af landskabet. Med sten- og jorddigerens beskyttelse bevares en kulturhistorisk

og landskabelig værdi samt en biologisk værdi for dyr og planters liv samt deres spredningsmuligheder i landskabet. SGAV vurderer, at projektet ikke tilsidesætter beskyttelsens formål, da de beskyttede sten- og jorddiger krydses med styret underboring (UB4, UB28, UB30, UB31 og UB32) og dermed hverken gennembrydes eller på anden vis ændres, ligesom der ikke foretages terrænændringer indenfor 100 meter af digerne.

16.3 Fortidsbeskyttelseslinjer

Projektet krydser, jævnfør figur 27, ind over otte fortidsmindebeskyttelseslinjer omkring fredede rundhøje. Strækningerne der ligger inden for fortidsbeskyttelseslinjerne er planlagt udført med åben grav. Fire rundhøje i Viborg Kommune ligger lidt syd for Skårup, mens de fire øvrige rundhøje ligger i Mariagerfjord Kommune tæt op ad Nr. Onsildvej mellem Nr. Onsild og Hobro.

Formålet med fortidsmindebeskyttelseslinjen er at sikre fortidsmindernes værdi som landskabselementer, herunder at sikre indsyn til og udsyn fra fortidsminderne. Samtidig skal bestemmelsen sikre de arkæologiske lag i området omkring fortidsminderne. Beskyttelseszonen forløber 100 meter fra fortidsmindets ydergrænse.

Evida har oplyst, at de er i dialog Nordjyske Museer og Viborg Museum, som vil udføre arkæologiske forundersøgelser eller overvåger anlægsarbejderne. Dermed udstikker museerne retningslinjerne for gravearbejdet og er dermed garant for, at der ikke kan ske væsentlige skader på den jordfaste kulturarv.

Evida informerer om, at Viborg og Nordjyske Museer (bilag 12) er bekendte med at tracéet undervejs krydser ind over to områder, der er kortlagte med fortidsminder, men ikke fredede. Det ene område ligger nord for Skivevejen ved Hejring, hvor der er kortlagt højryggede agre fra jernalderen, mens det andet område ligger nordøst for Nr. Onsild, hvor der er registreret rester fra yngre stenalderbopladser samt flere fredede rundhøje, hvoraf den ene af rundhøjene er nævnt ovenfor i forbindelse med beskyttelseslinjer for rundhøje. Nordjyske Museer gør opmærksom på, at anlægsarbejde indenfor rundhøjenes beskyttelseslinjer kræver dispensation.

SGAV er på det foreliggende grundlag enig med Evida og museerne og vurderer, at der ikke vil ske væsentlig påvirkning af fortidsminder, idet arbejdet overvåges og stoppes såfremt der stødes på kulturarv.

SGAV vurderer samlet set, at projektet ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens bestemmelser om bygge- og beskyttelseslinjer, idet projektet ikke tilsidesætter formålet med disse.

17 Arealanvendelse og landskabspåvirkning

17.1 Lokalplaner

BMR-stationen og tilkoblingen til gasledningen placeres inden for lokalplanområde "Lokalplan nr. 553 Teknisk område til biogasanlæg ved Herredsvejen 180A i Hærup". Lokalplanområdet anvendes i dag til biogasanlæg og landbrugsdrift. Viborg Kommune har oplyst, at der den 09.06.2023 blev givet dispensation til lokalplanen med en frist på 3 år til at påbegynde opførelse af et BMR-anlæg og flytning af jordvold. Og eftersom arbejdet med jordvolden er iværksat er dispensationen stadig gældende.

SGAV vurderer, at projektet ikke vil være i strid med lokalplanens bestemmelser, eftersom Evida oplyser, at BMR-stationen etableres indenfor biogasanlæggets areal, og driften skal holde sig indenfor krav og rammer i anlæggets miljøgodkendelse. Der er ingen støjende komponenter i BMR-stationen.

I anlægsfasen vil der blive fragtet materialer ind til BMR-stationen og rør. Jævnfør tabel 2, er der tale om et begrænset antal kørsler (<10). I anlægsperioden med BMR-stationen vil der være få dage i en 20 ugers periode, hvor der vil være støj. Støjen vil med Evidas beregninger ligge under 70(dB(A)) i 50 meters

afstand. SGAV vurderer at transporterne og støj som følge af anlægsarbejdet ikke væsentlig vil påvirke omkringboende og ikke være i strids med lokalplanens bestemmelser.

På den øvrige del af traceet og ved kompressorstationen er der ingen lokalplaner.

17.2 Bevaringsværdigt landskab og specifik geologisk bevarings værdi

Ledningstraceet krydser fra UB10 til UB29 ind over en større sammenhængende område der i kommuneplanskort er udpeget som "Bevaringsværdigt landskab". Det bevaringsværdige landskab er udpeget henover Klejtrup sø, Klejtrup bæk og lavbundsområdet omkring Onsild Å.

Projektet krydser i næsten samme område mellem UB16 og Ub33 ind over et område, som i kommuneplanen er udpeget som et område med "Specifik geologisk bevaringsværdi". Området strækker sig fra Mariager Fjord sydvest på, ned forbi Hobro og følger jernbanen ned til Trinderup Krat. Det er udpeget som et istidspræget landskab med tunneldale og morænebakker og dokumenterer glaciale processer fra seneste istid.

SGAV vurderer, at eftersom centrale dele af de udpegede landskabsområder underbores med to lange underboringer UB24 og UB23 og den resterende del af den krydsende strækning reetableres efter gasledningen er lagt ned i rørgrav eller underbores af mindre underboringer, så vil der ikke være en væsentlig påvirkning af landskabet og eftersom der ikke sker terrænkorrektion, de opgravede arealer tildækkes efter anlægsfasen og der ikke efterlades bygninger, som kan skærme udsigten til landskabet, så vurderer SGAV, at projektet ikke vil påvirke de bevaringsværdige- og geologiske landskaber.

17.3 Værdifuld Kulturmiljø

Omkring UB34 nedgraves gasledningen på en strækning langs Nr. Onsildvej på sydsiden af vejen. Nord for Nr. Onsildvej er et område udpeget i Mariagerfjord kommuneplan som "Værdifuldt kulturmiljø". Inden for det udpegede område ligger rekonstruktionen af ringborgen Fyrkat - et forsvarsanlæg fra Vikingetiden og ved siden af borgen ligger en gammel møllegård. Fyrkat blev i 2023 optaget på UNESCOs verdensarvsliste. Området er allerede vurderet i forhold til at det er et fredet område (afsnit 14).

Eftersom traceet nedgraves langs en vej udenfor selve området og eftersom ledningen nedgraves og de opgravede arealer tildækkes efter anlægsfasen og der ikke efterlades bygninger indenfor området, vurderer SGAV, at projektet ikke vil skæmme oplevelsen af kulturlandskabet omkring Fyrkat.

17.4 Værdifuldt landbrugsområde

Størstedelen af traceet er planlagt til at blive gravet ned på landbrugsjord som i kommuneplanerne er udpeget som værdifuldt landbrugsområde. SGAV bemærker at marken, hvor kompressorstationen skal anlægges ikke er udpeget som værdifuldt landbrugsområde.

Der pålægges et servitutbeskyttet deklaraionsbælte på 2 m til hver side af ledningens midte, dvs. 4 m i alt, jf. afsnit 1.8. vedrørende driften af arealerne over ledningsanlægget, hvor der ikke længere kan dybdepløjes eller plantes træer med dybdegående rødder. SGAV vurderer, at arealanvendelsen ikke vil have væsentlig påvirkning for lodsejerne, da markarealerne efter anlægsarbejdet vil blive reetablerede med det afgravede muldrag øverst og arealerne fortsat kan anvendes til almindelig landbrugsmæssig drift.

17.5 Økologiske forbindelser, naturbeskyttelsesområder, skovrejsningsområder og fredskov

Økologiske forbindelser, hvor skovrejsning er uønsket

Dele af ledningsanlægget krydser to områder udpeget som økologiske forbindelser. Det drejer sig om et større område med mange forgreninger, hvoraf mange af kommunernes udpegede lavbundsarealer ligger inden for. Ådalen ved Onsild Å, Klejtrup Bæk og Den østlige del af Klejtrup Sø indgår i det store område. En stor del af den krydsende strækning underbores af UB8, Ub 14 og UB17-UB23. Herudover krydser ledningstracéet et mindre område udpeget som økologisk forbindelse ved Dremstrup Bæk, hvor Ub6 udgør en del af det krydsende tracée.

Jævnfør kommuneplanerne gælder det for alle de steder, hvor tracéet krydser områder, der er udpeget som økologiske forbindelser, at skovrejsning er uønsket.

SGAV vurderer at eftersom anlægsarbejdet med gasledningen ikke ændrer på topografien i de økologiske forbindelseskorridorer og gasledningen i driftsfasen ligger begravet under jorden, så vil projektet ikke udgøre en barrikade i landskabet. Projektet vil ikke vil medføre en væsentlig forringelse af mulighederne for etablering eller opretholdelse af de økologiske forbindelser og projektet er forenelig med at der ikke rejses skov indenfor de økologiske forbindelseskorridorer.

Områder med naturbeskyttelsesinteresser

Projektet krydser kun tre mindre områder, der i kommuneplanerne er udpeget og vedtaget som ”naturbeskyttelses interesser”. Det alle tre §3-moseområder, der krydses af underboringer henholdsvis Ub6, Ub10 og Ub12. De tre moseområder er beskrevet og vurderet i afsnit 9.3 vedr. anlægsarbejdets påvirkning på §3 beskyttet natur. Der vurderes desuden ingen påvirkning i driftsfasen, jf. afsnit 9.4.

Skovrejsningsområder

På tre delstrækninger af traceet viser skovrejsningskortet fra kommuneplanerne, at skovrejsning er ønsket. Det gælder området omkring Biogasanlægget frem til efter UB1, mellem UB2 og UB3 samt et område nord for Skivevejen mellem UB10 og UB13.

SGAV vurderer, at i tilfælde hvor der senere vil blive plantet skov indenfor skovrejsningsområderne, så vil det være foreneligt med projektet, når blot der tages hensyn til servitutbælterne på 2 meter på hver side af side af gasledningen, hvor der ikke må plantes træer med dybe rødder.

Fredskov

Der er en ca. 20 meter bred bræmme med eksisterende fredskov, der krydses af projektet. Det er en del af Lokes Plantage som ligger helt ud til jernbanearealet. Bræmmen underbores af UB23

SGAV bemærker, at der på det konkrete skovareal, der berøres af underboringen, ikke er udpeget til særlig værdifuld skov, jf. skovlovens § 25. Skovarealet er heller ikke registreret som bevaringsværdigt egekrat, jf. skovlovens § 26. SGAV gør opmærksom på, at der skal ansøges efter skovloven om underboring af fredskovarealet og derefter vil der blive taget stilling til om underboringen kan udføres uden dispensation fra skovloven. Dette vil være muligt, hvis projektet opfylder en række krav i overensstemmelse med § 6, og bilag 2, jf. § 6 stk. 1, nr. 1 i bekendtgørelse om opførelse af spejderhytter, skovbørnehaver mv. og byggeri til det offentlige friluftsliv og den offentlige forsyning og infrastruktur i fredskov (nr. 771 af 20. juni 2025), jf. skovlovens § 11, stk. 2, nr. 3 (lovbekendtgørelse nr. 690 af 26. maj 2023, som ændret ved lov nr. 695 af 20. juni 2025). SGAV vurderer, at projektet ikke vil påvirke fredskov selv hvis der skal gives dispensation til underboringerne.

17.6 Samlet vurdering i forhold til landskabelige og kulturhistoriske interesser

SGAV vurderer på baggrund af ovenstående, at arealanvendelsen ikke vil have væsentlige negative påvirkninger for de landskabelige eller kulturhistoriske interesser i området eller for omkringboende, da SGAV ikke har kendskab til øvrige historiske, kulturelle, arkæologiske eller geologiske landskabstræk inden for projektområdet, som kan blive væsentligt negativt påvirket af projektet.

18 Forventelige kumulative påvirkninger

Kumulative effekter er en helhedsvurdering med hensyntagen til områdets sårbarhed i forhold til miljøpåvirkninger fra indeværende projekt sammenholdt med områdets andre planer og projekter.

Evida har et andet projekt "Evida CO₂- Infrastrukturanlæg til transport af CO₂-Aalborg-Purhus" som i øjeblikket er ved at undergå en fuld miljøvurdering hos SGAV. Projektet vedrører en nedgravet ledning til transport af CO₂. De to ledninger Hærup Biogas ledningen og CO₂- ledningen vil på en fælles strækning følges ad og komme til at ligge tæt. Det drejer sig om strækningen mellem UB17 og frem til og med UB27, svarende til en strækning på ca. 2,7 km. Evida oplyser (bilag 12), at de to rørsystemer forventes at blive anlagt med 10 meters sikkerhedsafstand. Det kan vise sig nødvendigt at foretage nogle foranstaltninger imellem de to rørledninger, for at reducere risiko for at et brud på den ene rørledning eskalere til den anden. Hvis der undervejs i miljøvurderingsprocessen for CO₂-ledningen viser sig et behov for at justere på ledningernes placeringer, så vil det være gasledningens til Hærup Biogasanlæg, der vil beholde sin placering, mens CO₂ ledningen må tilpasses. Evida forventer ikke, at der vil være overlap i tid mellem de to projekter. Ledningen til Hærup Biogas forventes at blive anlagt i løbet af 2027. Projektet med CO₂ ledningen forventes først at få sin §25 tilladelse medio 2027 og anlægsarbejdet er planlagt til at blive udført i perioden ultimo 2027 til ultimo 2029.

Som det fremgår af bilag 12, har SGAV stillet supplerende spørgsmål til Evida vedr. placering og sikkerhed og udførelsestidspunkter. Der henvises til bilaget, for at se Evidas fulde besvarelse herunder med angivelser af love og standarder som stiller krav til anlæggene i forhold til sikkerhedsgodkendelser og med hensyn til respektafstande m.m. For dette projekt konstaterer SGAV at rørledningen til Hærup Biogas er omfattet af Lov om sikkerhed for gasanlæg, gasinstallationer og rørledninger til gas (gassikkerhedsloven)³⁶, hvorimod Evidas CO₂ rørledningen er omfattet af Lov om transport af rørført CO₂. Indenfor begge lovgivninger behandles risiko og sikkerhed.

Ud fra Evidas tilbagemeldinger forventes de to projekter ikke at skulle anlægges samtidig. SGAV vurderer, at hvis anlægsarbejdet udføres som planlagt vil der med stor sandsynlighed gå flere måneder imellem at anlægsarbejdet med nedgravning af ledningerne pågår. Således vil der ikke være kumulative effekter i anlægsperioderne. Hvis det viser sig, at anlægsarbejdet alligevel bliver sammenfaldende eller kommer til at ligge i forlængelse af hinanden, så vil det primært være støj og transport, der vil kunne føre til kumulative effekter.

Den konkrete påvirkning fra CO₂ projektet er ikke kendt endnu, her er man ikke så langt i planlægningen og miljøvurderingsprocessen endnu, men ud fra nuværende viden så adskiller projektet sig ikke væsentligt fra andre lignende projekter med nedgravning af rør og ledninger, som har vist sig ikke at medføre væsentlige miljøpåvirkninger.

SGAV forventer i forhold til støj, at selv hvis arbejdet vil blive udført samtidigt, og der arbejder dobbelt så mange maskiner samme sted, hvilket Evida siger ikke bliver aktuelt i forhold til at der skal være plads til maskinerne at arbejde på, så vil støjniveauet ikke blive væsentligt mere forstyrrende, idet lydstyrken ikke fordobles, den vil blot øges med få dB. Og i tilfælde af, at de to projekter vil blive udført i forlængelse af hinanden, så vil det samlede antals arbejdsdage stadig være begrænset i forhold til mange andre projekter, da anlægsarbejdet hurtigt flytter sig og kun opholder sig få dage hvert sted og der kun er sammenfald på få kilometer af det samme trace.

I forhold til transport, så er det svært at vide, hvor meget kørsel der vil være brug for til CO₂ røret på den fælles strækning, men det forventes at være i samme størrelsesorden som til Hærup Biogas rør. Når

³⁶ LBK nr 257 af 09/02/2026 Bekendtgørelse af lov om sikkerhed for gasanlæg, gasinstallationer og rørledninger til gas (gassikkerhedsloven)

omstændighederne er kendte vil det blive behandlet i miljøvurderingsprocessen for CO₂-røret, hvis det anses som et problem.

Det gælder for begge projekter på den fælles strækning, at der ikke vil være transport og støjpåvirkninger i driftsfasen som kan føre til kumulative effekter.

SGAV forventer, at der i miljøvurderingsprocessen for CO₂ ledning bliver taget hånd om at sikkerheden i forhold til placering og lovkrav, så risiko for uheld minimeres.

SGAV har ikke kendskab til andre projekter, der sammen med Hærup Biogas projektet kan give anledning til kumulative effekter.

19. Miljøpåvirkning på tværs af landegrænser (Espoo)

Projektet vurderes ikke at have grænseoverskridende miljøpåvirkninger, idet projektet ikke forårsager emissioner til miljøet eller påvirkninger af Vadehavet. Der skal dermed ikke ske sagsbehandling efter Espoo-reglerne.

20. Samlet vurdering af projektet

Projektet vurderes ikke at medføre væsentlige negative påvirkninger af bilag IV-arter, udpegningsgrundlaget for nærmeste Natura 2000-områder eller andre fredede arter. Realisering af projektet vurderes ikke at medføre tilstandsændringer for målsatte vandområder, jf. lov om vandplanlægning og indsatsbekendtgørelsen, eller i omkringliggende naturområder omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3. Der forventes ikke væsentlige gener for befolkningen i området i hverken anlægs- eller driftsfasen, ligesom projektet ikke generer emissioner eller udledninger af miljøfarlige forurenende stoffer (MFS) til luften eller til våde recipienter. Det er derfor Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljøs vurdering, at det anmeldte projekt ikke er omfattet af krav om miljøvurdering, da det ud fra det oplyste grundlag ikke vil kunne få væsentlig indvirkning på miljøet.

21. Høring af myndigheder og berørte parter

SGAV foretager en høring af: Viborg Kommune, Mariagerfjord Kommune, Vejdirektoratet, Trafikstyrelsen, Banedanmark, Kystdirektoratet, Slots- og Kulturstyrelsen, Naturstyrelsen, SGAV Østjylland (fredskov), Fredningsnævnet for Nordjylland Syd, Nordjyske Museer og Viborg Museum, Klejtrup Vandværk I/S og Ren Forsyning Mariager fjord (Skivevejens Vandværk). Dansk Ornitologisk Forening, Danmarks Naturfredningsforening, Danmarks Sportsfiskerforbund. Eventuelle kommentarer indarbejdes i afgørelsen efter høringsperioden.

Endvidere høres alle grundejere, inkl. lejere, på adresser indenfor en afstand af 100 meter til gasledningen, 300 meter til stationer og lange underboringer. Desuden til beboere indenfor 1000 meters afstand til underboringer, hvor der kan blive behov for at underbore uden for normal arbejdstid (lange underboringer: UB10, UB11, Ub23, Ub24 og Ub27).

22. Offentliggørelse

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljøs afgørelse offentliggøres udelukkende digitalt. Materialet kan tilgås på Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljøs hjemmeside www.sgav.dk. Offentliggørelsen finder sted den (#indsættes efter endt høring). Offentligheden har adgang til sagens øvrige oplysninger med de begrænsninger, der følger af lovgivningen.

23. Klagevejledning

Afgørelsen kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet for så vidt angår retlige spørgsmål af enhver med retlig interesse i sagens udfald samt af landsdækkende foreninger og organisationer, der som formål har beskyttelsen af natur og miljø eller varetagelsen af væsentlige brugerinteresser inden for arealanvendelsen og har vedtægter eller love, som dokumenterer deres formål, og som repræsenterer mindst 100 medlemmer, jf. miljøvurderingslovens § 50. Du klager via Klageportalen, som du finder et link til på forsiden af www.naevneneshus.dk/. Klageportalen ligger også på www.borger.dk og www.virk.dk. Du logger på www.borger.dk eller www.virk.dk.

Klagen sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen. Når du klager, skal du betale et gebyr. Du kan læse mere om gebyrordningen og klage på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside (<https://naevneneshus.dk/start-din-klage/miljoe-og-foedevareklagenaevnet/vejledning/>).

Miljø- og Fødevareklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der ikke modtages gennem Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø, som videresender anmodningen til Miljø- og Fødevareklagenævnet, der træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Klagen skal være modtaget senest fire uger efter offentliggørelsen af afgørelsen

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø's afgørelse kan indbringes for domstolene inden 6 måneder fra afgørelsens offentliggørelse, jf. Miljøvurderingslovens § 54. På www.domstol.dk findes vejledning om at anlægge en retssag ved domstolene.

23.1 Betingelser mens en klage behandles

Klage over afgørelsen har ikke opsættende virkning, medmindre Miljø- og Fødevareklagenævnet bestemmer noget andet. Det betyder, at du kan handle efter Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø's afgørelse. Udnytter du afgørelsen, indebærer dette ingen begrænsning i klagenævnets mulighed for at ændre eller ophæve afgørelsen. Hvis nævnet tillægger en klage opsættende virkning, skal du afvente nævnets afgørelse før det anmeldte projekt kan gennemføres, og nævnet kan i den forbindelse påbyde påbegyndte bygge- og anlægsarbejder standset.

24. Bilag

Bilag A Evidas ansøgning

Bilag B Evidas projektbeskrivelse

Bilag 1 - Gassystemets opbygning

Bilag 2 – Oversigtskort

Bilag 3 – Underboringer

Bilag 4 - DHI_Risikovurdering-af-borevaeskeprodukter-maj-2026

Bilag 5 - støj - kompressor datablad

Bilag 6 - Artspåvirkning N2000

Bilag 7 - Beredskabsplan for blow-out

Bilag 8 - Kompressor eksempel

Bilag 9 - Situationsplan for Kompressorer

Bilag 10 – Besigtigelsesnotat _Vandløb

Bilag 11 -1 Vandløbsberegninger _ Hærup

Bilag 11 -2 Beregning - målsatte vandløb

Bilag 12 - Evidas supplerende oplysninger

Med venlig hilsen

Lisbeth Ulsøe Lauritsen
Miljøvurdering & Plan
liull@sgav.dk

UDKAST